

Izloži ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 55.—; za ino-
semstvo Din 40.—; neobvezno.

Oglas po tarifi.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica št. 5/L
Telefon št. 5075 in 5054, ponoči tudi
št. 5034.

Rekopis se ne vrača.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištev: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 5054.Ispravitelj: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 5055.Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačan pri poštnem c. z. z. Ljub-
ljana št. 11.443. — Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 705.241.

Ljubljana, 16. maja.

Danes poteka deseto leto, odkar se je vršila v Pragi ena od najpomembnejših in najpomembnejših manifestacij nekdanjih avstrijskih narodov za nacionalno osvoboditev. Na drugem mestu skušamo obnoviti spomine na prekrasne dni pravih gledaliških slavnosti dne 16., 17. in 18. maja 1918., katerih so se poleg Čehoslovakov v največjem številu udeležili tudi Slovenci. Formalno je šlo takrat za proslavo 50letnice, odkar je bilo dograjeno slavno češko Narodno gledališče ob Vltavi, »zlata kapelica«, kakor so Čehi nazivali ta prelepi hram svoje gledališke umetnosti, zgrajen izključno iz narodnih darov.

Na zunaj je torej bila praška prireditelj v onih spomladanskih dneh, ki je izmučen svet pričel slutiti, da se svetovno klanje nagiba h koncu, čisto kulturna prireditelj. Prireditelji so se v vseh pripravah strogo izogibali vsakega koraka, ki bi kazal na to, da gre za politično stvar in le tako je razumeti, da je avstrijska policija slavnost dovolila in tolerirala udeležbo zastopnikov vseh avstro-ogrskih narodov, ki so se razen Nemcev in Madžarov zbrali v Pragi. Ko pa je slavnost sama pričela, ko so se v Pragi razvijali povsem drugi dogodki nego oni, ki so bili predvideni na oficijelnem programu, je Avstrija spoznala, da je praška slavnost bila le okvir za manifestacijo, ki je začela trljati habsburško monarhijo kakor sekira v deblo. Tretji dan praške slavnosti je videl na praških ulicah že koncentracijo policije in vojske, ki je končala z izgonom tujih gostov iz češke prestolnice.

Pozno, ali dobro so spregledale dunajske oči. Majska slavnost v Pragi leta 1918. je bila več nego sloviti prireditelj dan 13. aprila istega leta, dan, ko so izbrani odličniki češkoslovaškega in jugoslovenskega naroda v Pragi v slovesni formuli izrekli svojo voljo po lastni državnosti in si prisegli zvestobo za zvestobo. 13. april je bil, ako se smemo tako izraziti, pozitiven državniški akt, ki mu je šele 16., odnosno 17. in 18. maj dal sankcijo plebiscita.

Praške slavnosti so bile — in to jim daje za vedno historični pomen prvega reda v zgodovini našega osvobodjenja — prvi organizirani javni revolucionarni pokret potlačanih narodov proti avstro-ogrski monarhiji. Praške slavnosti in manifestacije so osvobodile dušo naroda. V tistih dneh so nešteti tisoči po praških ulicah, ne boječ se ničesar več in niti trenutke v dvomu glede končne zmage nacionalne misli kričali: »Doli z Avstrijo!«. V tistih dneh je po praških ulicah donel klic: »Živel Masaryk!« Donele so ovacije: »Živela svobodna Jugoslavija!« In z velike »Zlate Huse« je Radić dolocal na Vaclavskem trgu mesto, kjer bo treba postaviti novo grmado, na kateri naj se začne naslednji oni, ki so nekdanj v Kostnici vrgli na grmado mistra Jana Husa. Kakor plamen so te besede v topli pomladanski noči presunile množice in grozen šepet stopnjajoč se v grmenje: Na grmado z Avstrijo in Viljemom, je pretresal srce revolucionirane Prage.

Dne 17. maja ob 10 dopoldne se je vršila v občinskem domu zaupna politična konferenca slovanskih in romanijskih narodov, na kateri so govorili češki, slovenski, srbski, hrvaški, poljski in italijanski delegati. Ta konferenca je bila na las podobna kongresu potlačanih narodov avstro-ogrške monarhije, ki se je vršil mesec dni poprej, od 8. do 12. aprila v Rimu ter je svetu pokazal, da avstrijski narodi vidijo svoj spas le v razbitju avstro-ogrške monarhije. Praška konferenca je dala rimski šele pravo sankcijo s tem, da je iz same avstrijske države poslala potrdilo za zastopnikom potlačanih narodov.

Praške slavnosti kot revolucionarna demonstracija proti eksistenci avstro-ogrške monarhije so bile kot take skrbno pripravljene in dogovorjene z voditelji našega osvobodilnega pokreta v inozemstvu. Vsi smo občutili njihov notranji pomen vsi smo videli, kako so praški dnevi dvignili samozavest slovanskih narodov, utrdili vero v bodočnost, pojačali in drugod povsem na novo ustvarili voljo, iti do kraja.

Le malo jih je bilo, ki bi bili že takrat vedeli, da je pomen praških dni segal še preko tega. Spomladi leta 1918 usoda Avstro-Ogrske v očeh Antante se nikakor ni bila zapečatena. Razni kompromisni načrti so še rojili najodličnejšim antantnim državnikom po glavah in sila so bila prizadevanja cesarja Karla, da izveče svojo državo čim bolj neokrnjeno iz svetovne katastrofe. Praške manifestacije in demonstracije so bile potrebne, da so tem antantnim državnikom pokazale, da njihovi računi s cesarjem Karlom ne morejo dati zaželenega rezultata, ker prizadevanja, ki bi poskušali rešiti habsburško monarhijo za ceno separatnega miru gnilih avtomatističnih in drugih kompromisov. Majske slavnosti v Pragi pred deseti leti so bistveno pripomogle, da je bilo vprašanje ohranitve

Akcija radikalov in demokratov proti dr. Korošču

Istočasni konferenci radikalnih in demokratičnih poslancev iz Južne Srbije. — Eni kakor drugi napadajo ministra dr. Korošca

Beograd, 16. maja p. Nocoj se je vršila v vladnem predsedstvu dolgotrajna konferenca radikalnih poslancev iz Južne Srbije, na kateri so razpravljali o potrebnih ukrepih za povzdigo javne varnosti v Južni Srbiji. Tudi na tej konferenci so poslanci ostro kritizirali postopanje notranjega ministra dr. Korošca, ki je slep in gluhi za neprestane pritožbe javnosti in ni doslej ukrenil še ničesar. Zanimivo je, da se je vršila istočasno tudi konferenca demokratičnih poslancev iz Južne Srbije ob navzoč-

sti gg. dr. Martinkovića in Ljube Davidovića. Demokrati še mnogo bolj od radikalov zamerjajo dr. Korošču njegovo postopanje in najostreje obsojajo njegove nedavne izjave, kakor da se cedita po Makedoniji med in mleko. Demokrati so zahtevali od dr. Marinkovića in Ljube Davidovića, da prisilita vlado, da podvzame nemudoma primerne ukrepe ter groze, da bodo drugače v Narodni skupščini nastopili proti vladi.

Uveljavljanje prijateljske pogodbe s Poljsko

Izmenjava ratifikacijskih listin v Beogradu

Beograd, 16. maja p. Danes opoldne sta v zunanjem ministruv zunanji minister dr. Marinković in odpravnik poslov poljskega poslanstva g. Kvipiševski izmenjala ratifikacijske listine o prijateljskem aktu in arbitražni pogodbi med Jugoslavijo in Poljsko. V diplomatskih krogih pripisujejo ratifikaciji te pogodbe posebno pozornost, ker je bila izvršena po posetu poljskega zunanjega ministra v Rimu, o čemer so bile v diplomatskih krogih razširjene najrazličnejše verzije. Izmenjava ratifikacijskih listin je bila izvršena, kakor zatrjujejo poučeni krogi, na izrecno željo g. Zaleskega, da bi na

ta način bile onemogočene intrige, ki so se pletle okrog njegovega potovanja v Rim. Odpravnik poslov g. Kvipiševski je pri tej priliki podal novinarjem izjavo, v kateri naglašal, da so bili odnosi med Poljsko in Jugoslavijo vedno prijateljski, da pa bodo s to pogodbo še bolj utrjeni. Prijateljski akt in arbitražna pogodba med obema državama nudita trdno garancijo miru, za čemer stremi tako jugoslovenska, kakor poljska vlada. S sklenitvijo teh pogodb pa je podana tudi osnova za čim tesnejše gospodarsko zblizanje obeh bratskih držav.

Narodna skupščina zopet odgodena

Ker vlada ni pripravila nobenega gradiva, je poslala skupščino zopet na 14-dnevne počitnice. — KDK je z obtožbo proti bivšemu ministru dr. Subotiću preprečila daljšo odgoditev

Beograd, 16. maja r. Narodna skupščina je bila po današnji seji zopet odgodena in to kar za 14 dni, ker vlada ni poskrbela za gradivo. Odgoditev je zlasti forširal g. Vučković, ki se na eni strani boji odločne akcije KDK, na drugi strani pa hoče izkoristiti ta parlamentarni odmor za ponovno utrditev svojega položaja. Prvotno je vlada nameravala odgoditi Narodne skupščine za daljšo dobo, toda KDK je to nakano preprečila s tem, da je vložila večer obtožbo proti bivšemu ministru pravde dr. Subotiću, ki mora v smislu zakona o ministrski odgovornosti priti najkasneje 15 dni po predložitvi na dnevni red Narodne skupščine. Vlada je seveda izkoristila nadaljši mogotični rok in odgodila skupščinske seje za 14 dni.

Današnja seja Narodne skupščine je potekla brez vsakega zanimanja; navzočih je bilo le malo poslancev. Na dnevnem redu je bilo par manj pomembnih zakonov. Po raznih formalnostih je prišel pred prehodom na dnevni red v razpravo nujni predlog poslanca Čede Kokanovića, naj se v Bosni in Hercegovini ustavi nadalnje dodeljevanje pašnikov do sprejema tozadevnega novega zakona. V utemeljevanju svojega predloga je g. Kokanović naglašal, da se vrše pri dodeljevanju pašnikov škandalozne zlorabe in da nekatere uradniki, ki so pri tem zaposleni, preko noči obogatijo. Zemljo dodeljujejo izključno iz partizanskih vidikov in ne upoštevajo pri tem potreb ljudstva. Predlog je podprli tudi poslanec x. Karlo Galić, kakor je minister agrarne reforme dr. Vlada Andrić v imenu vlade izjavil, da sprejme nujnost.

Sledila je razprava o nujnem predlogu poslanca Košutića in tovaršev o zgradbi proge Krapina Rogatec in o stanju prometa na progi Zagreb-Varaždin-Čakovac. V svojem govoru je posl. Košutić omenjal razne zlorabe v področju prometnega ministrstva ter naglašal, da je javnost polagala mnogo nad na sedanega promet. ministra, da pa je bila po njegovem enoletnem ministrovanju skrajno razočarana.

Predlog posl. Košutića je v daljšem govoru podpiral posl. g. Novica Šaulić, ki je opisoval obupno stanje železniškega prometa v Hercegovini in Črni gori. Mesto odločnega prometnega ministra je nato minister dr. Stanković izjavil, da sprejme nujnost in da bo v roku 21 dni poročal

Avstro-Ogrske odstavljeno z dnevnega reda voditeljev zmagovalnih narodov. Za naš nacionalni pokret so bile praške manifestacije ogromnega pomena. Čehi so videli, da v svojem hotenju niso sami in zastopniki ostalih slovanskih narodov so spoznali ogromno važnost organizirane ljudske sile ter se vračali v domovino znova prepojeni z odločno voljo, voditi pokret, če treba, z najspornejšimi žrtvami do skrajnega cilja. Od praških dni dalje se na slovanskem severu in jugu opaja nagel prehod v revolucionarno smer celega nacionalnega gibanja. Od takrat padajo zadnji ožiri na razne okvire in zadnji pomisleki oportunitizma. Vsemu svetu in zlasti antanti pa so praške demonstracije pokazale, da je mir v Srednji Evropi do-

Narodni skupščini o rezultatih uvedene seikave.

Prele nato je prešla Narodna skupščina na dnevni red in po kratki debati sprejela zakon o osrednji upravi za mere in dragoce-
nen kovin in zakon o votlih merah.
Pred zaključkom se je nato predsednik Narodne skupščine objavil, da so seje Narodne skupščine odgodene do 29. maja. Na dnevni red prihodnje seje pride razprava o obtožbi proti bivšemu ministru pravde in sedanjemu predsedniku beogradskega kassijskega sodišča dr. Dušanu Subotiću.

Prihod češkoslovaških parlamentarcev

Beograd, 16. maja p. V petek prispeta v Beograd dr. Kramar, predsednik češkoslovaške parlamentarne delegacije in dr. Uhlir, dočim dospejo ostali člani delegacije šele v nedeljo. Dr. Kramarja in dr. Uhlira pozdravijo v Subotici člani naše parlamentarne delegacije. Po 3-dnevni konferenci v Beogradu bodo člani češkoslovaške delegacije posetili Bosno, Hercegovino in Črno goro, nakar se preko Zagrebi in Budimpešte vrnejo v domovino.

Naši parlamentarci v mednarodnih odborih

Beograd, 16. maja p. Danes se je vršila seja naše sekcije interparlamentarne unije za mednarodno trgovinsko politiko. Konferenca, ki se bo vršila v dneh 18. do 25. junija v Versaillesu, se udeležijo naša delegacija pod predstvom dr. Milana Stojadinovića. V delegaciji so nadalje dr. Slavko Sečevor, dr. Krnjević, dr. Čeda Mihaljević, dr. Košutić, dr. Srdjan Budisavljević, dr. Koječ, dr. Sekula Drljević in Juraj Janković. Za stalnega delegata v svetu mednarodne trgovine unije je bil določen dr. Stojadinović, v sekciji za poljedelske kredite bo zastopal našo državo dr. Sečevor, v železniškem odseku pa dr. Budisavljević.

Odhod avstrijskega poslanika

Beograd, 16. maja p. Avstrijski poslanik g. Hoffinger je danes definitivno zapustil Beograd in odpotoval na svoje novo službeno mesto v Bern. Beograjski diplomatski zbor globoko obžaluje odhod enega najodličnejših diplomatov, ki si je s svojo koncilijantnostjo in ljubeznjivostjo pridobil splošno priljubljenost in spoštovanje.

segljiv je na razvalinah habsburške monarhije. Po praških dneh so na Češkem in pri nas s podvojeno vneto sledile priprave za ustanovitev vrhovne nacionalne organizacije, Narodnega sveta, naprej določene, da ob razpadu stare države prevzame oblast v svoje lastne roke. Sledili so drugi vseslovaški sestanki, na katerih je kakor nekaj mesecev pozneje na ljubljanskem prišlo do podrobne razdelitve političnega in taktičnega dela, ki ga je še izvršiti, da se pripravi vse za ustanovitev lastne države. Praške slavnosti spadajo med najpomembnejše dogodke v zgodovini slovanskih nekdanj avstrijskih narodov, po važnosti in veličini so jih dosegli in nadkrili samo še dogodki ob katastrofi stare monarhije.

Ceškoslovaška bodočnost ob Dunavu

Senzacijonelne politične izjave čl. poslanika v Parizu Štefana Osuskega o priliki desetletnice kongresa zatiranih narodov v Rimu. — »Zvestoba za zvestobo«, geslo čl. in slovanske politike.

Praga, 16. maja h. Včeraj je imel češkoslovaški klub spominskih slavnosti na kongres pod Avstrijo zatiranih narodov, ki se je vršil maja 1918 v Rimu. Slavnostni govornik je bil dr. Kramar.

Pravo senzacijo je vzbudil nastop partiškega češkoslovaškega poslanika Štefana Osuskega. Osuski je Slovaki, ki so ga zaradi neustrašenega narodnega udeleževanja kot dijaka izgnali iz bratislavske gimnazije ter je nadaljeval svoje študije v severni Ameriki. Tamkaj je postal splošno znan odvjetnik ter je med vojno sodeloval s češko revolucijo. Najprej je bil tajnik in posvetovalac, slavnega Američana Herrona, intimnega političnega prijatelja predsednika Wilsona. Nato je stopil v službo češkoslovaške stvari, kjer se je odlično udeleževal.

Poslanik Osuski je uvodoma živahno in skoraj poetično slikal dogodke na kongresu leta 1918 ter se spominjal lepih mest iz govora takratnega predsednika in govornika Slovačkov v Pragi pesnika Hvesdoslava. Povdarjal je absolutni imperativ, da morata češki in slovaški narod skupno živeti in skupno delati. Nato je govornik prešel na češkoslovaške zavezništvo in izjavil: »Mi smo majhen narod. Nikakor si ne smemo dovoliti da bi s komurkoli naših sodelavcev hazardirali za našo stvar. Niti en mož na periferiji ne sme ostati neizrabilen. Zavedati se moramo, da so naše prve zapovedi napram Jugoslaviji in Poljski, zvestoba za zvestobo. Ta zvestoba do Jugoslovenov in Poljakov mora tvoriti temelj našega političnega programa tudi za bodoče. Vedeti moramo, da se tudi Jugosloveni drže napram nam gesla: Zvestoba za zvestobo t. j. da smo združeni, Poljaki pa: Zvestoba za zvestobo t. j. za nas oba ista usoda.

Končno je govornik posvetil nekoliko besed aktualnemu vprašanju o mejah na Slovaškem. Naglasil je, da ne govori kot poslanik, temveč kot oseba, ki se je zelo udeleževala takrat, ko je mirovna konferenca določala slovaške meje. Razen tega govori kot Slovaki, čigar dolžnost je, da zavzame v tem vprašanju javno odločno stališče. »Antanta in ves svet nam je priznal pravico na samostojnost. Ves svet priznava torej pravico do obstoja in vse pogoje za obstoj čl. države. Zaradi tega ne razumem kako morejo na Češkoslovaškem tako lahkomišljeno govoriti o državnih mejah. Kajti tudi drugi vzroki, in ne samo narodnostni, določajo teritorij vsake države in so potemtakem eksistenčni pogoji države. V prvi vrsti pridejo v poštev gospodarski in prometno tehnični momenti, ki so jih na mirovni konferenci naglasili in obrazložili. Postavljeno je bilo načelo, da država brez pristopa k morju ne more obstojati. Mi imamo Dunav, čigar vprašanje je za nas identično z vprašanjem pristopa k morju. Sedaj moramo torej držati Dunav, dasti ni identičen z narodnostno mejo. Zato nismo upravičeni samo po določbah pakta Društva narodov, temveč smo to dolžnost prevzeti, ker mora vsaka članica Društva narodov braniti svoje ozemlje in svoje državne meje. Kampanja proti Zitemu otoku pomeni kampanjo proti obstoju Slovaške. Na Dunavu moramo stati na straži in se zavedati, da ne zahtevamo ničesar tuje, temveč samo našo last, ki si je ne smemo in si je tudi ne bomo pustili vzeti. Na Dunavu se bo nekoč izpolnila proroška beseda našega pesnika Kolafa in tamkaj bodo zadoneli bojni klici v boju za naš obstoj.«

Kongres zelene internacionale v Pragi

Ogromna udeležba na velikem agrarnem kongresu v Pragi. — Številna delegacija iz Bolgarije in drugih držav

Praga, 16. maja, gl. Mesto živi v znamenju kongresa češkoslovaške agrarne stranke, na katerega so prispeli številni udeleženci. Mesto je popolnoma v zastavah, med katerimi prevladuje zelena zastava internacionale. Številne delegacije so prispale tudi iz inozemstva. Tako je prispela 40 članska bolgarska delegacija, 18 članska delegacija hrvaške kmečke stranke s Stjepanom Radićem na čelu. Za slovaško kmečko stranko se udeležijo kongresa številni poslanci in kmetje, ki so se pripeljali s posebnimi vlaki. Ponoči je prispela tudi romunska delegacija pod vodstvom podpredsednika narodne kmečke stranke Mihalageja, ki je bila na kolodvoru svečano sprejeta. Iz Francije je prispel vodja francoske agrarne stranke Fleurant, senator Faure in številni politiki. Tudi francosko delegacijo so oficijelno pozdravili na kolodvoru in ji priredili prisrčne ovacije. Iz Anglije je prispel

prof. londonske univerze Mitrani. Za danes pričakujejo prihoda zastopnikov nizozemske poljedelske zveze. Vodstvo agrarne stranke je prejelo več sto podzračnih brzojavk. Napovedane so tudi delegacije drugih držav. Po mestu hodi na tisoče kmetov v narodnih nošah. Jutri se vrši po mestu manifestacijski obhod, ki se ga bo udeležilo do četrta milijona ljudi. Policija je uvedla že obširne varnostne ukrepe.

Istočasno se je vršilo tudi zborovanje mednarodnega agrarnega urada, ki mu je predsedoval minister Hodža. Zastopane so bile Jugoslavija, Bolgarija, Romunija, Poljska, Francija, Nizozemska, Anglija, Kanada ter Češkoslovaška in nemška agrarna stranka republike. Med drugimi govorniki je govoril tudi vodja HSS Stjepan Radić. Na zborovanju so bile določene smernice za ustanovno zborovanje tega urada, ki se vrši jeseni.

Južni Kitajci na pohodu

Generalske tekme za Peking. — Nova japonska ojačenja. — Anglija noče posredovati

Peking, 16. maja. g. Boji na Kitajskem se razvijajo v tekmo posameznih generalov na Peking General Changsolin je v oklopnem vlakcu zapustil mesto in se odpeljal v Tientsin. Njegove čete so izpraznile Peking. Japonsko poslanstvo se je preselilo v Tientsin. Najbolje sta dosedaj napredovali armadi generala Yena, guvernerja pokrajine Šansi, in katoliškega generala Fenga. Izid bojev je popolnoma negotov.

Tokio, 16. maja. g. Vlada je sklenila odpustiti tretjo divizijo iz Tsingta v Peking, da zaščiti življenje in imovino japonskih državljanov. Japonska bo pred tem zaprosila za dovoljenje diplomatskega zbora v Peking, in prevzela odgovornost, da bo skrbela za vzdrževanje železnice ter telefonskih in brzojavnih zvez.

Sanghaj, 16. maja. g. Japonska vlada je odpeljala v Zenevo dva stotrovnjaka z nalogo, da poizkita Društvo narodov o položaju na Kitajskem.

London, 16. maja. (10.) V odgovoru na razna vprašanja glede položaja na Kitajskem je izjavil v lordski zbornici lord Cus-hendun, da položaj na Kitajskem ne dovoljuje zunanjemu ministru Chamberlainu, da bi storil tozadevno kake korake, ne da bi se preje posvetoval z Društvom narodov, ako bi se na Kitajskem lahko kaj storilo v korist miru. Na Kitajskem ni dosedaj še legalno priznane vlade. Politični odbor v Nankingu je sicer naslovil na tajništvo Društva narodov v Zenevi brzojavko, vendar pa ta odbor ni član Društva narodov.

London, 16. maja. (10.) Na današnji seji spodnje zbornice je bila stavljenja interpelacija, ako je vlada pripravljena, da bo ponudila vojujočim se strankam svoje posredovanje in s tem pomagala, da se državljanska vojna na Kitajskem čim prej zaključi. V imenu vlade je izjavil podtajnik za zunanje zadeve Locker Lampson, da vlada sicer iskreno želi, da pride na Kitajskem čim prej do miru, vendar pa da smatra sedanji moment za tako delikaten, da bi bila vsaka ponudba za posredovanje napačno razumljena. Nadalje je izjavil Locker Lampson, da se udeležijo prihodnjega zasedanja sveta

Društva narodov tudi zunanji minister Chamberlain.

Moskva, 16. maja. (be.) Listi poročajo, da bo v slučaju vojnih konfliktov v Mandžuriji ostala Japonska nevtralna. V Tientsinu so vsa japonska poslopja vojaško zaščitena.

Washington, 16. maja. (10.) Državni urad je sklenil, da ostanejo ameriške čete v Tientsinu in da pomagajo drugim vesilam braniti imetje in življenje inozemcev.

Rothermereova akcija na Madžarskem

Budimpešta, 16. maja. s. Dopoldne je prispel Harmsworth, sin Rothermerea, na obsejno postajo Oedenburg. Na meji ga je pozdravil predsednik madžarskega Touringkluba, nakar so ga s cvetjem okrašen avtomobil in motorna kola spremljala na glavni trg. Tamkaj mu je več tisoč glav množica priredila navdušene ovacije. Godba je zaigrala angleško himno, nakar je župan pozdravil Harmswortha, kot sina prijatelja pravilne madžarske stvari.

Malo po 17. je prispel Harmsworth v Budimpešto, kjer so ga oficijelno sprejeli pred hotelom »Gerhardus«, v katerem bo tudi stanoval. Na velikem trgu pred hotelom se je zbralo do 30.000 oseb, ki so ga pozdravljale z nepopisnim navdušenjem in gromovitimi eljen-klici. Na tisoče ljudi, ki niso mogli najti mesta na trgu, se je spravilo na bližnji grič ter od tamkaj z angleškimi in madžarskimi zastavicami mahalogo gostu v pozdrav. Prvi pozdravni govor je izrekel mestni župan Siposz, za njim baron Sigmund Perényi ter nestor madžarskih novinarjev Evgen Rakosi.

Dunaj, 16. maja. s. Kakor zatrjujejo na tukajšnjih diplomatskih mestih potuje poslanec Harmsworth na Madžarsko neoficijelno. Ker je njegovo potovanje neoficijelno, značaj, mu dunajsko angleško poslanstvo ni priredilo sprejema ali pozdrava. Izrečno se izjavlja, da potuje Rothermereov sin samo kot zasebnik.

Nadaljnje aretacije Slovencev v Italiji

Fašistični orožniki aretirajo kar na slepo. — Razpust slovenskih stanovskih in cerkvenih društev

Trst, 16. maja. I. Zadeva aretacije slovenskih visokoolovcev Vesela in tovaršev je ni pojasnjena in se še sploh ne ve, česa so prav za prav obložili. Policija je izvršila preiskave na stanovanjih aretirancev.

Tekom včerajšnjega in današnjega dne je bilo aretiranih še 6 drugih slovenskih fantov, ki so preteklo nedeljo napravili izlet v škocijansko jamo. Izmed teh sta dva iz Herpeli, dva iz Divače in eden iz Badonice. Tudi glede teh ni znano, zakaj so bili aretirani. Bili so v gostilni, v kateri se je zbralo tudi onih par visokoolovcev. V gostilni, kjer se ni nič izrednega zgodilo, je bilo tudi vse polno drugih ljudi in celo več milijonov.

Kakor izgleda, je vse te aretacije pripisovati samo preveliki službeni vnemi orožnikov iz Divače. Tam se je pripetilo že več

aličnih slučajev, tako je bil n. pr. svojočasno aretirani tudi pesnik Zgur, ki je moral pred sodnike, ker je bil obdolžen, da je sklical v svoje stanovanje tajni sestanek, ker so se pri njem zbrali njegovi prijatelji iz Trsta na kozarec vina.

Gorica, 16. maja. b. Oblasti so razpustile v preteklem tednu cerkveno godbo v Idriji. Godba je bila poprej odsek slovenskega katoliškega delavskega društva, dokler je to še smelo obstajati. Razpušeno je bilo nadalje še idrijsko slovensko poduradniško društvo, ki je poslovalo s knjižnico in čitalnico. To so poslednji ostanki prej močne, razprazene organizacije Slovencev v Idriji. Godba in poduradniško sta bila razpuščena z navedbo, da njuno delovanje ni v skladu z nacionalno politiko vlade.

Bođrero odhaja?

Beograd, 16. maja. p. V tukajšnjih dobro poučenih diplomatskih krogih se zatrjuje, da bo italijanski poslanik na našem dvoru general Bođrero v najkrajšem času odpoklican. General Bođrero je nedavno odpotoval v Rim, od koder se vrne prihodnje dni v Beograd. Domneva se, da bo že pri tej priliki izročil svoje odpoklicne listine. Rimski krogi so baje nezadovoljni z njegovim delovanjem v Beogradu, ki ni rodilo onega uspeha, ki so ga v Rimu pričakovali. Predvsem zamerjajo generalu Bođreru, da še do danes ni dosegel ratifikacije nettunskih konvencij in da tudi obnova pijatelskega pakta med Italijo in Jugoslavijo visi še v zraku.

Italijanska železnica na Balkanu

Rim, 16. maja. o. Tukajšnja agencija «La Correspondenza» naznana, da so prizadele balkanske države odobrile italijanski načrt glede transbalkanske železnice, ki bi vezala mesta Drač, Tirano, Elbasan, Dornik, Skorica, Solun in Carigrad. Zvezo z italijanskimi pristanišči bodo vzdrževalo posebne ladje. Italija hoče s tem vzpostaviti preko svojega ozemlja hitrejšo zvezo v zapadnem delu Evrope in bližnjim vzhodom. Proga ne bo šla preko jugoslovenskega ozemlja.

Program nove Mussolinijeve vlade v Albaniji

Tirana, 16. maja. o. Novi vladi, ki se je včeraj predstavila parlamentu, je bila soglasno izglasovana zaupnica. Vlada je izjavila, da bo uravnila svoje delo po smernicah prejšnjih kabinetov. V notranji politiki hoče skrbeti predvsem za blagostanje prebivalstva, s svojo zunanjo politiko pa se bo naslanjala na spoštovanje pogodb, predvsem pa na obrambno zvezo z Italijo. Po vladni deklaraciji hoče Albanija delati v duhu Društva narodov, na Balkanu pa skrbeti za ojačanje odnosov med sosednjimi državami. Obvarovati hoče svojo nacionalno čast in neodvisnost ter ostati še nadalje element ravnotežja in mira. Kar se tiče raznih spornih točk z Grčijo, predvsem vprašanja narodnih manjšin in odškodnine, upa nova vlada, da jih bo mogoče rešiti v doglednem času s pomočjo Društva narodov.

Italijansko pristanišče v Draču

Rim, 16. maja. s. V kratkem se bodo v Draču pričela pristanišča dela, ki jih bodo izvrševali italijanski inženjerji in delavci. Za ta dela je proračunanih 50 milijonov zlatih frankov.

Sava še vedno narašča

Beograd, 16. maja. p. Glasom poročila hitrotehničnega oddelka Sava še vedno stalno narašča. Pri Šabcu znaša vodostaj 550 cm. Nevarnost poplav ni več tako velika, ker je začela Sava v svojem gornjem toku že padati.

„Italia“ v polarnih conah

Rim, 16. maja. s. Brežična brzokajka generala Nobila ob 12. uri pravi: Nebo jasno. Razgled je mogoč v krogu 50 milj. Zrakoplov plove dalje nad neraziskanim ozemljem proti severnemu delu Ljeningove zemlje. Na krovu je vse zdravo.

Rim, 16. maja. s. Brežična brzokajka generala Nobila, ki jo je poslal agenciji «Stefani», pravi: Ob 10.30 zvečer sem sklenil obrniti smer proti severu, da bi prodiral bolj globoko v neraziskane kraje; dosegel sem točko na 82 stopinjah severne širine in 28.30 stopinjah vzhodne dolžine. Od tam kaj sem se obrnil proti otoku Alfreda Harmswortha; ta otok, ki leži blizu Franc Jožefove dežele, smo zagledali ob 2.30. Na poti so pihali zmerni protivetrovi. Razgled se je znatno izboljšal. Dosedaj nismo našli nikakih znakov kake kopnine.

Kingsbay, 16. maja. g. Nobile bo v prihodnjem letu letel na Brockerjevo deželo, katero so baje odkrili Peary in drugi polarni raziskovalci, vendar pa še ni gotovo ali sploh obstoja.

Obetajo se novi veliki potresi

London, 16. maja. g. Po dosedaj znanih vesteh so potresi, ki so jih sinoči zaznale številne potresne opazovalnice, v glavnem zaradi Japonske, Ekvadora, Georgije, Batavio in razne druge kraje na tej strani. Posebno veliko škodo je povzročil potres v Ekvadoru; ravno tako je prizadel mesto Tiflis. Krakatau je pričel v zadnjih 48 urah zopet močnejše delovati. Po mnenju strokovnjakov je pričakovati novih potresov in sicer na ozemlju ob Sredozemskem morju, v Španiji in Mali Aziji, dalje v Ameriških Andih, Mehiki in na Kitajskem. Glavne sunki je pričakovati prihodnje nedelje.

Lima (Peru), 16. maja. (lo.) Ta je bil zabeležen silen potres, ki je trajal eno uro. Tukajšnji krogi se boje, da je zahteval ta katastrofalni potres mnogo žrtv. Mesto Chachapoyas je popolnoma porušeno in tudi mesto Cajamarca je težko prizadeto. Prebivalstvo obeh mest je zbežalo na griče.

Tihotapska afera na Sušaku

Sušak, 16. maja. n. Tukajšnja obmejna policija se je že dalj časa bavila s tihotapsko afero pri neki tukajšnji tovarni nogavic. V minuli noči je policija organizirala spretno zasledilo. Posrečilo se ji je ujeti nekega uslužbenca tovarne v trenniku, ko je prethotapil preko meje 20 ducatov svilenih nogavic. Pri zaslišanju je priznal, da je dnevno tihotapil 10 do 20 ducatov in da je za to tihotapstvo vedelo vodstvo tovarne. Na podlagi teh izpovedi je policija takoj odredila obsežno preiskavo, ki je potrdila sum in dovedla do senzacionalnih razkritij. Tekom današnjega dne je bil aretiran sin ravnatelja in več vodilnih uradnikov podjetja. Aretacijsko povelje je bilo izdano tudi proti ravnatelju in lastniku tovarne, ki pa sta pobegnila.

Nesrečni romarji

Berlin, 16. maja. (be.) V Peralskem zalivu se je potopila ladnica s 72 romarji. Rešene so bile le 4 osebe.

Kako uničuje vlada prečanske trafikante

Nov primer zgrešene gospodarske in socijalne politike. Privilegiji srbijanskih trafikantov. — Intervencija trafikantskih organizacij v Beogradu

Beograd, 16. maja.

Količina je brezvestnost sedanega režima pri upravljanju javnih interesov in kako usodni so ukrepi sedanje vlade v socijalnem oziru, dokazuje najbolje skrajno kritičen položaj, v katerega so prišli tobačni trafikanti. Kakor znano, je v naši državi okoli 40.000 trafikantov, med katerimi je 75 odst. invalidov. Država je lansko leto zaslužila na tobaku 1641 milijonov dinarjev, kljub temu pa je sedanja vlada v začetku leta znižala prodajne provizije od 5 odst. na 4 odst. S tem je spravila večino trafikantov, predvsem pa trafikante v prečanskih krajih v naravnost obupen položaj. Kakor znano, trafikantje v srbijanskih krajih ne plačujejo nobenih državnih niti samoupravnih davkov, dočim so trafikantje v prečanskih krajih podvrženi vsem državnim in samoupravnim davčinam. To veliko davčno obremenitev je stara Avstrija upoštevala na ta način, da je trafikantom dovoljevala 10 odst. in 9 odst. provizije. Na enak način so provizije trafikantom urejene tudi skoro v vseh ostalih evropskih državah.

Dvojna mera za trafikante v Srbiji in prečanskih krajih, ko so eni oproščeni davčin, drugi pa morajo nositi vsa davčna bremena, je bila upeljana pred leti, ko je vlada razširila stari srbiski monopolski zakon na prečanske kraje. V Srbiji že od nekdaj prodajalci monopolskih predmetov ne plačujejo davščin in so oproščeni vseh davkov. Zato je bila tudi provizija v srbijanskih krajih nizka. Pred leti je znašala 6 odst. in pri razširitvi srbiskega monopolnega zakona na vsa državo je bila upeljana tudi ta nizka provizijska mera za vsa državo. Na ta način je vlada vzela prečanskim trafikantom prejšnjo provizijo, ne da bi jih istočasno glede plačevanja davkov izenačila s srbijanskimi trafikanti. Ko pa je v začetku leta finančni minister reduciriral provizije od 5 odst. na 4 odst., je bilo naravno, da je ta ukrep izzval med trafikanti, zlasti pa med prečanskimi strašne posledice. Iz vseh krajev prejema Zveza trafikantov naravnost obupna poročila in so že mnogi trafikanti vrnili koncesije, ker ne morejo izhajati z dohodki.

To stanje je bilo znano tudi Narodni skupščini, v kateri je tekom februarja v finančnem odboru zlasti posl. doktor

Zerjav energično nastopil v obrambo malih trafikantov ter zahteval zvišanje provizije na 8 odst. Z tedaj je opozoril, da bo prihranek 15 milijonov dinarjev, ki si ga je obetala monopolna uprava od znižane provizije od 5 na 4 odst. na drugi strani radi zmanjšanja prodaje prinesel državi mnogo večjo škodo. In res je sedaj monopolna uprava sama ugotovila, da nazaduje prodaja tobaka.

Tekom aprila sta tako združenje v Zagrebu, kakor Zveza trafikantov v Beogradu podvzela razne korake pri vladi in pri posameznih ministrih ne da bi kaj dosegla za zboljšanje gnetnega položaja trafikantov. Zato so se morali trafikantov v Beogradu g. Aleks. Radanes se je oglašila v klubu KDK deputacija obstoječa iz predsednika saveza trafikant v Beogradu g. Aleksandra Rajića in predsednika zagrebskega združenja g. Dušana Milkovića ter tajnika g. Aleksandra Baloga. Deputacijo je sprejel posl. dr. Zerjav, ki je pojasnil težavni položaj celoga vprašanja, katero je sedaj več ali manj v rokah vlade ter je odvisno od finančnega ministra, oziroma ministrskega sveta. Če bi se vlada zavedala svoje dolžnosti, bi lahko provizije z enostavnim sklepom ministrskega sveta zvišala na primerno višino. Posl. dr. Zerjav je obljubil deputaciji, da bo ukrenil vse potrebne korake in da bo predvsem opozoril finančnega ministra, da že z ozirom na fiskalne interese, kakor tudi iz socijalnih ozirrov napram invalidom pristopi k rešitvi tega vprašanja. Združenje tobačnih trafikantov iz Slovenije se je izjavilo solidarno z nastopom in z zahtevami zagrebske in beograjske organizacije.

Združeni trafikanti zahtevajo 1.) da se provizija malih prodajalcev tobaka zviša na 8 odst.; 2.) da se natančno določi, na koliko prebivalcev odpade ena trafika; 3.) da več kakor ena glavne zaloge tobaka ne sme nihče imeti in da mora zakupnik glavne zaloge bivati v dotični oblasti; 4.) da se naj omogoči tudi ljudem iz siromašnejših slojev zakup glavni zalogi; 5.) da se naj glavne zaloge razpisujejo le vsaki šest let; 6.) da se naj vse listine izdajajo v cirilici in latinici; 7.) da se naj trafikanti v prečanskih krajih glede davščin izenačijo s trafikanti v predvojni Srbiji.

Dva zbora KDK v Prekmurju

Murska Sobota, sredi maja

Minula nedelja je pomembna za nadaljnji politični razvoj v Prekmurju. Prvič sta javno nastopili obe stranki KDK na shodih v Beltinčih in Dobrovniku. Klerikalci so začeli, da se pričinja majati zaupanje naroda v g. Klek in SLS, zato so napeli vse sile, da onemogočijo shod v Beltinčih, ki so poleg Črenčevcev glavna trdnjava klerikalne politike v Prekmurju. Celi teden so organizirali protiakcije, g. Klek sam je prevozil v avtomobilu velik del Prekmurja in pripravil napad.

Poslanca KDK dr. Pivko in Pucelj sta prispevala v Beltince že v soboto zvečer.

V nedeljo se je že pred 9. uro zbrala na zborovališču pri Gönterju velika množica, nad 1000 ljudi. Takoj ob začetku pa se je videlo, da je navzoča tudi precejšnja skupina klerikalne mladine iz vsega srednjega Prekmurja. Bili so večinoma pod 21. leti stari in »muzikalni« s raznimi piščalkami in drugimi »muzikalnimi« instrumenti. Takoj po otvoritvi shoda so začeli delati velik kralval. Le treznotni napredni zborovalci in intervenciji žandarmerije gre zahvala, da ni prišlo do spopada, v katerem bi Klekovi fantiči prešli zaslužen plačilo.

Napredni kmetje in delavci so zato odkorakali v hotel Krona in se zbrali v dvorani v prvem nadstropju, kjer pa je, žal, bilo prostora komaj za nekaj nad 300 ljudi. Drugi so morali oditi, nekateri pa so odšli že po pot, ozlovoljeni nad početjem klerikalnih nahujskancev. Zborovanje se je vršilo potem od pol 11. do pol 13. ure v najlepšem redu in ob velikem zanimanju in navdušenju zborovalcev. Poslanec g. Pucelj je podal poročilo o političnem položaju, poslanec g. dr. Pivko pa o gospodarskem programu KDK. Govorili so tudi še g. dr. Rapotec, bivši poslanec Kirbiš in drugi.

Poskus onemogočenja shoda bo klerikalcem zelo škodoval in ga bodo še obžalovali. Tudi resni klerikalni možje so se skandalizirali nad neumnim divljanjem nahujskanih mladcev in nad početjem njihovih kolovodij, ki se bodo itak imeli zagovarjati pred sodiščem, zlasti še, ker so že pred začetkom zborovanja razglašali, da ne bodo pustili nikogar govoriti.

Popoldne ob 2. se je vršil velik shod z okrog 400 zborovalci v Dobrovniku pri g. Toplak. Močno so bile zastopane slovenske vasi iz okolice, korporativno Kobilje, Strehovci, slovenski živelj iz Žitkovcev, iz novih kolonij itd. Poslanca dr. Pivko in Pucelj sta tudi tu ob splošnem zanimanju zborovalcev podala svoja poročila ter utrdila v zborovalcih voljo za vztrajanje v pravični borbi KDK. V teh krajih nima SLS skoro nobene zasloble.

Shoda v Beltinčih in Dobrovniku kažeta, kako naglo se širi misel KDK v Prekmurju in s kakim veseljem sledi ljudstvo tej ideji. Razumljivo je torej, da so postali klerikalci, pa tudi radikalni nervozni, da se jih loteva strah, saj vidijo, da bo ljudstvo sledilo hrvaškemu zgledu in položilo svojo usodo v roke onih, ki se pošteno trudijo za njegov dobrobit in ki vsled tega tudi zaslužijo njihovo polno zaupanje.

Občni zbor sreske organizacije SDS v Dol. Lendavi

se je vršil v nedeljo 13. t. m. od 9. do 13. v prostorih g. Horvata. Udeležilo se ga je okrog 50 delegatov krajevnih organizacij in zaupnikov iz lendavskega okrožja, dočim

Ljubljanska gledališka kriza

Včerajšnji dan ni v razvoju gledališke krize prinesel nikakih novih momentov. Še predvčeršnjim je g. inspektor Čekić v razgovoru z našim sodnikom izjavil, da bo snodi zaustil Ljubljano in da se vrne v Beograd. G. Čekić pa je včeraj ostal še v Ljubljani in odide v Beograd šele danes. Včeraj jutraj se je podal na Bled, odkoder se je vrnil popoldne, zvečer je prisostvoval najprej operni, potem pa še dramski predstavi.

V Ljubljani so se včeraj ves dan razširjale razne vesti in pričakovati je bilo, da pride zvečer v gledališče do novih demonstracij. Toda obe gledališki predstavi sta potekli popolnoma mirno. Po končanju predstav je inspektor Čekić v družbi gledaliških igralcev in predstavnikov uprave dramskega in opernega gledališča prisostvoval intimnemu sestanku v hotelu Union, ki so se ga v velikem številu udeležili igralci obeh gledališč. Ta intimna zabava je v najboljšem razpoloženju trajala pozno v noč. Igralci so to priliko ponovno porabili, da so naglasili svoje stališče, ki ga zavzemajo napram g. intendantu Krekarju, in da iznesejo svoje mnenje o načinu, ki se jim zdi najboljši za saniranje razmer v našem gledališču.

Kakor doznavamo, se je včeraj i na eni i na drugi strani vršilo več zaupnih konferenc a brez definitivne rezultata. Pričakuje se, da bo vprašanje intendantove definitivno rešeno v petek po povratku g. Čekića v Beograd.

Nepristransko namešcanje uradništva

V dnevniku «Jutro» z dne 13. maj, 12.8, št. 112, je natisneno na drugi strani v petem stolpcu pod naslovom «Nepristransko namešcanje uradništva» Neutemeljeni in hinavski očitki klerikalcev naprednjakom in zlasti posl. dr. Zerjavu — med drugim: »in tudi g. glavar Šiška se izkazuje hvaležnega, da ga je SLS proti načelom dobre uprave spravila v Krško». Na podlagi čl. 26 in 27. zak. o tisku prosim, da priobčite naslednji popravek: Ni res, da se g. glavar Šiška izkazuje hvaležnega, da ga je SLS proti načelom dobre uprave spravila v Krško, temveč je res, da vrši svojo službo nepristransko po zakonu — Krško, 15. maja 1928. — Dr. Janko Šiška l. r., sreski poglavar.

Nadaljevanje razprave o sodniškem zakonu

Plenarna seja zakonodajnega odbora. — Dr. Žerjav za depolitizacijo nadzorstva nad sodišči. — Prevedba sodnikov po novem zakonu

Beograd, 16. maja. p. Danes popoldne je plenarni zakonodajni odbor nadaljeval specialno debato o sodniškem zakonu. Členi 27 do 36 so bili sprejeti brez sprememb. V čl. 37. je bil na opombo poslanca dr. Budisavljevića, da se morajo sodniki prilagoditi določbam uradniškega zakona brisan slednji pasus: »In oni, ki bi storili to kot upokojeni sodniki.« Pri čl. 38. je bil sprejet dostavek: »Predsednik in sodnik disciplinarnega sodišča in njegov namestnik.«

Čl. 39 do 59 so bili sprejeti brez večjih sprememb. Pri čl. 60. ki govori o pravici nadzorstva, se je razvila daljša debata. Minister pravde je predlagal, da imenuje inspektorje ministrstvo. (Pribičević: Mi smo sploh država samih inspektorjev!) Dr. Žerjav je v svojem govoru naglasil, da je sekcija, ki je razpravljala o tem zakonu, ta člen premalo proučila. Odločno je proti temu, da imenuje inspektorje minister na lastno pest. Opozarja na to, da vrši stalno nadzorstvo nad delom sreskega sodišča predpostavljeno okroglo sodišče, odnosno njega predsednik, a nad okroglim sodiščem pristojno apelacijsko sodišče. Zahteva, da se ta nadzorovalna pravica fiksira v posebnem členu. Nastane pa vprašanje, kdo naj nadzira apelacijska sodišča. To more biti le inspektor ministrstva, ki pa ima seveda tudi pravico nadzora nižjih sodišč. Prava anomalija pa je določba, da mora biti celih 70 inspektorjev. Avstrija, ki je bila mnogo večja država, jih je imela skupno samo 6. Inspektorji morajo imeti avtoriteto in visoko kvalifikacijo. Po sedanem zakonskem predlogu zakona o sodnikih pa bi lahko postal inspektor že sodnik v 28. letu starosti in z enoletno prakso. Nemogoče je, da bi taki ljudje lahko vršili tako komplicirani posel. Dr. Žerjav predlaga, naj se v zakonu fiksira, da mora imeti inspektor najmanj 15letno sodniško prakso. Za inspektorje morajo biti imenovani najboljši kvalificirani sodniki. Zato naj se sliči kakor za sodnike tudi za inspektorje določi princip natečaja, tako da kasacijsko sodišče predlaga ministru pravde po dva kandidata, med katerima šele nato izbira minister. Glede prejemkov morajo biti inspektorji izenačeni z apelacijskimi sodniki.

Zemljoradni Vola Lazić se pridružuje predlogu dr. Žerjava in zahteva, naj se ta člen rezervira ter primerno izpopolni v smislu predloga dr. Žerjava. Te zahteve se je pridružil tudi Svetozar Pribičević nakar je pristala na njo tudi vladna večina in je bil člen 60. rezerviran.

Členi 61 do 67 so bili sprejeti brez sprememb. Daljša debata se je razvila zopet pri čl. 68. ki govori o prevedbi sodnikov po novem zakonu. V debati je postavil posl. dr. Žerjav sledeči predlog: Minister pravde naj prevede sodnike in njihove pomočnike na položajne plače in sodniške dodatke po tem zakonu s 1. aprilom 1929 po stanju tega dne. Kot čas sodniške službe se računa ona doba, ki jim je do tega dne priznana za položajno plačo po odbitku treh let. Če je kdo že pred tem triletnim rokom dosegel sodniški položaj, se mu odbije samo oni krajši rok. Po daljši debati je bila končno sprejeta sledeča stilizacija: Minister pravde izvrši prevedbo sodnikov in njihovih pomočnikov na plače in ostale prejemke po tem zakonu na dan 1. aprila 1929 po letih službe, ki jih bodo imeli do tega dne. Kot čas sodniške položajne službe se računa ona doba, ki jim je priznana za položajno plačo po zakonu o uradnikih in ostalih državnih uslužbenih, odnosno po čl. 1. uredbi o razvrstitvi in razporeditvi v resoru ministrstva pravde in to po odbitku treh let pripravniške službe. Če so pred tem triletnim rokom dosegli sodniški položaj, se jim odbije krajši rok. Sodniki nižjih in tajniki višjih sodišč, ki bi 1. aprila 1929 morali biti prevedeni na njižo skupino, obdrže skupnino, ki jo imajo dne 1. aprila 1929, vendar na morajo za nadaljnje napredovanje izpolniti vse v zakonu predvidene roke.

Pri čl. 69. ki govori o pristavih je bila sprejeta sledeča končna stilizacija: »Sodniškim pristavom in tajnikom, ki so po sedanem zakonu brez nazvna »sodnik« kot sodniki s položnim izložitom stalno vršijo sodniško službo, se računajo ta leta kot leta sodniške službe in se prevedelo s 1. aprilom 1929 na sodniški položaj po odredbah čl. 68. tega zakona.«

Čl. 70. je bil sprejet brez sprememb, pri čl. 71. pa se je vršila obširna debata, v kateri se je dr. Žerjav odločno zavzel za to, da obdrže sodniki pred uveljavljenjem tega zakona pridobljene pravice. Naglašal pa je, da ne more nikdo postati sodnik, ki nima za to popolne kvalifikacije. Člen je bil končno sprejet v naslednji stilizaciji: »Polaganje sodniškega izpita so oproščeni vsi oni, ki so sodniki in tajniki višjih sodišč v času, ko stoji ta zakon v veljavo, ako so kot redni slušatelji končali pravne fakultete. Do izenačenja zakona o sodnem postopku za vsa država mora ministrstvo pravde sestaviti v smislu dosedanjih predpisov komisije za polaganje sodniških izpizov za vsako poedino pravno področje posebej. Sodniški izpit je istočasno odvetniški izpit in obratno. Do izenačenja zakonodaje se polajajo sodniški izpiti na podlagi zakonodaje, ki je v veljavi v posameznih

področjih, v katerih pripravniški služijo in se lahko izobražani kandidati postavljajo za sodnike samo v onem področju, iz čigar zakonodaje so položili izpit.«

Seja je bila nato zaključena in sklicana prihodnja za v petek popoldne ob 4.

Zakon o odvetnikih

Beograd, 16. maja. p. Sekcija zakonodajnega odbora je na svoji današnji seji definitivno sprejela načrt zakona o odvetnikih. Med spremembami, ki jih je osvojila vladna večina, je najvažnejša ona, ki določa, da se zniža pripravni staž od prvotno predlaganih 6 na 4 leta. Odvetniški kandidat mora biti eno leto v sodniški, tri leta pa v odvetniški pripravni službi.

Med drugimi važnejšimi določbami, ki so bile sprejete v sekciji, je določba, da lahko postanejo odvetniki oni Slovani, ki doslej niso našli državljanov, že po enoletni praksi, če pridobijo naše državljanstvo in položijo odvetniški izpit. Odvetniki z ozemlja bivše Avstro-Ogrske, ki so jugoslovenske narodnosti, lahko do leta 1935. postanejo pri nas odvetniki brez pripravne dobe in izpita, če postanejo naši državljanji. Odvetniškim pripravnikom jugosloven. narodnosti z bivšega avstro-ogrškega ozemlja, ki postanejo naši državljanji, se vračuna pripravniška doba, ki so jo prebili v kaki drugi državi.

Z novim zakonom je ukinjena institucija političnih agentov v smislu dvornega dekreta iz l. 1883. Prehodne navedbe predvidevajo tudi spremembo dosedanjih odvetniških zbornic po določilih novega zakona.

Napad na našega konzula v Zadru

Interpelacija Joce Jovanovića

Beograd, 16. maja. p. Narodni poslanec g. Joca Jovanović je postavil zunanjemu ministru sledeče vprašanje:

O priliki razprave v Narodni skupščini o interpelaciji glede politike Italije na Balkanu ste, g. minister v svojem govoru omenili stvari, iz katerih se da sklepati, da je stališče Italije do nas prijateljsko. Te vaše izjave so dale rim. uradnim agencijam povod da so začele dajati lekcije našim javnosti, da mora slediti vašemu vzgledu. V ravno istem času pa je bil izvršen napad na našega konzula v Zadru. O tem napadu so razširjene najrazličnejše verzije, ki razburjalo vso našo javnost ter sploh vsakogar, ki opazuje sistematično italijansko akcijo proti nam. Zunanje ministrstvo o tem napadu ni izdalo nobenega službenega obvestila. Zato vas prosim, da mi odgovorite na sledeča vprašanja:

- 1.) Kako in zakaj je bil napaden naš konzul v Zadru?
- 2.) Ali ste podvzeli potrebne korake, da dobi napadeni konzul in naša država za ta napad primerno zadoščenje?
- 3.) Kaj nameravate podvzeti, da se to ne ponovi in to tembolj, ker je smatrati fašistične organe, ki so ta napad izvršili, za uradne predstavnike Italije?

Finančni minister v Parizu

Beograd, 16. maja. p. Finančno ministrstvo je prejelo iz Pariza obvestilo, da je finančni minister dr. Bogdan Marković na povratku iz Londona, dospel danes v Pariz, kjer bo stopil v stike s tamošnjimi vladnimi krogi v svrhu regulacije vprašanja srbijanskih predvojnih dolgov.

Kralj v Kragujevcu

Beograd, 16. maja. p. Kralj se je danes iz Topola v spremstvu dvornega maršala odpravil s avtomobilom v Kragujevac, kjer si je ogledal tamšno tovarno municije, nakar se je opoldne vrnil v Topolo.

Dr. Beneš na potu v Berlin

Pariz, 16. maja. g. Češkoslovaški zunanji minister je iz Londona danes prispel v Bruselj. Dasi je potovanje strogo privatnega značaja, je imel vendar dr. Beneš daljši razgovor z zunanjim ministrom Hymanom. Kakor se izve iz poučenih krogov, bo dr. Beneš kljub nasprotnim vestem na povratku v Prago vendar obiskal Berlin, kamor bo prispel v soboto 18. t. m. Z ozirom na parlamentarne volitve bo ostal v soboto in nedeljo incognito v mestu ter šel v ponedeljek dopoldne obiskal zunanji urad, kjer ga bo sprejel državni tajnik Schubert. Dr. Beneš bo pozneje sprejel tudi državni predsednik.

Bolgarija bi se rada znebila reparacij

Pariz, 16. maja. g. Bolgarski finančni minister Molov je sedaj v Parizu vložil reparacijski komisiji pismeno prošnjo, da bi dovolila Bolgariji gletni moratorij. V pariških političnih krogih spravlja po prošnjo v zvezo z Mussolinijevu intervencijo, ki je dal italijanskemu zastopniku v reparacijski komisiji nalog, naj deluje, da bo Bolgarija oproščena reparacijskih plačil.

Naši kraji in ljudje

Pozdravni večer francoske- mu konzulu v Ljubljani

Francoski institut v Ljubljani prireja ob torkih zvečer redne sestanke. Zadnji se je nadomestil s čajanko na čast novemu konzulu in njegovi soprog. Poleg mnogih drugih povabilencev sta se udeležila g. veliki župan dr. Vodopivec in diviz. general Nedić. Dobrodošlico je izrekel g. prof. Martel; slavljenec g. Neuville pa se je zahvalil v izbranih besedah.

Nato je gošpa prof. Jerasova, ki nam prevaža Cankarja na francosko in angleško, razpravljala o južnofrancoskih narečjih in njih slovstvih. Keltščina se je umaknila kulturnejši latinščini vse do Bretanje. Na galskih tleh se je razvila romanščina. Z 10. stol. prevladujeta dve skupini, na severu dialekt oïl, na jugu oc. Odkarja so razna razrečja enakopravna in se enakomerno razbijajo v slovstvu. Tamkaj prevladuje junaška epika, tukaj lirično trubadurstvo. Toda politični vpliv francoskih kraljev posadi njih govorico (ile de France) na prvo mesto ter potisne ostala narečja v skromno vrsto »patois«. Tu pa tam zadobi patois še nekoliko sijaja, n. pr. z Gaskoncem Henrikom IV. A parnasovski zakonodajci kakor Malherbe si mnogo prizadevajo, kako bi »razgaskonjšili« dvor. Njih trud uspe tako, da je v klasični dobi južnjaščina nemogoča v književnosti ter služi včas le v humoristične namene. V romantiki se potem malo spremeni naziranje: Daudet na priliko često vplete kako provencalsko drobtino v svoje povesti zaradi krajevne barvitosti. Pravi prerod pa nastane sredi preteklega stoletja s »felibri«: Jasmin, Roumanille, Mistral podelijo s svojimi umotvori nov blesk južni govorici. Poslednji je celo odlikovan z Nobelovo nagrado. Dočim je na severu zmaga knjižne francoščine danes izvršena, se južni seljaki še čvrsto oklepajo dednega jezika, bogatega s pomanjševalnicami in glasovi, ki Provencalcu olajšujejo učenje tujih jezikov...

Po priletnem kramljanju predavateljice se je razvila prosta zabava, med katero si lahko preizkušal kulinarstvo spretnost priznane strokovnjakinje ge. Jerice Zemljanove in njenih gojenk. (K.)

Navodila za letalski miting na Teznu

Aero-klub v Mariboru priredi 27. tega meseca na Teznu velik letalski dan s sodelovanjem 10 vojni in civilnih aeroplanov in avijona »Ljubljana«. Dopoldne bo izložba in ogled letal na letališču Tezno ter vožnja s pasazirji. Popoldne od 15. dalje bodo razne vežbe, akrobacije in tekme aeroplanov ter skok s padalom. Pasazirji za letenje se bodo izžrebali po numeriranih vstopnicah, predvsem iz onih, ki bodo prodane v predprodaji. Izžrebane vstopnice se objavijo 26. t. m. v časopisu in na letališču. Imetelji izžrebane vstopnice dobi na letališču pri vodstvu mitinga nakaznico za brezplačno vožnjo.

Posebna točka programa bo zračna

pošta z balončki. Taki balončki z dopisnicami naslovljenimi na Aeroklub v Mariboru se bodo dobili na letališču. Imetelji napiše na dopisnico svoj naslov. Pri določeni točki programa se bodo balončki spustili z dopisnico vred v zrak. Na dopisnici bo najditelj naprosen, da se podpiše in dopisnico takoj odda na najbližjo pošto. Onih 30, katerih dopisnice pridejo na ta način tekom 3 dni iz najbolj oddaljenih krajev, dobe nagrade od 500 do 10 Din, kar se bo objavilo v novinah.

Obiskovalci izven Maribora imajo na železnicih od 26. do 29. t. m. polovično vožnjo. Potniki kupijo pri odhodu celo karto do Maribora, ki velja za brezplačno vožnjo nazaj, ako se potnik izkaže s potrdilom Aero-kluba v Mariboru, da se je udeležil letalskega mitinga. Potrdila se bodo dobila pri blagajnah na letališču.

Iz Maribora bo vozil na Tezno poseben vlak ob 13.40 in nazaj ob 19.11. Pujski vlak, ki prihaja v Maribor ob 14.40, se bo na Tezno ustavil.

V primeru neugodnega vremena se bo miting vršil 28. maja.

Jubilej zaslužnega Primorca

Zakonca Ivan in Jožeta Rustja iz Uršnih sel pri Novem mestu sta te dni praznovala srebrno poroko. G. Rustja, železničar v pokolu in trgovec, zaslužen nacionalni borec, agilen in zvest pristav SDS, je ob enem praznoval 25-letnico javnega delovanja. Jubilant, rojen v Skrljah na Gorškem, je bil soustanovitelj podružnice ZJZ v Kanalu in na Hrušici pri Jesenicah. Ustanovil je nadalje društvo »Soča« na Jesenicah in v Novem mestu, krajevo organizacijo SDS v Uršnih selih, tamburaško društvo v Dobindolu in istotam tudi knjižnico. Jubilantu želimo še mnogo tako plodnih let!

Za naše ceste

Kot mešaj in dolgoletni opazovalec razmer pri vzdrževanju državnih cest imam dovolj vpogleda v prejšnje, ki se vrši pri naši cestni politiki. Od prejšnjega dalje posebno pa zadnje leto opažamo rapidno propadanje naših cestnih prog, posebno še tistih, ki prometno mnogo trpijo. Ceste, ki so bile nekoč lepo gladke in vzhodene, so danes v splošnem za 20 do 30 cm nižje kakor pred leti.

Za krivca slabih cest se večinoma smatra nižje cestno osobe, čemer pa ni tako. Zaradi nezadostnega kredita se ne morejo nabaviti dovoljne količine gramozov in cestar ne more razpolagati z njim, kakor to zahtevajo razmere. Zato se mi vidi napačno, kakor domneva članek v »Slovencu« dne 22. aprila, pogosto nadziranje, če ni niti toliko gramozov na razpolago, da bi se sproti izdelovalne jame po vsakem deževju. Dokler oblasti ne bodo uvidele, da je treba upravni sistem temeljito izboljšati, ni misliti na izboljšanje cestnih prog.

Automobilisti in vsi drugi imamo pri visokih davkih in dajatah pravico zahtevati, da se naš denar uporabi za domače državne ceste, da ne bodo zastajale za avstrijskimi in italijanskimi cestninimi programi. Stanje naših cest pa je že dandanes takšno, da zavira promet in škoduje našemu ugledu pred tujci, posebno zdaj ob nastopu turistično-prometne sezone. Nabava parnih valjarjev je nujna potreba, da se vsaj malenkostni material s pridom uporabi. Tako pa ga avtomobili razpišijo in nato vozovi zdrobijo, ne da bi to bilo v prid popraviljanju cest. Ako se temu ne odporemo, so zaman cestarji in vse višje nadzorstvo. — V. J.

Lepa skupna prireditev pevskih zborov v Dravogradu

Dravograd, 15. maja

V nedeljo smo poslušali v dravogradske kino-dvorani tri pevske zборе v različni sestavi: dva nastopa skupnih moških zborov, tri posamezne moške zборе in dva posamezna mešana zbora.

Prireditelj koncerta v tako pestri sestavi je prav posrečena misel, ki ima mnogo dobrih strani. Goji se smisel za skupno delovanje in omogoča lažje zmaganje zaprek. Nadalje vzbuja več združenih zborov mnogo več zanimanja pri publiki in ima torej mnogo več gnotne in moralne podpore. Končno pa nastaja iz tega tudi nekakšna rivaliteta, ki nikakor ne sme biti pretirana in neplemenita, temveč naj služi le medsebojnemu opazovanju in izpopolnjevanju.

Vse to je že vnaprej pravilno ocenil in pretehtal g. šolski nadzornik Močnik, kajti baš on je dal povod temu koncertu in je položil s tem temelj bujnejšemu razvoju tujkajšnjih zborov, ki ne bo le v prid glasbi, temveč je tudi v nacionalno-vzgojnem pomenu velike važnosti.

Nastopili so naslednji zbori: moški zbor sokolskega društva v Dravogradu pod vodstvom g. upravitelja Kuraša; moški in mešani zbor iz Pod-Velke, zborovodja g. Zapečnik, postajamačelnik v Breznu, ter moški in mešani zbor godbenega društva »Gustanj« pod vodstvom g. nadzornika Močnika. Nastop zborov je pokazal, da se goji petje z veliko ljubeznijo in posebno poštovanostjo, saj so bile na sporedu skladbe, ki so za stopnjo teh zborov prav težke (Dan slovenski, Ciganska posmehulja, Na trgu, Čolnčku i. dr.) in so zahtevale obilo truda, preden so bile zrele za lep in siguran nastop. Vsak zbor je napravil prav ugoden vtis tako glede svoje pravilne sestave kakor tudi zaradi dobrega izvajanja. Za dosego čim lepšega efekta bi bilo morda priporočljivo, da bi se pevci polagoma osvobodili gledanja v note in posvetili več pozornosti zborovodji, nadalje, da bi se ne vršilo vdihavanje med zlogi posameznih besed ter da bi se povečali dinamični kontrasti. Priznati pa se mora, da je bila izgovorjava povsod prav jasna in razločna.

Publika, ki je docela napolnila dvorano, je sledila z zanimanjem vsemu izvajanju ter vsak zbor nagradila z navdušenim ploskanjem. Posebne pohvale sta bila deležna zborova solista g. Močnikova in g. Nabergerja.

Želeli bi, da bi se temu lepemu uspehu pridružili še drugi zbori v bližini Dravograda in upamo, da se bo to v prihodnje tudi zgodilo, kajti gotovo je, da bo skupno delovanje zborov vsem le v veliko korist. H-t.

Potreba planinskega zavetišča pod Kepo

Dovje, 15. maja

Glede na veliko pozornost, ki se kaže s strani tu in inozemskih turistov, za naše divne planine, Alpe in Karavanke, bi bilo nujno potrebno, da se tudi v okolišju Kepe, ki se odlikuje posebno s svojim krasnim razgledom na Julijske Alpe in Korotan, postavi primerno planinsko zavetišče, da bo turistom omogočen lažji pošet našega zahodnega dela Karavank. Odkar je požar uničil kočjo avstrijskega »Alpenvereina«, manjka v tem okolišju planinskega zatočišča in tudi pošet teh vrhov se je zelo omejil.

Potreba zgraditve zavetišča postaja z vsakim dnem aktualnejša in kakor žujemo, se v Dovjem-Mojstrani, ki je tako rekoč pravo središče in najpripravnější izhodna točka naše Gorenske, s tem vprašanjem resno bavi podružnica SPD. Velika pozornost, ki jo v tem pogledu kaže podružnica, nas navdaja z upanjem, da se bo tudi to končno izvedlo in s tem dajo novih sikov našemu planinstvu. Omogočene bi bile kombinacije raznih tur, kakor: Golica, Kepa, Jecpa itd., obenem pa bi to bilo primerno zatočišče domačim letoviščarjem, ki bi se podali iz Dovjega ali Mojstrane na krajše izlete v Karavanke. Najpripravnější mesto za zgraditve bi bilo menda sedlo Milinca, kjer so dani vsi pogoji za tehnično stran zgraditve — studenčnica v neposredni bližini, les za zgradbo na mestu.

Ker izhaja pobuda za to turistično vprašanje iz »Triglavske podružnice« SPD v Dovjem, smo prepričani, da bo ona to tudi izvedla in nedvomno mnogo pripomogla k razvoju turizma in zadovoljila javnost, ki že dokaj časa pogreša primerne kočje v okolišju Kepe. Lahko računamo, da bo pošet precej velik, ker jo bodo gotovo v velikem številu posečali tudi avstrijski turisti, katerim je Kepa tudi zelo priljubljena izletna točka.

Istčasno pa apeliramo na podružnico SPD na Dovjem-Mojstrani, da izvrši prvo delo takoj, to je, da že sedaj točno in vidno markira in z napisnimi tablam opremi poti v okolišju Kepe, da ne bo nepotrebnega beganja po živinskih potih.

Albin Košak

mladi pustolovec, ki je na Dolenjskem, pa tudi na Hrvaškem sčeparil ljudi kot pekovski vajenec in »fotograf« ter oskubil več kmetov za znatne vsote. Zdal se nahaja v zaporih novomeškega sodišča, ki vodi preiskavo o njegovih pustolovčinah.

Rafael Uršič,

ki so ga prijel orožniki v Smartnem pri Litli kot bogokletnika. Osumljen je sodelovanja s pripelco tolo in se nahaja v preiskovalnem zaporu v Ljubljani.

Beg mladega ženina v Avstrijo

Zagorje, 16. maja

Ni še dolgo tega, ko se je v okolišju Zagorja primeril naslednji tragikomični dogodek: Mlad ženin je na dan poroke pustil svojo poročno obleko in prstan na postelji, sam pa se je na veliko žalost neveste in zbranih svatov jadno odpravil preko velike luže v Ameriko. Komaj so se poleglo govorice o tem dogodku, že je podoben primer vzbudil med prebivalstvom novo senzacijo. Zgodba je naslednja:

Mlad rudniški nameščenec v precej dobri poziciji je imel že par let ljubavno razmerje s hčerko uglednega posestnika. Redno je zahajal tjakaj in njegovi odnosi do te ugledne hiše so popolnoma upravičevali domnevo, da bosta ženin in nevesta lepega dne stopila pred oltar. Posebno zadnje čase se je pričakovalo, da bosta mlada zaročenca v kratkem sklenila zakonsko zvezo. In res je bilo nedavno tudi v družini sklenjeno in točno dogovorjeno, da se mlada dva poročita. Določili so dan in zadnjo nedeljo sta bila kar trikrat odklicana, poroka pa naj bi se vršila v poredeljek.

Za svatbo so se vršile velike priprave. Povabljenih je bilo od obeh strani več oseb v svate in obetalo se je prav lepo svatovsko slavlje. Ko pa je bilo v soboto že vse pripravljeno za poroko, je nenadoma prišlo do popolnega preokreta.

Iz Avstrije je prispela brzjojavka na fantov naslov. Brzjojavke že same na sebi ner-

Danes ob 1/11, 3, 1/5, 6, 1/8 in 9.

Premijeral Popolnoma novol

Prvo in edino predvajanje v Ljubljani!

FRED NIBLO

mojstrski režiser velefilma »Ben Hur«

prinaša svoj drugi velefilm:

Dama s kamelijami

Velefilm po nesmrtnem ljubavnem romanu slavne ALEKSANDRA DUMASA ml. z življenje prekipajočimi slikami današnje Pariza. Povest življenja polnega silaja in lepote, ljubezni in požrtvovalnosti.

Najboljši igralci! — Sijajna režija!

Telefon 2730. KINO »DVOR«.

vožno vplivajo na razburjenje ljudi, a učinek te brzjojavke je bil naravnost presenetljiv. Kratko sporočilo je tako vplivalo na fama, da se je praznično oblekel, pospravil svojo prtljago ter v soboto ponoči krenil preko hriba na trboveljsko postajo in se odpeljal proti Mariboru. Srečno je prešel mejo in se zdaj nahaja v Avstriji, in sicer ravno v tistem kraju, odkoder je prišla brzjojavka.

Lahko si predstavljamo bridko razočaranje povabljenih svatov, ki so v ponedeljek z veselim srcem prihajali na svatbo, pa so se morali z gnevom zopet vračati domov. Z njimi vred obsoja vsa javnost pustolovščino pobeglega ženina, o katerem je sedaj dognano, da je zadnje čase vzdrževal zvezo z mlado vdovo, ki je prišla iz Avstrije in nekaj časa bivala v Zagorju. Pred tednom se je vrnila zopet nazaj v Avstrijo. Gotovo sta se dogovorila, da fant navidezno pristane na poroko, da ga ne bi ovirali, medtem pa se je pripravil za pobjeg k svoji drugi izvoljenki.

Žrebanje državne razredne loterije

Beograd, 16. maja.

Danes so bile izžrebane naslednje srečke:

Po 40.000 Din dobita srečka 10.897 in 24.922.

30.000 Din dobi srečka 7888.

Po 20.000 Din dobi srečke 16.943,

31.691, 66.832, 69.613 in 114.385.

Po 10.000 Din dobi srečke 65.602,

78.071, 95.500, 96.861, 114.249 in 124.365

Po 3500 Din dobi srečke 3537,

26.593, 28.144, 49.411, 91.123, 96.020,

114.482 in 120.193.

Po 1500 Din dobi srečke 38, 65,

1453, 2514, 2761, 2804, 3697, 3853, 4053,

4526, 5088, 6015, 6173, 6554, 8601,

8711, 9365, 10.270, 13.470, 15.582, 15.974,

16.075, 17.644, 18.278, 19.148, 19.663,

19.678, 20.901, 22.814, 23.341, 23.542,

24.525, 25.518, 25.721, 25.790, 25.829,

26.188, 26.775, 28.116, 30.280, 30.942,

34.094, 34.582, 35.519, 36.898, 37.541,

37.940, 38.700, 40.018, 40.249, 40.366,

40.605, 48.771, 41.866, 42.030, 42.850,

43.272, 43.347, 43.564, 43.789, 44.409,

44.339, 44.501, 44.823, 44.911, 45.465,

45.798, 47.298, 47.565, 50.114, 50.431,

52.381, 52.586, 52.600, 52.872, 52.850,

53.392, 55.328, 55.552, 55.873, 58.291,

59.771, 60.380, 60.390, 60.697, 60.897,

62.813, 62.977, 64.288, 64.511, 66.431,

68.413, 68.734, 69.130, 69.395, 70.202,

71.134, 71.735, 71.760, 74.142, 74.545,

75.363, 76.887, 77.296, 77.440, 78.683,

79.005, 82.821, 85.647, 85.776, 89.294,

89.587, 89.919, 90.210, 80.857, 90.742,

90.869, 91.120, 91.621, 92.398, 93.327,

93.855, 94.613, 94.729, 94.810, 94.958,

95.670, 95.827, 95.793, 96.566, 96.849,

96.893, 99.337, 100.056, 100.561, 103.588,

103.599, 104.902, 104.654, 108.668, 109.530

109.631, 110.270, 110.378, 110.832, 111.111

111.968, 112.466, 114.667, 115.214, 118.135

119.722, 128.617, 121.256, 124.317 in 52.874

Stil ali drap

Din 189

VOJKA

— Krekov trg.

6292

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 20.

Četrtek, 17. maja. Nedeljski odidh. Ljudska predstava po globoko znanih cenah. Izv. Petek, 18. maja. Agonija. Gostovanje zagrebške drame. Izven. Sobota, 19. maja. Velika noč. Gostovanje zagrebške drame. Izven. Nedelja, 20. maja ob 15. Herman Celjski. Izven. Ponedeljek, 21. maja. Župan Stilmondski. A.

Ljubljanska opera

Začetek ob 19.30.

Četrtek, 17. maja. Tosca. Gostuje Marij Simenc. Izven. Petek, 18. maja. Zaprto. Sobota, 19. maja. Mignon. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. Nedelja, 20. maja. Zaljubljen v tri oranže. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 17. maja ob 20. »Grofica Marica«. Kuponi. Znižane cene. Zadnjikrat. Petek, 18. maja. Zaprto. Sobota, 19. maja ob 20. »Svete. C. Kuponi. Nedelja, 20. maja ob 20. »Dobri vojak Švejk«. Znižane cene. Zadnjikrat.

Iz ljubljanske gledališke pisarne. Danes, v četrtek ob 20. gostuje g. Marij Simenc v operi. Poje vlogo slikarja Cavaradossija v »Tosco«. — V drami je zvečer ob 20. burleska »Nedeljski odidh«. — V petek zvečer gostuje zagrebška drama. Vprižori se dvodejanka pisatelja Miroslava Krleža »V agoniji«. Glavno žensko vlogo igra ob tej priliki slovenska rojakinja ga. Vika Podgorska. — V soboto bo v dramskem gledališču repiza Rostandove komedije »Cyrano de Bergerac« z gosp. Levajem v naslovni vlogi.

Vnebohod v mariborskem gledališču. Vpovedavajo željo občinstva, se vzpizori v četrtek, na Vnebohod zvečer opereta »Grofica Marica«, menda zadnjikrat in pri znanih cenah.

»Jugoslovanska lirica« v Mariboru. Zaključek letošnje koncertne sezone bo v Mariboru tvoril koncert odličnega umetniškega društva »Jugoslovanska lirica« iz Beograda, ki nastopi po Mariboru v soboto, dne 19. t. m. Lira potuje na enoletno turnejo po Evropi in v Ameriko. Na sporedu imajo skladbe vodilnih naših domačih skladateljev ter nastopi z zborom, solisti in svojevrstnim umetniškim tamburaškim orkestrom.

Pevski in tamburaški koncert se vrši v petek 18. t. m. ob 20. uri zvečer v Unionski dvorani. Nastopi pevski in tamburaški

zbor društva »Jugoslovanska lirica« iz Novega Sada pod vodstvom dirigenta Cobanica in Tumbasa. Zbor je na potu skozi srednjo Evropo v Ameriko, kjer hoče propagirati jugoslovansko glasbo. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Dunajska državna opera v Parizu. Gostovanje dunajske Državne opere v Parizu gre h koncu. V nedeljo 13. maja je ansambl izvajal Puccinijevo »Tosco« z Marijo Jerlitzo, Kieporom in Jerzerjem. Uspeh je bil velik. Višek gostovanja pa je bil »Tristan in Izolda« z Wildbrunnovo in Graudrom. Ta izvedba je bila za Pariz pravcati doživljaj, ki se je tako močno dojmilo občinstva, da se poslušalci kar niso hoteli umakniti s sedežev. Dirigent Schalk je bil s filharmoniki vred deležen viharov ovacij.

Nič glasbene polemike

(G. Srečko Kumarja na »Nekaj glasbene polemike« v »Slovencu« od 15. t. m.) Za polemiko z ljudmi, ki so glasbeno manj kvalificirani nego jaz, mi nedostaja časa.

SLAVKO OSTERC,

absolvent kompozicije, zborovskega in orkestralnega dirigiranja, operne režije in dramaturga je ter četrtnoskega tečaja na državni konservatoriju v Pragi in po Vašem zastopnik in propagator atonalne, politonalne in četrttonske glasbe.

Stilmondski župan v ljubljanski drami

Avtor »Pelesa in Melisande«, »Monne Whanne«, »Modre ptice« in drugih dramskih del, pesnik in filozof Maurice Maeterlinck je spisal »Stilmondskega župana« sredi viharja svetovne vojne, ko so velik del njegove Belgije poplavile nemške čete. Danes so domala že pozabljene strahote tistih dni: ves žilav odpor podjarmljenega belgijskega prebivalstva z nešteti konflikti, pokolji, justifikacijami in preganjanji se zdi kakor povest, ki je čita telju vzbujala grozo in ne mara več odpreti s krvjo poskropljene knjige...

Tako stran smo odprli snovi v dramskem gledališču. Maeterlinckovega »Stilmondskega župana« so Nemci razkricali kot literarno propagando za francosko belgijsko tezo v svetovni vojni. Dasi je bilo delo spisano v dneh groze in obupa, je vendar po svojem

Sljedeće srečke V. razreda

državne razredne loterije, ki jih je prodala

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19,
so bile iztrebane dne 14. maja, in sicer so zadele:

Din 10.000 je zadel št. 20.084

Po Din 1.500 št. 91.713, 72.111, 95.477, 109.830, 10.956, 34.783, 95.967.

Po 500 Din so zadelo številke: 100.739, 100.713, 5.755, 15.429, 15.419, 15.470, 30.952, 30.961, 40.568, 40.565, 66.651, 66.618, 66.655, 7.673, 7.684, 20.189, 22.534, 22.511, 22.549, 22.577, 22.579, 46.122, 58.282, 58.260, 58.224, 70.207, 82.856, 82.805, 99.710, 99.893, 109.783, 109.737, 109.719, 109.852, 109.874, 120.269, 78.790, 78.760, 78.764, 78.794, 103.175, 10.824, 10.869, 10.803, 34.610, 36.612, 47.339, 47.311, 47.347, 47.381, 47.302, 84.519, 84.591, 84.611, 84.674, 97.365, 97.326, 108.175, 108.137, 108.249, 108.233, 108.219, 108.211, 123.922, 35.802/4, 35.817/4, 72.035/4, 95.965/4, 95.996/4, 111.480/4, 111.442/4, 121.087/4.

Kdor želi nadalje igrati na visoke dobitke, naj nam to takoj javi, da mu prihranimo neiztrebene srečke. Iztrebene srečke naj se pošiljajo obenem na naslov:

Zadružna hranilnica r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19

Domače vesti

Nad dvajset tisočakov

so že nabrali naši čitatelji in prijatelji za nesrečne žrtve potresne katastrofe v Bolgariji. Skromna je ta vsota v primeri z ogromno škodo, ki jo je povzročil potres, a za naše male razmere in posebno še za današnje težke čase gospodarske in socialne krize vendarle lepa in častna. O našem dobrem, slovenskem srcu priča in z iskrenimi bratskimi čustvi je zbrana in poklonjena Bolgarom.

Včeraj smo prejeli še naslednje prispevke: I. B. Zalog 30 Din, Milan Prešern, Ljubljana, 20 Din, Edo Glušič, Ljubljana, 20 Din, dr. Ivan Sajovic, odvetnik, Kočevje, 100 Din, Josip in Eli Taroš, Cerklje ob Krki, 20 Din, Gostilničarska zadruga v Ljubljani 2000 Din, Jugosl.-češkosl. liga v Ljubljani 500 Din, Hanuš in Minka Krofča, Ljubljana, 200 Din.

Skupno smo torej včeraj prejeli 2890 Din; do včeraj je znašala zbirka 18.953 (v »Jutru« je bila tiskovna napaka), tako da je dosedaj nabrano 21.843 dinarjev. Iskreno se zahvaljujemo vsem plemenitim darovalcem in zlasti z zadovoljenjem beležimo lepo darilo Gostilničarske zadruge v Ljubljani, ki je s tem pokazala, da jo vodijo močje, ki imajo srce na pravem mestu.

Le še danes in jutri lahko odposljete po pošti ali v soboto osebno oddate v naši upravi svoj prispevek k oblažitvi bede nesrečnih bolgarskih bratov. V soboto bomo zbirko zaključili in v nedeljski številki objavili zadnje izkaze.

«Jutro».

Ali že veš,

da je pravkar izšla 20. številka tednika »Življenje in svet« s prezanjivno vsebino:

Pierre Benoit: Čudna pustolovščina barona de Pradeyssa, — kjer opisuje sloviti avtor okultne vplive na parlamentarca, po katerega krivdi je postala Francija iz monarhijske republike.

Prof. Sebesta: Kače, škorpioni in sršeni. Znani potopisev slika svoje doživljanje v džungli med golaznjo najrazličnejših vrst.

Tretji sestavek nas vodi na Nizozemsko, v deželo mlinov na veter, katero poznamo samo na zunaj — po coklikah in avbah, nikakor pa ne po njenem tehničnem napredku in bogastvu.

Kult golača telesa pri starih Grkih je vsebina nadaljnjega sestavka. Stevilne ilustracije!

Spričo začetka Olimpijskih iger v Amsterdamu dne 17. t. m. bo vlekli članek, ki opisuje olimpijske igre v davni preteklosti.

«Tudi dojenček naj telovadi!» bodo z velikim pridom brali v vsaki družini. Nazorne slike! Pozor matere!

Nadalje vsebino tvori spis o Ameriki, kjer imamo Sloveci vse pomol rojakov, mojstrsko pisana novela »Gospod Tomaž« i. dr.

Na naslovni strani prinaša revija karakteristično sliko nizozemske pokrajine s tulipani in mlino na veter.

Umetniška priloga je reprodukcija krasne slike prof. Janka Ravnika »Umlivanje oken v Bohlnju«.

Vse to vkup dobiš za bora 2 dinarja

če se jih ob desetletnici poslednje vojne faze potihoma spominimo...

G. A. Gspan je Maeterlinckovo dramo gladko ponasil. Izrečal jo je večje in zmiselno go. Čiril Debevec. Vsak posamen prizor je bil izdelan; drama je učinkovala kot močna celota. Zupana je kreiral G. Levar. Dejal bi, da toplot ni bil najboljši nastojen. Še bolj intenzivno življenje bi dalo njegovi sicer skrbno naštimani vlogi večjo popolnost in silinejši efekt. V poročniku Otonu Hilmerju je podal G. Rogoz učinkovito figuro človeka, ki koleba med dolžnostjo in rodbinskimi ozi. Zelo dobro je izdelal gospod Kralj svojega Klauza. Ta figura je učinkovala naravno, živo, prepričljivo. Igralec je dokaj izčrpal globino Klauzove srčne dobrote. Takisto izoben je bil G. Skrbinek kot komandant baron von Rochow. Simpatično izabelo je podala gdž. Mira Danilova. V nji je zaživel heroizem v svetovni vojni tropečih žena. Gospod Jan je bil dober v vlogi mladenčca Florisa. G. Gregorin je igral invalida Gilsona, g. Jerman obč. tajnika, g. Kosič slugo. Vsi so uspeli. Toplota je prevladovala vso igro.

V gledališču je za hipe zavladala smrt na tišini. Redko kdaj publika tako pritajih. Po pavzih je pričeval burni aplavz o priznanju. Obisk pa je bil dokaj slab. B.

t. j. za toliko, kolikor izdaš v restavraciji za napitnino. Ne štedi tega malenkostnega izdatka pri reviji, ki jo bereš z zanimanjem nekaj ur. Še bolje seveda, če se na tednik naročiš; potem dobiš v štirih tednih eno številko povrh, kajti list stane mesečno 6 Din. Piši torej takoj na upravo tednika v Ljubljani, Prešernova ulica 54 in postani abonent ter priloži zaradi lažje administrativne evidence vsaj četrletno naročnino v znesku 15 Din.

• **Izpremembe v državni službi.** Pavle Miklavc, inženjer pri gradbeni direkciji v Ljubljani, je po potrebi službe premeščen k gradbeni sekciji v Kranju. Ida Skalar računska pripravilnica pri računovodstvu delegacije ministrstva financ v Ljubljani, je imenovana za računsko uradnico v 4 skupini II. kategorije.

• **Sprejem v našo državljansko zvezo.** V državljansko zvezo naše kraljevine je sprejet dosedanj rusk državljan Kuzma V. Morgul, dnevničar finančne kontrole v Planini pri Rakeku.

• **Tečaji za učitelje in učiteljice.** Glavni odbor podmladka Rdečega križa je glede na doslej dosežene uspehe tečajev za ročna dela sklenil, da priredi tudi letos take tečaje za učitelje, ki žele v svojih šolah ustanoviti šolske delavnice. Taki tečaji za učitelje se ustanove v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Mostarju, Skopju in v Osijeku. Razen tega se ustanove tečaji za gospodinjstvo in šolsko higieno za učiteljice v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Skopju in v Sarajevu.

• **Pravilnik o pogodbenih poštah.** S finančnim zakonom za leto 1927-28. je bilo ustanavljanje pogodbenih pošt razširjeno na ves teritorij naše države. Da se ta namera oživo, se v ministrstvu pošte in brzojava pripravlja pravilnik o teh poštah, ki se bo prilagodil razmeram v naši kraljevini. Razen tega se sestavlja kratka in koncizna učna knjiga v upravljanju teh pošt, ki so se v praksi pokazale kot prav dobra.

Očarljive novosti

damskih oblek in plaščev — najnovejši modeli dospeli. Vabimo cenj. dame na ogled. F. Lukič, Stritarjeva ulica.

• **Proslava 75 letnice oslške Trgovske in obrtne zbornice.** Prihodnji ponedeljek 21. t. m. proslavi Trgovska in obrtniška zbornica v Osijeku 75 letnico svojega obstoja. Na proslavi bodo sodelovali gospodarski krogi iz vse naše države ter minister za trgovino in industrijo dr. Spaho.

• **Zveza jugoslovenskih mest.** Kakor doznava »Jutarnji list« je glavna skupščina Zveze jugoslovenskih mest, ki bi se imela vršiti o binkoštnih praznikih, preložena na 6. junija. Razen ostalih vprašanih bo skupščina razpravljala o upravi in samoupravi mest, o kongresu slovenskih mest in event. o ustanovitvi zveze slovenskih mest.

• **Jubilej škola dr. Jegliča.** Dne 22. maja bo minilo 30 let, odkar je bil g. dr. Anton Bonaventura Jeglič introniziran za škola ljubljanskega. V širšem obsegu se bo ta jubilej proslavil danes, na praznik Vnebohoda Ob pol 10. dopoldne bo slovesen vhod g. jubilarja v stolno cerkev sv. Nikolaja, nakar bo sledila slavnostna pridiga in pontifikalna maša z zahvalnico. Po opravljeni bo jubilar sprejeman v svoji palači. Zvečer ob 20. se bo v Unioni vršila slavnostna akademija Prosvetne zveze z nagovori, deklaracijami, petjem in godbo. Proslavi jubileja dr. Jegliča so dali v zvezi s cerkvenimi ceremonijami izrazito strankarsko obelje. To potrjuje tudi včerajšnji »Domačub« kot oficijelno glasilo SLS in pod uredništvom škofjskega ekspozenta g. Zabreta povdarja, da je ena izmed osnovnih črt v delu jubilarja, da je »posegel tudi v svetne zadeve« ter »vedno in povsod podpiral in priporočal SLS«.

• **Tudi uspeh klerikalne stranke.** Pišejo nam: Odkar so klerikalci na vladi in odkar je dr. Korošec minister policije, je postala naša država Indija Koromandija, kjer se celita med in mleko. Celo višji davek drž. namoščencev je velika pridobitev in uspeh klerikalne stranke. Čudimo se samo, da »Slovenec«, ki tako točno zabeležuje vse te uspehe, ne prinaša poročil o velikem »zadovoljstvu«, ki vlada zadnji čas med službenici naše učne uprave. Zlasti je položaj naših srednješolskih profesorjev tako »sijajen«, da zahtevajo ogorčeno izredni občini zbor glavne uprave, na katerem se bo odločno zahtevala odpomoč naravnost obup-

nega gosnatega položaja našega srednješolskega učiteljstva. Z amandmanom k novemu finanč. zakonu se je zvišala učna obveznost, tor s tem vzela vsaka nadaljna možnost, da bi si profesor zaslužil vsaj nekaj z hla skramotno slabo plačanimi nadurami. Po neki najnovejši naredbi ministrstva prosvete se bodo vsi privatni izpiti vršili odslej samo na enem zavodu v oblasti, ki ga bo določila učna uprava. Komisiji pri teh privatnih izpitih pa bo predsedoval poseben ministrski odposlanec. Da bo Srbijane in po možnosti Beograjčan, se razume po sebi; pride vsaj do udobnega letovišča. Starši naj drago plačajo te izpite, ne da bi imeli pravico si izbrati po svoji volji zavod, kjer bi polagali njih otroci izpite. Profesorjem ostalih zavodov pa bodo solavali po vodi še zadnji denarji postranskega zaslužka, ki so jim bili dobro došli za počitnice.

• **Smrtna kosa.** V Zagrebu je po kratki bolezni umrl g. Fran Rulič, knjižničar in posestnik. Rulič, rodom Slovenec, je pred deceniji prišel v Zagreb ter jo z marljivostjo in varčnostjo uredil lastno tiskarno. Bil je v Zagrebu znana osebnost, priljubljen v vseh meščanskih krogih in vedno iskren Jugosloven, ki je znal svoje prepričanje brez strahu tudi braniti. — V West Newstonu v Severni Ameriki je dne 27. aprila umrla v čestiti starosti 81 let gospa Marija Fröhendorfer, prej Zuluvec, dema v Dev. Mariji v Polju. Ravno 3. maja je poteklo 28 let, odkar se je bila odpravila v Ameriko. Bila je odlična in podjetna žena in jo bodo njeni rojaki gotovo ohranili v prijaznem spominu. Pokolnica zapušča dve hčerki, katerih prva je poročena v Clevelandu; druga, ga Fani Kramerjeva pa je ekspeditorka pri »Jutru«. Bodi blagi pokojnici lahek počitek v daljnji tužini, žalujočim naše iskreno sožalje!

PRIZNANO

najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi renomirana trdnja
J. Maček
Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

• **Rektorat univerze v Ljubljani** razpisuje mesto inspektorata kemijskega inštituta s pravicami II. kategorije. Prednost imajo kandidati z znanjem tujih jezikov, ki morajo biti sposobni za vsa prisarniška in računska dela, ki se opravljajo na tem inštitutu. Interesente opozarjamo na tozadevni razpis v »Uradnem listu«.

• **Pri Higijenskem zavodu v Ljubljani** je razpisano mesto računovodje-namernika ekonomov v II. kategoriji. Upoštevajo se samo prosilci, ki imajo strokovni izpit iz državnega računovodstva ter že dalje časa opravljajo državno računovodstveno službo.

• **Jugoslovensko zdravniško društvo.** V Beogradu se je predvčerajšnjim vršila plenarna seja uprave Jugoslovenskega zdravniškega društva. Razpravljalo se je o dnevnem redu za kongres Jugoslovenskega zdravniškega društva, ki se bo meseca septembra vršil v Skopju. Storjen je bil sklep, da se po kongresu priredi velika ekskurzija preko Tetova, Gostivara, Kičeva, Ohrida, Prilepa in Velesa. Povsod se bodo vršila popularna in strokovna predavanja. Tudi se je sklenilo, da se pošlje posebna deputacija na vseslovenski zdravniški kongres, ki se bo v dnevi od 25. do 30. t. m. vršil v Pragi.

• **Prvi direktni vlak Dunaj-Sušak.** Predvčerajšnjim je prvič prispel na Sušak direktni vlak Dunaj-Sušak, ki ga je avstrijska vlada stavila v promet. S tem vlakom je prispelo mnogo potnikov, ki so večinoma nadaljevali pot v Dalmacijo, največ na Rab in v Dubrovnik. Vlak ima na razpolago spalne in jedilne vagone ter ima direktno zvezo z Dalmacijo.

• **Železniška vožnja v Split skrajšana za dve uri.** Z novim voznim redom, ki je 15. t. m. stopil v veljavo, je vožnja iz Ljubljane do Splita skrajšana za okroglo dve uri, in sicer zaradi poprave tračnic od Knina do Splita in zavoljo skrajšanja proge pri Ogulinu, kjer se vlak ogne velikemu triangu.

MUDR. Martin Maicen

bivši volonter, asistent graškega univerzitetnega profesorja za notranje bolezni dr. A. Kosslerja ter bivši sekundarji državn. bolnice v Ljubljani

ordinira od 19. maja t. l.
— Ljubljana, Kongresni trg 15, dnevno od 14. do 16. ure. 6214—a

• **Slovenski otroci v Vestfalskega pridejo v Slovenijo na počitnice.** Iz Vestfalskega je došlo obvestilo, da bo prišlo 250 slovenskih otrok tamkajšnjih rudarjev koncem julija v Slovenijo, ne samo da si iščejo zdravja, ampak se hočejo tudi naučiti pravilne slovenske in pridobiti si jugoslovensko zavest. Okoli 100 otrok bo šlo k sorodnikom, 50 v kak zavod, 100 jih bo iskalo zavetja pri družinah, ki bi bile voljne jih za 6 do 8 tednov sprejeti brezplačno. Apelliramo na občinstvo, katero to zmore, da katerega otroka sprejme v oskrbo. Za prijazne prijave tekem enega tedna prosí župni urad v Zagorju.

• **Moderen akvarij v Splitu.** V Splitu se bo v kratkem otvoril moderen morski akvarij, v katerem bo razstavljena skoro vsa morska flora in fauna. Akvarij bo napolnjen z morskimi vodami, katere ne bo treba menjati, marveč le pazljivo čistiti. Temperatura se bo regulirala z električnim ogrevanjem. Sredstva za to je dala na razpolago mestna občina.

• **Dar Narodni galeriji.** Gospod ing. A. Dukič v Ljubljani je daroval narodni galeriji tri risbe z motivi iz Trbovelj, dela Frana Tratnika. Narodna galerija se iskreno zahvaljuje za izredno naklonjenost.

• **Samomor 14 letne mladenke.** Iz Opatjeva pri Novem Sadu poročajo o tragični smrti 14 letne hčerke pravoslavnega prote, Zarka Sokolice. V podstrežju domače hiše so našli mladenko obešeno. Vzrok samomora je neznan, domneva pa se, da je Danica najbrže zaradi tega napravila konec svojemu mlademu življenju, ker jo je oče resno posvaril, da je dan poprej predolgo ostala pri neki svoji prijateljici.

• **Aretran vojaški reformni sarajevske občine.** V Sarajevu je predvčerajšnjim povzročila veliko senzacijo aretacija vojaškega referenta pri tamkajšnjem magistratu Petra Kuste. Aretiranec se nahaja že več dni v vojaških zaporih, vendar oblasti ne dajo nikalnih informacij o vzrokih aretacije. Kakor se govori, gre za oprostitev nekih oseb od vojaške službe.

• **Proces zaradi atentata na vlak.** V Skopju se je včeraj pričela sodna obravnava proti 23 članom in skrivničarjem Makedonske revolucionarne organizacije, ki so obtoženi da so med 19. in 20. novembrom lanskega leta postavili dva peklenška stroja blizu železniške postaje Aleksandrovo v nameri, da izvršijo atentat na brzovlak. Ker atentatorjem ni bilo dobro znano, kdaj prihaja brzovlak, sta peklenška stroja predčasno eksplozirala. Policija je aretirala železniškega čuvaja, ker je bilo sumljivo, da ni ničesar opazil. Pozneje je paznik priznal, da so komunisti postavili peklenška stroja, ter je tudi izdal osebe, proti katerim se sedaj vodi obravnava. Obravnava bo trajala več dni.

ITO — zobna pasta najboljša.

• **Artillerijska podoficirska šola v Čupriji** bo sprejela letos 150 gojencev, mladeničev iz meščanstva in vojske. Prošnje za vstop v šolo se sprejemajo do 20. septembra t. l. v štabu artillerijske podoficirske šole v Čupriji. Kandidati, ki želijo vstopiti v to šolo, ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Oni, ki imajo pet razredov gimnazije, imajo po enoletnem šolanju pravico stopiti v vojno akademijo. Ostali pogoj se lahko dobe pri sreskih poglavarstvih, vseh vojnih komandah in gimnazijah, kamor so oglašeni od strani šole poslani. 937

• **Vaša prebava bo boljša, če boste dali po vsaki jedi žličko praška »Magne«** v pol kozarca vode. Ta mala opreznost bo odstranila vse nepravilnosti prebave. Prašek »Magne« odstranjuje bolečine, ureja prebavo, ker uničuje odvisno kislino, ki je vedno vzrok bolečin. Če boste vzeli prašek »Magne«, ne boste več občutili gorčice. Prašek »Magne« priporočajo zdravniki in se ga poslužujejo v bolnicah. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah, 1 omot s točnim navodilom 4 Din. Kjer ga nimajo, naročite ga po pošti: Laboratorij Alga, Sušak. Za 2 omota »Magne« priložite pismu 10 Din.

OBLEKE

letne in spomladanske, plašče v veliki izbiri, najnovejši modeli, kupite najugodnejše
P. MAGDIČ, LJUBLJANA.
Oglejte si izložbo. 123

• **Individualnost in množica.** Že od nekdaj sta si bili dve raztrgani v močnem protislovju. »Močni je najmočnejši, če je sam«, pravi stranka individualistov. »Edinost ojačuje, to je samo skupno delo je plodonosno, pravi množica in menda imajo zadnji prav. Pa tudi individualnost se ne more odtegniti množici, četudi je posameznik samo poslušalec kakega govornika ali pa glasbene prireditve. Naj ima o problemu množica kakršnokoli naziranje, eno je gotovo, da ima eno slabo stran: Zbiranje velike množice ljudi na malem prostoru je najlepša prilika za prenašanje nalezljivih bolezni, bodisi razmeroma nedolžnega prehlajenja ali pa opasne difterije. In niti ni potrebno, da je množica velika. Že na železnici, v gledališču, na plesu itd. je dovolj prilike za infekcijo. Vsakdo, ki si hoče prihraniti infekcijo, bo gledal na to, da se ustna duplina razkuži. V to svrhu so zelo uspešne pastile, panflavin, ki se polagoma raztope v ustih. Uničijo vse bacile in so tako dragoceno sredstvo pri pobujanju kužnih bolezni. 32-a

• **Rogaška Slatina, najbolj renomirano zdravilišče** proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žleznih kamnov, srca, ledvic in jeter. Izven glavne sezone izredno nizke cene. Zahtevajte prospekt!

• **Pri žleznih in črevesnih boleznih** pomore uporaba prirodne »Franz-Josefov« grenčice k dobri prebavi, prebavni organi postanejo zopet sveži, ter na ta način lahko dovažajo hranilne snovi v kri. Zdravniki priporočajo grenčico »Franz-Josef« posebno oml ljudem, ki nimajo prilike se gibati. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 36

• **Najnovejša klubke** te sezije nudi bogato založena specialna trgovina Jos. Pok. nasl. M. Bogataj, Ljubljana. Stari trg 14.

• **Vedno najnovejša dunajske bluze, krasne otroške obleke.** Kristoflič — Bučar, Stari trg.

• **Tovarna Jos. Relch sprejema mehko in skrobljeno perilo v najlepšo izvršitev.**

Birmanske obleke

svilene, etamin, popelin v veliki izbiri ter vseh velikosti že od Din 90 naprej kupite edino le pri trvdki
BELIHAR & VELEPIČ
Ljubljana, Mestni trg 13.
— Oglejte si izložbo! —

NAJBOLJŠO OBRAMBO proti prenosu nalezljivih bolezni potom dupline v ustih in grlu tvorijo okusne 256

ANACOT-ASTILE
R. R. WADEN

Iz Ljubljane

— **Oglasni oddetek »Jutra«** je danes za stranke odprt od 9. do 11. ure dopoldna.

— **Strelska družina v Ljubljani** sporoča, da se bo vršilo v nedeljo 20. t. m. ob vsakem vremenu na vojaškem strelišču streljanje in sestanek članstva. Zbor točno ob 9. uri. V soboto 19. t. m. zaključuje V. vod na Bellevue sezijsko streljanje. Ob tej priliki bo strelsko tekmovalje in se bodo dobri strelci nagradili z lepimi darili. Pričetek ob 20. uri. Ljubitelji streljanja dobro došli. — Odbor.

— **Ljudski kino ZKD (Ideal)** ima na sporedu danes izredno lep film »Trile tedni ljubavi«, ki bo žel zaradi lepe vsebine med našim občinstvom vsesplošno priznanje. Predstave se vrše danes ob 3. pol 5. 6. pol 8. in 9. zaradi skrajno znižanih cen 3 in 5 Din za sedež le omeženo vsakomur ogled tega lepega sporeda.

— **Vitez z železnoro roko!** Se danes ob 11. dopoldne predvaja ZKD v prostorih kina Matice prekrasni film po Goethejevi veliki drami »Götz von Berlichingen« s predavanjem in poučno razlago g. prof. R. Pavliča. Krasna historična drama bo vzbudila med občinstvom nedvomno veliko zanimanje, obenem pa je v pouk zlasti srednješolski mladini. Zato poset te prireditve najtopleje priporočamo.

— **Sokol Šiška** bo predvaja v kinematografski dvorani g. Kregarja film »Dete milijonarja in sirot«, drama v petih dejanjih. Predstave v četrtek 17. in v soboto 19. ob pol 9. ter v nedeljo dopoldne ob 11. in zvečer ob pol 9. Čisti dobiček za ponesrečene v Bolgariji. 955

— **Kupite tablice!** Društvo za zgradbo društvenih domov v Ljubljani ima 3. junija t. l. javno tombolo na Kongresnem trgu. Za 2 Din je mogoče zadeti sobno opravilo, kolo, šivalni stroj, stensko uro, blago za obleko, čevlje itd. Ne zamudite te tombole! Tablice prodajajo vse ljubljanske trafike.

— **Jugoslovensko češkoslovska liga** v Ljubljani ima v torek 22. t. m. ob pol 21. svoj letni občni zbor z običajnim dnevnim redom v restavraciji »Zvezdi«.

— **Češki gostje v Ljubljani.** V nedeljo 20. t. m. se pripeljejo v Ljubljano na povratku v domovino češkoslovske cariniki, ki so zadnjih 14 dni prepotovali skoraj vso našo državo. Bili so povsodi prav presrečno sprejeti. Tudi v Ljubljani pripravila poseben odbor prav lep sprejem. Češkoslovske gostje ostanejo v Ljubljani do ponedeljka dopoldne, potem pa se odpeljejo na Bled. Domov odpotujejo v torek dopoldne.

— **Rapallo.** V petek 18. t. m. ob 20. sestanek na običajnem mestu. — Tainik. 951

— **Esperantisti.** Redni klubov sestanek bo jutri, v petek.

— **Akad. podružnica Jug. Matice.** Odbojrova seja se bo vršila drevi ob 20.

— **Drobna policijska kronika.** Od torka na sredo so bili prijavljeni policijski naslednji dogodki: 1 tatvina kokoši, 1 telesna poškodba, 1 pretep, 1 prestopek obrtnega reda, 1 nezgodna, 1 prestopek prekoračenja policijske ure in 10 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretaciji sta bili izvršeni 2, in sicer: 1 zaradi pijanosti in 1 zaradi beračenja.

— **Kokoši tatovi na delu.** Kokoši tatovi so postali zadnji čas posebno drzni in neposredni mestni okolici in v predmestjih. Na policijo prihajajo skoro vsak dan priporočbe glede nočnih obiskov na tujih dvoriščih. Prednostnim se je utihotapl tak kokoši tat tudi na dvorišče hiše št. 21 na Celovški cesti ter odnesel 4 kokoši, last vdove Josipine Cvirmove. Tat je vdri skozi okno v hlev in brčkone kokoši podavil kar na licu mesta.

— **Ker ga je nagnal s mulcem...** Lojze in Jože, oba z Glince, sta se preteklo nedeljo srečala v gostilni, kjer sta bila nekaj časa prijatelja. Razpoloženje pa se je tekom večera obrnilo in je prišlo med obema do malega nastopa. Med prekanenjem je uporabil Jože tudi besedo »mulco«, ki jo je neprijetno sileno naslovil na Lojze. Lojze je odšel iz lokala ves razžaljen in sklenil potihem, maščevati se kar najgrozoviteje. Prednostnim njim sta se oba zopet našla na cesti na Glincah in kot bi trenili je bil Lojze v Jožetu. Vrgol ga je na tla, ga pošteno osvrnil na nekaterih mestih telesa tudi ranil in ga končno pustil ležati povaljanega v prahu. Za napad pa so zvedeli tudi stražniki, ki so fanta dvignili. Lojze se bo moral zagovarjati pred strogimi sodniki.

— **Nesreča zaradi splašanih konj.** Hlapec na mestni pristavi Ivan Zupanc je vozil predvčerajšnjim dopoldne z parom vprežnih konj po Ljanski cesti. Konja sta se mu pa pred hišo št. 31. iz nezopnane vzroka nenadoma splašila in zavozila na dvorišče omenjene hiše. V dru sta zadel v ogel hiše kjer se je voz vzel in zadržal dočim sta konja

Praški maj pred desetimi leti

Spomin na lepo pomlad slovanskih narodov bivše avstro-ogrske monarhije

Že 1. maj l. 1908 v Pragi je bil nekaj posebnega. Odkar je bila vojna ni smelo delavstvo javno obhajati svojega praznika dela — sedaj so prvič zopet smele delavske mase na ulice in proslava dela se je izpremenila v pravo narodno manifestacijo. Za velikim napisom »Socialistični narod se je vailo 150.000 ljudi, ki so na mirnem in dostojnem načinu manifestirali za svojo narodno državo. Na taboriših so govorili poslanci med njimi posl. Klofač, ki mu narodno delavstvo prisega, da se bo borilo za svojo državo v smislu prisega z dne 13. aprila in da bo vsajrlo do konca v boju za samostojno narodno državo. Tudi druge stranke so priredile shode in prireditve, na katerih se je prisegalo na skupen boj z delavstvom za zmago češke narodne ideje. Nemci so se bali, da izbruhne revolucija in so posilili za stražo pred nemško kazino. Vlada sama je bila brez moči in je morala molče gledati, kako manifestira vsa Praga za ideje, o katerih ni nihče več mogel dvomiti, da pomenijo konec Avstrije. Kazino so zastražili s policijo, a nad tako malenkostjo se Čehi niso več razburjali, pač pa so zvečer delavske mase priredile ogromne manifestacije pred stanovalcem pisatelja Jiraska, ki je bil 10. aprila čital narodno prisego. Tako je Praga nemoteno slavila svoj 1. maj, dasi je bilo vojaštvo pripravljeno po vojaških, in je vse kazalo, da imajo v Avstriji besedo samo češki narodi in da država pravzaprav le še čaka njihove sodbe in obsodbe. S svojo »naklonjenostjo« je skušala doseči vsaj še »militaristični konec«. Tudi Slovaki so ta dan prvič manifestirali v velikem sprejedu v Liptavskem Sv. Miklavžu. Peli so češko in slovaško himno, zahtevali združitev s Čehi, samoodlobo in mir. Torej celo ošabni gospodje Madžari so že obupali in dovolili kaj takega!

Tako se je začel praški maj l. 1918. Na Petřinu se je začela lepa pomlad. Doli ob Vltavi je ležala Praga, zamegljena v večernih mrakovih, tiho sanjajoča svoje majske sanje. Počasi so lezli tramvaji po nabrežjih, slabotno so brlele luči iz mraka. A v tem polmraku so se snovali načrti za velike dni, ki so se bližali. Tam na nabrežju je bil sedež »Češkega narodnega sveta«, tam so se vršile seje za pripravo gledaliških slavnosti, ki so imele privabiti sredi maja v Prago zastopnike slovanskih narodov, da javno in odločno povedo vsemu svetu svojo narodno voljo.

Jaroslav Kvapil

Češki pisatelj in vodja drame na Vinohradskem gledališču v Pragi.

Prvo misel za te slavnosti je dal Jaroslav Kvapil, intendant Nar. divadla. Ko so bile meseca marca v Zagrebu prepovedane slavnosti za stoletnico Preradovičevega rojstva, ker bi bile izvenle preveč politične, je bilo jasno, da je treba najti kak »manj političen« vzrok, da bi vlada ne imela vzroka za prepoved narodnih slavnosti v Pragi. Tako je prišel J. Kvapil na misel, naj se izbere v ta namen petdesetletnica, odkar je češki narod polagal temelje svojemu Nar. divadlu. Časopisi so začeli objaviti spomine iz l. 1868., in dnevi dogodki, vojna in lakota, so stopili skoraj v ozadje. Celo nameravana razdelitev političnih okrajev po nemških načrtih je budila v širši javnosti le malo zanimanja, ker bi tudi ta izprememba trajala samo do konca — Avstrije, ki se je bolj in bolj bližal z vsakim dnevom. Saj so bili povsod znano poulično popevko, da »avstrijska krona nima tega cvetka, da bi zavržila žižkovskega »pepika«. Zato se je vsa Praga na tišem pripravljala na slavnostne dni.

Slovanski gostje s severa in juga

Kljub temu, da potovanje v tistih časih ni bilo posebno prijetno, so se odzvali gostje od vseh strani. Ne le iz čeških krajev in mest, prišlo so tudi Slovaki s svojim pesnikom Hviezdoslavom, Poljaki, Rusini in Jugoslovani s svojimi politiki in kulturnimi delavci. Praga že dolgo ni v sebi gostila toliko odličnih slovanskih gostov. Med Poljaki so bili vodilni možje: Witos, Glombinski, dr. Sliwinski, Moraczewski in pesnik Kasprovic, med Srbi in Hrvatimi: dr. Budisavljevič, dr. Smolaka, Valerijan Pribičević, dr. Pavelić, dr. Skruhl, dr. Sunarić, Trešić-Pavičič, Radić, dr. Prochaska, Ivo Vojnović i. dr., med Slovenci: dr. Tavčar, Ivan Hribar, dr. Kramer, Ribnikar, O. Zupančič, Jakopič in še cela vrsta gospodov in dam, izraznih mest in stanov — morebiti kakih 40 po številu. Vsi gotovo še danes radi spominjajo teh solčnih, majskega praških dni. Proti dohodu Stjepana Radića je protestirala jugoslovanska praška mladina — ko pa se je po velikem zborovanju v panteonu privajala množica pred »Zlato huso«, je bil on prvi, ki je stal na balkonu pred hotelom in govoril navdušeni masi tako revolucijo narodo, da so se nekateri zbal, da bo vlada zaradi takih izjav slavnosti prepovedala. »Doli Habsburg, doli Viljem!« je grmel Radić in naravno trenutno zase pridobil praško ulico, ki je še in še zahtevala njegovih govorov. Drugi govorniki so bili v svojih izjavah previdnejši, saj je bil glavni namen slavnosti: sestanek političnih in kulturnih voditeljev in načrt za nadaljni boj. Prišlo je tu-

Poljski odposlanec Glombinski

di 8 Italijanov pod vodstvom posl. Concija, ker se je imel vršiti kongres zatiranih narodov, kakor se je vršil mesec pred tem v Rimu. Tako je Praga — kakor l. 1848 — prevzela vodstvo v reševanju slov. narodnih manjšin.

Zborovanje v Narodnem divadlu

Ob Vltavi je stalo Nar. divadlo, okrašeno z vsemi slovanskimi zastavami. Tam so se vršile predstave in manifestacije. Onim, ki so jim prisostvovali, bodo ostali nepozabni ti trenutki entuzijazma, vere in bratstva. Največkratnejši trenutek je bil v panteonu, ko so predstavitelji narodov podajali svoje izjave. Duševni vodja slavnosti je bil dr. Kramar, ki je rekel v svojem govoru: »Naša današnja savnost slavi ves naš narod, vse njegove vrste, in z njo slavi svoje nade in svojo vero, da se izpolnijo želje nas vseh. Mi verujemo, da ni sile na svetu, ki bi nas mogla na tej poti zadržati.«

Spominjamo se svoje slavne preteklosti z nezmagljivo vero v našo veliko bodočnost. Sreča vseh, ki po naši domovini slave današnji zgodovinski dan, so polna redostnega zaupanja, da dočakamo veliki trenutek. Ko bo v našem Nar. gledališču zazvenelo zmagovalne pesmi nad našo svobodo, nad končno zmago pravice, pravičnosti in svobodne samoodlobe narodov. Ne! Češki narod ne umre! Naša zlata slovanska Praga se bo zopet zaletela v kraljevskem blešku in naš dragi narod bo zopet svoboden in slaven.

V imenu Slovencev je govoril dr. Ivan Tavčar. — Pozdravil je tri sodobne češke moze, ki so pokazali v politiki vedno svojo veliko ljubezen do naroda: dr. Kramar, pisatelj Jiraska in Masaryk. Tega slednjega ni imenoval, pač pa napravil v svojem govoru daljši presledek in poslušalstvo je do bro razumelo, kdo je ta tretji mož. V nadaljnjem je dr. Tavčar poudarjal zvesto zavestnost obeh narodov v borbi proti oholemu Germanstvu, ki se pripravljala, da zgradi preko naših trupel svoj most k Adriji, da nam ugrabi naše morje. Izrazil trdno prepričanje, da bosta zaveznika zmagala in uničila vse naklepe sovražnika. Zborovalci so ognjeviti govor prvega jugoslovenskega govornika sprejeli z neizmernim navdušenjem in vsikili »Živela Juoslavija!« se dolgo niso mogli.

Shajališče gostov je bila »Zlata husa«, kjer so bili banketi in sestanki. Vršilo se je več zaupnih dogovorov, najvažnejši je bil v vili dr. Kramarja, kjer so imeli češki, poljski, in jugoslovanski člani Mafije važna posvetovanja.

V kleti pod »Zlato huso« so se sestajali novinarji, pa tudi po privatnih sobah so se vršili skrivni sestanki. Na videz se je zdelo, da policija skrbi le za javni red in da se sicer ne zanima za slovanske goste.

Zaupni sestanek odposlancev zatiranih narodov. — Veleizdajalska resolucija

Dne 17. maja se je ob 10. uri dopoldne vršil v Gregorovi dvorani Obecnega doma t. zv. zaupni politični sestanek slovanskih in romanskih narodov. K tej konferenci so imeli pristop samo delegati in zaupne osebe proti izkancem, ki so se strogo pregledovale. V vrsti govorov na tem sestanku je bil revolucionaren, veleizdajalski in antinastičen govor zastopnika bosanskih Hrvatov dr. Sunarića, ki ga je urednik g. Hajšman razmnožil in razširil med javnost v tajnem časopisu »Hlasatelju«.

Dr. Sunarić je orisal stanje Srbohrvatov v Bosni, kjer je svoboda bolj potlačena kakor v starovečnih perzijskih satrapijah. Go-

vornik je odrekel v imenu naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev Dunaju in Budimpešti vsako pravico odločevati o usodi Bosne. O tem bo odločal v bodoče edino jugoslovanski narod. Naj vedo habsburški nasilniki, da Avstrija in nje moč sloni samo na Slovanih, ki so sili tega jarma in vekovne nepravčnosti. Ako Nemci na svojih shodih proglašajo resolucije: Avstrija bo nemška, ali je pa ne bo, jim mi na tem historičnem kongresu odgovorjamo: Naj bo Avstrija nemška, toda brez Čehov, Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Na tej konferenci so s češke strani govorili: dr. Kramar, Svehla, Klofač, dr. Soukup, Stanek in Habrman; od Jugoslovancev poleg Sunarića še: dr. Pavelić, Ivan Hribar, Soja in Trešić-Pavičič; za Poljake: Witov, Glombinski in dr. Sliwinski. Za tirolske Italijane pa poslanec Conci. Debatu je trajala nekoliko ur in zborovalce je najbolj raznel temperamenten govor Sunarićev, ki ga je še dopolnil Trešić-Pavičič s poročilom o grozodejstvih, izvršenih s strani avstrijsko-madžarskih oblasti nad narodom v Bosni Dalmaciji. Zborovanje politikov je sprejelo sledečo resolucijo, ki jo je cenzura na Češkem zapolnila, in v Ljubljani in Zagrebu na dopustila v celoti:

Predstavitelji kulturnih institucij slovanskih narodov, zbrani povodom proslave 50-letnice češkega Narodnega divadla v Pragi, so se sestali na posvetovanje ob prazničnih dnevih dne 17. maja l. 1918. ter so se zedinili na to manifestacijo tu zastopanih narodov, ki trpe že stoletja radi podjamljenja pod tujim gospodarstvom:

Enotna je naša volja, da storimo vse, kar je v naši moči, da dosežemo naši narodi v tej strašni vojni osvoboditev na podlagi samoodlobe in da se dvignejo k novemu svobodnemu življenju v lastnih samostojnih državah.

Vsi smo enodušno prepričani, da bo prišel čas boljše bodočnosti za naše narode in da se bo trajno zagotovila na trdnem temelju svetovne demokracije prava suverenost ljudske vlade med narodi in v splošni zvezi narodov, ki naj dobi avtoriteto odločitve.

Kar najodločneje odklanjamo vse državne pogodbe, ki jih ne potrjuje suverena volja narodov.

Izrekamo prepričanje, da bo čuval mir, od katerega pričakujemo vsi demokratični narodi in vse demokratske države sveta, da bo trajen, ta svojstva, da bo rešil svet neznošenega današnjega gospodstva enega naroda nad drugimi narodi in da bo omogočil pod grozotami imperijalizma trpečim narodom skupno življenje na podlagi enakopravnosti in svobodnega odločanja od naroda do naroda.

Vsi smo odločni solidarnosti storiti vse za ta svoj cilj, da se uresniči to delo ne samo v interesu našega naroda, marveč ker se to zgodi tudi v interesu vsega človeštva, in da podpiramo stremeljenja celotne civilizacije, da pride po strašnih preizkušnjah v tej brezprimerni vojni za trajno in vedno izstranjo sto in stoletnega mednarodnega nasilja in ljudskega klanja v novo veliko razdobje vladanja ljudske pravice in pobratimstva enakopravnih narodov, državljanske enakosti in prave humanitete.

Skrbi policije s »slovansko lipo«

Pred »Zlato huso« je rasla »slovanska lipa« v prvem mladem cvetju, praški dečki so plezali nanjo in jo krasili s papirnatimi zastavicami. Okoli te lipe je bil kakor da bi rojile čebe.

Dva stražnika sta odganjala njene mlade oboževalce, ki so vkljub temu izrabili vsak trenutek, da so spravili na lipo kak sloanski trak. Ko je bila lipa že vsa preprežena, sta policija razpudila mladino in očistila lipo... Čez pol ure je bila lipa zopet vsa okrašena. Oton Zupančič je dolgo gledal

Slovanska lipa pred hotelom »Zlata husa« na Vavčavskem trgu v Pragi.

16. maj 1918 v Pragi:

Moravski fantje v narodnih nošah nosijo na ramah dr. Kramarja.

ta prizor in končno rekel: »Zaman se trudijo, mladine ne bodo ugnali. In prav je imel. Res je bila lipa vsako jutro iznova ovcana.«

Vreme je bilo ves čas solčno-jasno, kar je mnogo pripomoglo k radostnemu razpoloženju. Vso Prago so preplavile narodne noše, kar ji je dajalo nekak mladosten naroden sijaj. Kdor je videl tisto množico pred panteonom, ko so prihajali in odhajali slovanski zastopniki, žive barve narodnih noš, tisoče rok in belih robov mu je ostala ta slika nepozabno v spominu.

Tri dni je plavala Praga v tem radostnem razpoloženju. Časopisi so pisali svobodno in skoraj čudili smo se cenzorjevi popustljivosti. Saj je bila to manifestacija revolucije — ki je bila samo še prikrita z obleko slavnosti.

Krasen je bil izlet na ladji po Vltavi v Zbraslav, kjer smo si ogledali grobove čeških kraljev in druge zgodovinske spomine. Ko smo se vračali, nas je opajala krasota majskega večera in začeli smo peti... Parnik je plul počasi, Višegrad se je svetil v zlatih žarkih, na mostu poleg krmara sta stala pisatelj Jirasek in Jaroslav Kvapil; ožarjena od večerne zarje — gledala sta proti Hradčanom in se zadovoljno smehljala.

Z manifestacij 1918:

Alojz Jirasek in Ivo Vojnović zapuščata muzejsko poslopje na Vavčavsku

Med ogledovanjem mesta in njegovih znamenitosti so gostje in domačini porabili vsako priliko za nove manifestacije, ki so opetovano potrdile za vekomaj sklenjeno bratstvo in zavezništvo v boju zoper avstro-madžarsko tiranijo.

Jugoslovenci se klanjajo Husu

Na binkočno soboto popoldne so poslali jugoslovanski gostje posebno odposlanstvo z velikim vencem k Husovemu spominiku na Staromestskem trgu. V odposlanstvu so bili dr. Tavčar, pesnik Zupančič, slikar Jakopič, poslanca Ribnikar in dr. Budisavljevič, urednik Bartulović in tedanji glavni urednik »Slovenskega Naroda« dr. Albert Kramer. Ob polaganju venca je mojster naše besede Zupančič izpregovoril zanosen pozdrav jugoslovenskega naroda Husovemu narodu, temu črtnemu češkemu narodu, ki ni nikoli omahoval, kadar je bilo treba voliti svobodo ali smrt. Pozival je Jugoslovence, da se nazvejo od Čehov dalje, vstrajnost in krepke volje, da bodo tudi oni enako odločni in trdi in neizprosnji in v ljubezni do svobode. Od plamenov iz Kostnice naj jugoslovanski bratje poneso domov iskre, da razvamejo doma vse duše z isto ljubeznijo, kakor je kostniški ogenj prevzel Čeha in jim globoko v srce vcepil ljubav do domovine.

»Enotna municija za enotno češkojugoslovensko fronto«

Naši gostje so obiskali tudi tiskarno »Narodne Politike«, ki je eden največjih in najmodernejših zavodov na evropski celini. Posetnike sta pozdravila upravna svetnika dr. Faček in dr. Vanek in v cvetje odeta tiskarna je bila torišče nove bratske manifestacije. Za goste se je zahvalil za slovesen sprejem poslanca Ribnikar, ki je poudarjal, da so tiskarska podjetja narodov, ki imajo lastne države, arsenali, kjer se izdeluje municija za boj proti zatiralcem. Jugoslovani so posetili Prago, da se nauče od vrlih Čehov izdelovati za enotno češkojugoslovensko fronto enotno municijo. Ta pozdrav so gostitelji sprejeli z velikanskim navdušenjem in borbenost se je stopnjevala do neverjetne višine.

Zvečer je bil sestanek na Letni v Hanavskem paviljonu. Bil je topel večer in lepo je bilo gledati na večerno Prago, ki se je svetlikala pod nami. Njeni brezštevilni stolpi so se nekako samozavestno dvigali v zvezdnato noč. Bili smo najboljše volje, ko je nekdo prišel v poročilo, da so »Narodni listi« ustavljeni in da bodo jutri slovanski gostje izgnani iz Prage. Nismo se preveč vznemirjali nad tem. Slavnosti so bile končane in so dosegle svoj namen. Odhajali smo počasi v mesto, kjer smo izvedeli, da je vest resnična (bili smo že tako samozavestni, da se nam je zdelo iz početka ta vladna odredba skoraj nemogoča). Drugo jutro so slovanski gostje zapuščali Prago, med njimi se je dal pesnik Ivo Vojnović za zabevo nasilno odpeljati na kolodvor.

Torej istotako kakor pred 60 leti, ko je bil razgnan slov. kongres l. 1848. Samo, da zdaj ni bilo več Windischgrätzovih kanonov, da bi bombardirali Prago, pa tudi na Jelačićevih graničarjev, da bi šli reševati Dunaj... in tudi ne Palackega, da bi se v svoji dobri veri zavzemal za Avstrijo češ: če bi je ne bilo, bi jo morali narediti. V 60 letih smo se Slovani od nje mnogo naučili in sedaj je prihajal čas obračuna.

Praga se je pomirila v zavesti, da je izvršila veliko delo.

Pomen majske slavnosti je bil v tem, da so slovanski narodi v avstrijski državi na ostenativen način manifestirali za svojo samostojno državo in s tem zaključili prvo leto svojega propagandnega dela po majske deklaraciji. Na notranji boji je bil izbojevan — vse drugo se je imelo odločiti na fronti.

Po praških majskeh dneh so sledila v juniju posvetovanja v Ljubljani in St. Janžu, ki so gotovo še vsem v dobrem spominu.

Pod visom praških slavnosti se je tudi pri nas pospešilo delo za narodno gledališče in pri telošnji krizi bi se skoraj izpla-

čalo poklicati v spomin požrtvovalnost vseh slojev pred 10 leti.

Praga letos radostno slavi spomin na te lepe dni in oni, ki so se jih udeležili, bodo vsaj v mislih pozdravili Prago in drage znanke, ki se bodo spominjali nas.

Kongres zatiranih narodov Avstro-Ogrske v Pragi

V spomin na prvi revolucijski čin in prvo vseobčo javno demonstracijo avstro-ogrskega Slovanov proti habsburški monarhiji, ki jo je slišal in zabeležil ves svet, je izdal praški sodrnik g. Jan Hajšman pod gornjim naslovom v Legijonarski knjižnici brošuro, kjer kot udeleženelec vseh majske prireditve podrobno opisuje tedanje praške slavnostne dni.

Majske manifestacije avstro-ogrskega Slovanov so imele velik zgodovinski pomen in jih je smatrati kot začetek razkroja stolne temnice narodov — trile Avstrije. Tako Čehoslovaskom. kakor nam Jugoslovonom so znano povečale borbenega duha, ker se je videlo, da je večina avstro-ogrskega prebivalstva trdno odločena obračunati s podonavsko monarhijo in se otresti nemško-madžarskega jarma. Pomembna je bila ta prireditev in marsikako podrobnost, ki bi se bila morda izgubila, je otel pozabnosti g. Hajšman s svojim novim delom.

Pisatelj nam je s tem poklical v spomin zlasti za mlajše generacije zanimivo sliko življenja avstrijske Slovanov ob koncu svetovne vojne, ko je habsburška monarhija vsled nesposobnosti in brutalnosti svojih hlapcev drvela nevdružno v propad. V teh znamenitih majskeh dnevih se je z močno zrahljane stavbe odtrgal prvi vogel kamen, nakar je šlo s staro tvorbo, ki je bila po svojem ustroju le še nekaj nazadnjaški anahronizem v novi demokratični dobi, vse bolj in bolj po zlu.

Gospod Hajšman nam je v zroččenih besedah podal podoben opis tedanjih dogodkov, ki so odmevali po vsej Evropi ter jo uverili o trdni volji avstrijskih narodov, otreli se sramotnega iga. Pisatelj je kot vester poročevalec zabeležil vsi pomembnejše dogodke, ki so se odigrali v okviru na videz nedolžne proslave 50letnice praškega Narodnega divadla. Knjižica g. Hajšmana je prav dober donesek k zgodovini našega osvobodila in bodoči zgodovinec bo lahko obilno zahteval iz tega vira. Gospodu Hajšmanu moramo biti za njegovo marljivost hvaležni, kajti gotovo ni mala stvar podati podrobno sliko tedanjih dogodkov, ko je avstrijska cenzura še vihela svoj rdeči svinčnik in skušala zatreti vsako razširjenje pomembnejših dogodkov in izjav. Delo ima resen in trezen značaj ter priča o znani publicistični sposobnosti g. Hajšmana, zato ga vsakomur, ki se zanima za prvi polave iz dobe našega osvobodila, toplo priporočamo. Naroda se v uredništvu »Legie«, Praha II., Pořič 24. Dobi se pa tudi v knjižnici Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica 57.

DIŠAVE SLON

Laponski pisatelj

Laponci, edini pastirski narod v Evropi, pasajo svoje jelene severno od Švedske ter imajo svojega pisatelja Juhana Tuurija, ki je spisal do zdaj edinstvene »Laponske povesti«. Imele so uspeh in so bile že pred vojno prevedene v tuje jezike. Sicer ne bi bilo te knjige brez švedskega inženjerja Lundbloema, ki je odkril bogata železna ležišča na Laponskem. Mož je prigovarjal Tuuriju naj izda zbirko in je tudi založil knjigo.

Preproste laponske povesti so polne rahle poezije te dežele ob severnem tečaju in jih do zdaj čitajo vsi raziskovalci življenja tako zvanih naravnih narodov.

Nedavno je priobčil neki nemški list pisma dr. Lote Sternbachove, ki je potovala iz Stockholma na Laponsko v prestolnico Kiruno ter se je od tod peljala na smučeh in v čolnu po lepih gorskih jezerih. Iskala je Tuurija. Vasiha Bahtilahti, pisateljev rojstni kraj, šteje par napol podzemskih koč iz ilovice. Bivališča so podobna velikim mravljiščem. Sredi naselbine stoji kakor prava palača lesena koča in na vratih je z debelimi otroškimi črkami napisano: Juhana Tuuri, pisatelj.

Toda pisatelj je bil nekje pri svojih jelenih ob severnem tečajnem krogu. Treba je bilo odriniti naprej, kajti v smrdljivem zraku podzemeljske koče ne vzdržijo nihče drugi kakor Laponci. Po dolgem iskanju po zledeneli pokrajini je Sternbachova dobila Tuurija, starega Laponca. Govoril je dobro švedski in se je razgovarjal z njo, ko se je vračal z lova na divje peteline. Vrgel je na sneg svoj plen. Štiri velike ptice, in vprašal: »Od kod pa si ti?« Sternbachova mu je povedala, čemur se je on zelo začudil. Pisatelj je peljal goste v lovsko kočico in se je vneto pogovarjal o zankah in pasteh. Vse ostalo pa so morali vleči iz njega s silo.

Tuuriju se niti ni sanjalo, kdaj je izšla njegova knjiga. Dolgo je iskal izvoda, ki mu je ostal. Da ga pokaže gostu. Končno je privlekel tiskano iz kleti, kjer je ležala med zamrznjenimi jelenovimi čuniki.

»Narisal sem zraven jako lepe slike,« je rekel, a jih nimam več. Odneseš jih je neki Američan, milijonar. Z njegovim denarjem sem si postavil ta dom,« je pokazal mož na svojo kočico. Tuuri bi rad povedal kaj zanimivega iz svojega življenja, a ni mogel ničesar povedati razen tega, da se je rodil »nekako pred 70 leti«.

Pisatelj živi zelo enolično življenje. Kadar mu zmanjka živili, gre zopet na lov. Dolgo življenje je povedal Tuuriju samo eno stvar: slabo je naredil, da je ostal samec. Sedaj hoče spisati novo knjigo. Obravnavalo bo smešno snubljenje. Moral pa bo paziti, da mu ne zmanjka besed, kajti laponska čuvstva so zelo omejena in tudi besed je malo.

Kako se bodo oddajala sodniška mesta

Spor za čl. 13 sodniškega zakona v zakonodajnem odboru

Beograd, 16. maja. Kakor znano, se je vodilo v sekciji zakonodajnega odbora, ki je razpravljala o vladnem projektu zakona o sodniških, glavna borba okoli vprašanja materialnega stanja uradnikov in vprašanja garancij za njihovo neodvisnost. Borba za nove sodniške plače je po raznih peripetijah imela uspeh, da je vlada tik, preden je prišel zakon v plenarni zakonodajni odbor, pristala na sodniške plače, kakor jih je določila sekcija. Vprašanje sodniške neodvisnosti pa še ni povsem razčiščeno in vse kaže, da bo tu prišlo — vsaj glede položaja najvišjega sodnika, predsednika kasacije — še do hudih konfliktov.

Bistvena garancija za neodvisnost sodnika je, da postane njegovo imenovanje neodvisno od političnih in strankarskih vplivov, t. j. da se ustvari garancija, da se vsako sodniško mesto zasede zgolj po stvarnih, strokovnih vidikih in ne po partizanskih interesih. Vukčevićeva vlada se je tudi tu držala svojih nesrečnih načel. Predvsem naj bi se po njenem predlogu ob uveljavljenju novega sodniškega zakona postavili vsi sodniki na razpoložanje, da bi jih lahko po svobodni volji premetavali po državi, za normalno dobo pa je projekt predvidel za vsa nižja sodniška mesta (predvsem za sreske in okrožne sodnike, t. j. za večino vseh sodnikov) imenovanje po svobodni volji ministrstva pravde. Kaj to pri naših partizansko do skrajnosti poostrenih razmerah znači, ni teba še posebej razpravljati. Proti tej nameri vlade je posl. doktor Kramer postavil načelni predlog, da se mora vsako sodniško mesto oddati na podlagi javnega razpisa (konkurza) in posebnega predloga kompetentnega višjega sodišča, ki ima iz številnih prijavljenih kandidatov izbrati najbolj kvalificirane.

V sekciji zakonodajnega odbora se je vršila okrog tega predloga dolgotrajna borba. Takratni minister pravde doktor Šubotić je prvotno celo idejo striktno odklanjal, ker pa so se tudi v vrstah vladnih poslancev pojavili razni pomisleki proti vladnemu predlogu, je prišel sam z novo idejo: mesto da se razpiše za izpraznjena sodniška služba konkurza, naj se da kasacijskemu sodišču pravica, da iz spiska vseh sodnikov izbere dvojico ali trojico in jih predloži ministru. Ta predlog je večina sekcije v nekoliko modificirani obliki sprejela, akoravno je tehnično skrajno pogrešen

(kasacija naj izbira izmed stotin sodnikov, ne da bi vedela ali so izbrani pripravljeni prevzeti v postev prihranjeno mesto) in načelno nemogoč, ker se ne da spraviti v sklad z določbo, da nobeden sodnik brez svojega pristanka ne more biti premeščen. Koalicija je »kompromis« odklonila in dr. Kramer je najvil svoj prvotni predlog za plenarni zakonodajni odbor. Posl. dr. Žerjav je v plenumu ponovno utemeljeval potrebo razpisa in novi minister pravde je končno to načelo sprejel ter čl. 13 zakona o sodnikih na novo predložil v sledeči stilizaciji:

»Za vsa izpraznjena sodniška mesta sreskih, trgovskih in okrožnih sodišč ter starejših sreskih sodišč razpisuje minister pravde natečaj v »Službenih novinah«. Podrobnejše določbe o tem natečaju bo predpisal minister pravde z uredbi. Izmed prijavljenih kandidatov izbere pristojna okrožna in apelacijska sodišča na svoji splošni seji po dva kandidata, od katerih predlaga minister enega kralju v potrditev. V slučaju, da se za posredna sodniška mesta ne prijavijo več kot dva kandidata, izvrši izbiro okrožna in apelacijska sodišča po službeni dolžnosti iz spiska ministrstva pravde.

Minister pravde predlaga kralju predsednike okrožnih in trgovskih sodišč, predsednike, podpredsednike in sodnike apelacijskih sodišč in kasacijskega sodišča. Ta spisek se spopolnjuje po predlogu sodišč, pri katerih dotični kandidati služijo ali na zahtevo kandidata samega, v katerem slučaju se imajo predložiti potrebni dokumenti. Minister pravde ima v pooblaščenosti, da določi, ali se spisek sodnikov okrožnih in apelacijskih sodišč ter kasacijskega sodišča in tekom leta objavljajo vse izpremembe in dopolnila, ki se izvršijo.

Za vsa izpraznjena mesta predsednikov okrožnih in trgovskih sodišč, predsednikov in sodnikov apelacijskih sodišč predlaga kasacijsko sodišče v svoji redni splošni seji ali pristojno sodišče na svoji splošni seji po dva kandidata iz spiska ministrstva pravde, od katerih predlaga minister pravde enega kralju v potrditev.

Za vsako izpraznjeno mesto sodnikov kasacijskega sodišča izbere sodišče na svoji redni splošni seji iz spiska kandidatov, ki izpolnjujejo pogoje, po štiri kandidate, od katerih predlaga minister pravde enega kralju v potrditev.

Kakor smo že telefonično poročali, je bil zlasti zaradi nasprotujočih si naziranj glede imenovanja kasacijskih sodnikov in predsednika kasacije ves 13. člen rezerviran, tako da se bo na koncu debate vršila o njem ponovna razprava in bo odločitev padla še le takrat.

207 senatorjev, jih je pri tajnem glasovanju samo še 187, in sicer za vlado 138, proti njej pa 49. Nič manj ko 20 senatorjev se je odtegnilo glasovanju in prvotnim 46 odkritim nasprotnikom fašističnega režima so se priključili še trije, ki prej niso imeli poguma, da bi odkrito glasovali proti njemu. Če prištevamo tem dejanskim Mussolinijevim nasprotnikom še onih 20, ki so se odtegnili končnemu, definitivnemu glasovanju, so si torej pristaši in nasprotniki fašističnega režima v senatu stali nasproti v razmerju 138 : 69, kar pomeni, da je dobra tretjina senata nasproti gospodu Mussoliniju in njegovi vladavi, ne glede na vse one senatorje, ki se iz razumljivih razlogov vobče niso udeležili te tako važne seje.

Trditev, da je vsa Italija v taboru fašizma, se tako pač jasno izpreminja v — bajko!

Uničevanje rib s karbidom

Šmartno, 16. maja

Nekako pred štiri tedni je naš list poročal o drznem pokončevanju rib z dinamičnimi patronami, ko so štirje delavci iz šmartenske okolice lovili ribe v ribiškem revirju g. inž. Koblerja. Oblasti so takoj ostro nastopile proti opasnim ribičem, ki se bodo v kratkem morali zagovarjati pred ljubljanskim senatom. Tukajšnje varnostne oblasti pa so dognale zopet podobno zločinstvo, v katerem je zopet udeležen eden izmed prej omenjenih 4 ribičev.

Od potoka Reke so čuli domačini nedavno pri travnikih Jeze ostre detonacije. Ljudje so takoj domnevali, da so kradljivci ribiči zopet na poslu, zato so javili dogodek litjskim orožnikom, ki so po vestnih polvedovanjih le iztaknili nevarne dolgo-prstneže. Osumljeni Pavel Berlot, 30letni delavec iz šmartenske okolice, je priznal, da je lovil in pobijal ribe podlesti. Ovrget pa je domnevo, da bi jih uničeval z dinamičnimi patronami. Fant je imel za svoj ribolovni sport orožje povsem lastnega izuma. Ribje je uničeval s karbidnimi patronami. Izpoveduje, da mu je pri izdelovanju karbidnih patron pomagala Juvanov France iz Šmartna v sreklenosti sta natlačila karbida. Pri Marinčkovem tolmunu, kjer se družijo ribe v večjem številu, sta nalila na barbid vode. Zmešana vsebina je začela nato vreti; da ni uhaljal plin iz steklenice, sta jo trdo zamašila. Takoj nato pa sta spustila steklenico med ribe. Par trenutkov nato je razneslo steklenico in je plin, ki se je pri tem razširil, pomoril ribe. Z novim strelivom sta si oba nalovila mnogo rib, največjo škodo pa trpi lastnik ribolova z. graščak Strzelba iz Grbina s tem, ker so mu neprimerno uničili s strupenim plinom mnogo zarodka, ki ga je bilo ravno okrog Marinčkovih tolmunov zelo veliko.

Juvanov France, ki je bil član pred mesecem nastopajočih »Petrove« družbe, pa zanika vsako krivdo in izpodbija celo vsa priznanja Berlotova. Je oče štirih mladotletih otrok, ima bolešno ženo in trdi o sebi, da je na vsel zadevi popolnoma nedolžen. Vodi je svojega najmlajšega na sprehod po travniku Jeze in se je vračal domov v Šmartno. Od potoka Reke je silil strel, radoveden je skočil tja, da vidi, kaj je. V tolmunu je opazil mnogo mrtvih in omamljenih rib, ki so se mu tako zasmile, da jih je začel reševati in spravljati v vrečo. Prvotno se je domnevalo, da sta pri pobijanju ribjeja zarodka udeležena še dva, a se čujejo govorice, da sta res prišla poleg le iz radovednosti.

Navedeni dogodek, ki pri nas, žal, ni osamljen, je izzval nad brezvestnimi ribiči odkrito ogorčenje. Posebna leza je zavladala med lastniki ribiških revirjev, ki jim s karbidnimi in dinamičnimi patronami pobijajo ribjo zalego in jim s tem onemogočajo lov za več let. Zaradi malenkostnega dobička in nebrzdanih lovskih srastli se spuščajo nepremišljeni ribiči v nasprotje z zakonom, ki sodi lovske tatove zaradi hudodelstva tatvine. Pomagale bodo le kazni, saj jo pa tudi zaslužil, kdor naredi za kg podlesti, ki stanejo tu 22 Din, na stotine dinarjev škode na ribji zalegi.

Poslano
Izobčenje iz rimsko-katoliške cerkve
Besede: »Pismo Vam vračam. Nobenega več od Vas ne sprejemim in nobenega več ne boste od mene dobili. V Ljubljani 22. III. 1928. Jeglič.« — tolmaci in razumem podpisani Rado Miglič, stud. mus., Wien IV., Fleischmangasse 6/6, bivši župni upravitelj na Vrhu pri Sv. Treh kraljih in bivši pomožni učitelj glave na konservatoriju Glasbene Maticе v Ljubljani, v zvezi z vsem ostalim ravnanjem in postopanjem g. Jegliča, višjega rimsko-katoliškega duhovnika, cerkvenega kneza in ljubljanskega škofa z menoj kot *via facti* izobčenje iz r. kat. cerkve, kar sprejemam na znanje in na kar pristanim, tako da se ne smatram več članom edino zvečljavne matere svete katoliške cerkve; razen seveda, če bi mi rimski škof sveti oče papež drugače misliti, čutiti in pisati zapovedal.

Na Dunaju, dne 23. marca 1928.
RADO MIGLIČ.

Popoln užitek
Imate v gledališču pri
Novačnovemu Hermanu Celjskemu

le tedaj, če popreje prečitata njegovo dramo v knjigi, ki jo je izdala
Knjižarna Tiskovne zadruge v Ljubljani
Broširana velja Din 40.—, v platno vezana Din 48.—.

Gospodarstvo

Produkcija slovenskih premogovnikov v marcu

Sezski nazadovanje produkcije. Močno naraščanje zalog zaradi slabe oddaje železnice. Znatneje zmanjšanje delavcev. Produkcija slovenskih premogovnikov je v marcu ponovno nekoliko nazadovala, kar pa je pripisati rednim sezskim spremembam. V rudnikih Slovenije se je v tem mesecu nakopalo 155.453 ton premoga namram 169.649 tonam v februarju in 190.166 tonam v januarju. Napram produkciji v marcu preteklega leta opažamo povečanje produkcije za 7899 ton ali 5,3%, napram produkciji v marcu 1926 pa za 21.383 ton ali 16%.

Kakor je iz gornjega razvidno, se je produkcija glede na letni čas razmeroma ugodno razvijala. Manj ugodno pa se razvijala oddaja premoga, kar smo opazili že v zadnjih dveh mesecih. Skupna oddaja je znašala v marcu le 144.005 ton, torej za 11.448 ton manj kakor produkcija. Zaradi tega so se zaloge ponovno dvignile in sicer od 115.020 ton koncem februarja na 126.478 ton koncem marca. Zaloge so torej dosegle rekordno višino, kakršne se nismo beležili v zadnjih letih. Premogovniki so v marcu oddali železnici 67.946 ton (v februarju 84.975), brodarstvu 690 ton (500), industriji 48.038 ton (47.145), raznim strankam 14.060 ton (13.973), sami so porabili 10.435 ton (10.828), izvozili pa so 2837 ton (2947). Najobčutnejše je nazadovanje oddaja železnici, kar je gotovo v zvezi z neustrešnimi spori med železniško upravo in premogovniki zaradi dobave premoga.

Povprečno število zaposlenih delavcev je napram februarju občutno nazadovalo in sicer za 804 na 8310. V marcu je bilo povprečno zaposlenih 261 uradnikov (v februarju 259), 248 paznikov (248) in 8310 delavcev (9114).

V prvem četrtletju t. l. je znašala skupna produkcija slovenskih premogovnikov 515.268 ton namram 488.638 tonam v prvem četrtletju 1927 in 461.776 tonam v prvem četrtletju 1926.

— Pred velikimi transakcijami v naši državni železniški industriji. Ministrstvo za šume in rudnike že več let dela na tem, da se naša železarska industrija, ki je večina v državnih rokah, dvigne in reorganizira, tako da bi postala rentabilnejša in da bi mogla zadovoljiti potrebe naše narodne obrane leta 1924. Je znana angleška tvrdka Armstrong & Vickers izdelala že tozadeven projekt, ki pa ni bil osvojen. Lani je tudi tvrdka Škoda (Plzen) predložila naši vladi ponudbo, po kateri naj bi se ustanovila delniška družba z 400 milijoni Din glavnice, vendar je zahtevala, da naša država garantira 7-odstotno dividendo. Tudi to ponudbo vlada ni mogla sprejeti, zato je pozvala neke nemške veletrgovce, naj ji do konca leta 1927 predložijo svoje ponudbe. Ker je bila od 4 došlih ponudb najugodnejša ponudba tvrdke Krupp (Essen), je ministrstvo za šume in rudnike poslalo v evrho pogajanja v Essen posebno komisijo, ki se je te dni vrnila v Beograd. Istočasno pa so v Beograd prispeli tudi predstavniki tvrdke Krupp, da nadaljujejo pogajanja za razširjenje železarn v Zenici. Kakor se zatrije, so doseženi že dobri rezultati in bo, če bodo pogajanja ugodno zaključena, v kratkem razpisana licitacija za izvedbo tega razširjenja, ki se bo financiralo na račun reparacij. Načrti za gradbo plavžev ter valjarne železa v Zenici so že gotovi. Investicijski stroški bi znašali 60 milijonov mark. Med pogajanja s tvrdko Krupp pa se je v zvezi z našim zunanjim posojilom zopet javila tvrdka Armstrong & Vickers, pri kateri ima Rothschild večino delniške glavnice, z novim projektom, po katerem bi prevzela ne samo železarno v Zenici, temveč tudi rudarsko ter železarsko industrijo v Varsu in Ljubliji. Koncentracija naj bi omogočila popolno rentabilnost produkcije. Naši merodajni faktorji sedaj proučujejo predložene ponudbe.

— Pogajanja za direktno železniško tarifo s Češkoslovaško. Kakor poročajo iz Prage se bo 5. in 6. junija vršila v Beogradu konferenca z zastopniki češkoslovaške železniške uprave, na kateri se ima določiti direktna češkoslovaško-jugoslovenska železniška tarifa.

— Trgovinska pogajanja s Češkoslovaško. Ker so priprave za trgovinska pogajanja s Češkoslovaško že v glavnem končane, je naša vlada sporočila češkoslovaški vladi, da je pripravljena v juniju pričeti pogajanja za trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško. Naša vlada predlaga, naj se pogajanja vršijo v Karlovi varih.

— Nov upravitelj konkurzne mase Slovenske banke. Na mesto pokojnega dr. Aleksandra Horvata je imenovan za konkurznega upravitelja Slovenske banke njegov namestnik g. Ivica Kovačević.

— Podpis sodne konvencije s Avstrijo. Te dni je bila v Beogradu s strani avstrijskega poslanika Hofingerja in zunanjega ministra dr. Marinkovića podpisana sodna konvencija s Avstrijo, ki je gotovo ena najvažnejših konvencij, ki smo jih sedaj sklenili s Avstrijo. Po odredbah te konvencije bodo v bodoče naša in avstrijska sodišča med seboj neposredno obvečala, kar predstavlja važen napredek v mednarodni sodni praksi. Konvencija bo v kratkem predložena Narodni skupščini v ratifikacijo.

— Tihotapstvo špirta med posameznimi oblastmi. Uvedba oblastne doklade na trgovino od špirta je prinesla našemu trgovstvu veliko škodo. Med posameznimi oblastmi se v zadnjem času vedno v večjem obsegu razvija tihotapstvo s špiritom, ki gre za tem, da se ogne plačilo oblastne doklade v znesku 17 Din za eno hektolitarsko stopnjo. Doklada je tako visoka, da postaja tihotapstvo rentabilno na škodo naše trgovine, ki mora prekriti rok gledati, kako delajo na njen račun dobre kupčije tihotapci. Oblasti bi morale temu pojavu posvetiti več pozornosti, če pa tihotapstva ne morejo odpraviti, potem naj ukinejo doklado, da ne bodo imeli od doklade škodo pošteni trgovci.

— Iz Pošte hranilnice. Od 1. maja t. l. dalje se lahko pošila denar (do 3000 Dtn mesečno) v inozemstvo potom Pošte hranilnice direktno in brez vsakih formalnosti. Lastniki čekovnih računov pri Pošti hranilnici naročajo virmanska nakazila in izplačila v gotovini z nalozci za izplačilo (obrazec št. 110 Š) za Madžarsko, Avstrijo, Češkoslovaško, Švico in Italijo (za Madžarsko so za enkrat dovoljena samo virmanska nakazila). Za ostale države v Ev-

ropi se bodo nalozci izvrševali preko Italije ali Švice. Na isti način se denar lahko nakazuje potom Pošte hranilnice tudi v Združene države Severne Amerike in Kanado. Za take nalozke (za virmane in izplačila v inozemstvo) do 3000 Dtn mesečno ni treba nobenega specialnega dovoljenja od generalnega inspektorata ministrstva financ. Čekovni račun pri Pošti hranilnici si lahko otvori vsaka fizična in pravna oseba ali ustanova. Navodila in poljsnila dajejo brezplačno generalna direktorja Pošte hranilnice v Beogradu in nene podružnice v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Skoplju.

— Konferenca gospodarskih zbornic. Letošnja konferenca gospodarskih zbornic se bo vršila 19. t. m. v Zagrebu. Razpravljalo se bo o važnih in aktualnih gospodarskih vprašanjih, zlasti o vprašanju gospodarske propagande. Po konferenci bodo delegati odpotovali v Oslje na proslavo 75-letnice tamonišnje trgovske in obrtniške zbornice, ki bo pričela 20. t. m. in bo trajala 8 dni.

Borze

16. maja

Na ljubljanski borzi je bil tudi danes devizni promet zelo velik, zlasti v devizah na Prago in Curih. Tečaj deviz so ostali v glavnem nespremenjeni, edino deviza na Prago je za malenkost popustila. Potrebo v devizah na Trst in Newyork je krila privatna ponudba, ostalo potrebo pa Narodna banka.

Na zagrebškem elektnem tržišču se je vojna škoda ponovno dvignila za 4 točke. Pri živahnem prometu se je promptna trgovala po 455 (včeraj 451), kasa po 455—456, za maj po 455—456, za junij po 457,5—459,5 in za december po 479—480. Tudi investicijsko se je ponovno okrepilo ter se je trgovalo po 98; agrarne obveznice pa so se pri neenotni tendenci trgovale po 57,5, 58 in 58,5. V bančnih vrednotah je bil običajen promet. Zaključki so bili v Kreditni po 85, v Jugobanki po 86,5—87, v Pradedionu po 825 in v Narodni po 6740—6750. Med industrijskimi papirji so bile zaključene le delnice Gutmann po 220 in delnice Slavonija po 12.

Devize in valute.
Ljubljana. Amsterdam 20.935, Berlin 13.5825—13.6125 (13.5975), Bruselj 0—7.9355, Budimpešta 0—9.925, Curih 1093,5—1096,5 (1095), Dunaj 7.98—8.01 (7.995), London 0—277.41, Newyork 56.71—56.91 (56.81), Pariz 0—223.7, Praga 167.95—168.75 (168.35), Trst 298,3—300,3 (299,3).

Zagreb. Dunaj 7.98—8.01, Berlin 13.5825—13.6125, London 277.01—277.81, Bruselj 7.9205—7.9505, Budimpešta 9.91—9.94, Newyork 56.678—56.878, Pariz 222.7—224.7, Praga 167.95—168.75, Curih 1093—1096,5.

Trst. Beograd 83,3—83,6, Dunaj 264,25—270,25, Pariz 56,15—56,45, Pariz 74,5—74,85, London 92,6—92,8, Newyork 18,93—18,99, Curih 365—367, dinarij 33,25—33,75.

Dunaj. Beograd 12.48875—12,52875, Berlin 169,81—170,31, London 34,65—34,75, Newyork 709,40—711,90, Milan 37,37—37,47, Pariz 27,9275—28,0275, Praga 21,02—21,10, Curih 136,74—137,24.

Curih. Beograd 9.1325, Berlin 124,15, Newyork 518,775, London 25,32975, Pariz 20,425, Milan 27,325, Praga 15,37, Budimpešta 90,625, Bukarešta 3,205, Sofija 3,745, Varšava 58,15, Dunaj 73.

Elektri.
Ljubljana. Investicijsko 91—0, Celjska 158—0, Ljubljanska kreditna 128—0, Pradedion 825—0, Kreditni zavod 157—175, Vevče 105—0, Ruše 265—280, Stavnica 56—0, Sežir 105—0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 455,457, kasa 455—457, za junij 459—460, za december 477—479, investicijsko 92,5—93, agrarna 56,5—57,5; bančne vrednote: Hipo 58—58,5, Kreditna 85—86, Jugos 86,5—87, Pradedion 82,5—830, Ljubljanska kreditna 128—130, Srpska 137—138,5, Narodna 6750—6780, Poljo 16,5—0, Zemeljska Sarajevo 160—0; industrijske vrednote: Gutmann 215—220, Slavejs 103—0, Slavonija 12—13, Narodna šumska 25—35, Drava 375—385, Vevče 106—110, Dubrovačka 400—475, Trboveljska 580—594, Tivnorna vagonov 90—95, Seferana Oslje 510—525, Union Oslje 240—280, Narodna mlinska 18,5—0.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza. (16. t. m.) Les: Tendence živahna. Zaključena sta bila 2 vagona in sicer 1 vagon brstovih plohov, neobrobjenih, od 2,5 m naprej, 60—120 mm, fco vagon mela po 1020 in 1 vag. bukovini metiči, 27—27, 1—1,10 m, dolž., fco vagon mela po 50.— Deželni pri delki: Tendence nespremenjena. Zaključeno ni bilo. Nudi se pšenica (78—79 kg, 2%, slov. post., mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška promptna po 345—347,5 za maj po 350—352,5, činkvintin promptni po 350—355; oves: baški, zdrav, rešetan promptni po 555—320; moka: »0g« fco, Ljubljana, plač. po prejemu po 555—565.

Novosadska blagovna borza. (16. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet 9 vagonov pšenice, 89 vagonov turščice, 2 vagona ovas in 2 vagona moka. Cene so ostale nespremenjene. Pšenica: baška, 77/78 kg 357,5—360; baška, 78/79 kg 360—362,5; gornje banaška 78/79 kg 352,5—355. Oves: Turščica: baška 292,5—295; za junij 300—302,5; banaška 290—292,5. Moka: banaška »0g« in »0gg« 485—495; »2« 465—475; »3« 445—455; »4« 420—430; »7« 347,5—357,5; »8« 240—245. Otrubi: baški, v jutastih vrečah 232,5—237,5.

Dunajska borza za kmetijske proizvode. (15. t. m.) Tendence na dunajskem tržišču je pod vtisom popuščajočih notacij na inozemskih borzah. Tako na ameriških kakor tudi na budimpeštanskem tržišču so bili zabeleženi nižji tečaji. Na dunajski borzi skoro ni bilo prometa. Do zaključkov so prišle le minimalne količine po nespremenjenih cenah. Tudi za turščico je izredno malo zanimanja. Cene so ostale nespremenjene. Uradno notirajo vključno prometni davek brez carine: pšenica: domača 44—45, madžarska Tisa 43—43,5; rž: marchfeldska 43,5—44; turščica: 86,75—87,5; oves: domači 88,5—88,75, madžarski 40,25—41,25.

Dunajski svinjski sejem. (15. t. m.) Dogovor 15.248 komadov, od tega 1324 iz Jugoslavije. Pri precej živahnem prometu so se prvotne pitane svinje pocenile za 5 grošev, vse ostale vrste notirajo nespremenjeno, izvzemši mesne svinje, ki so se podražile za 10—15 grošev. Za kg žive teže notirajo: pitane svinje I. 2,15—2,20, angleške križane 1,90—2,15, kmečke 1,90—2,20, stare 1,90—1,95, mesne 1,75—2,15.

Konec ustavnosti v Italiji

Iz zgodovinske seje rimskega senata

Rim, 14. maja

Sobotna seja senata, v kateri je fašizem definitivno pokopal italijansko svobodomiselno ustavo, tako imenovani albertinski statut iz leta 1848, je znamenita zlasti zato, ker se je pokazalo v tej seji popolnoma jasno, da fašizem nikakor ni tisti neomejeni gospodar Italije, kakor se predstavlja sam svetu v vseh svojih izjavah, dejanjih in nehanjih.

Sio je za izglasovanje novega volilnega reda, slonečega na korporativni uredbi države, katera ruši temelje dosedanjega ustavnega življenja v Italiji. Poslanska zbornica je že sprejela ta novi volilni red tako rekoč brez razprave. V senatu pa stvar ni šla tako gladko. Pred razpravo je 41 senatorjev predložilo resolucijo, ki se glasi:

»Senat, smatrajoč, da bi predlagani zakon odvzel italijanskemu narodu najbistvenejšo vseh pravic, ki mu jih zagotavlja temeljna ustava kraljevine, namreč pravico, da si svobodno voli svoje zastopnike; smatrajoč, da bi se s tem načinom radikalno izpremenila oblika reprezentativne vlade, ki jo določa ustava sama in je bila v veljavi nepretrgoma nad 80 let ter je spremljala italijanski narod v njegovem slavem podvigu od Novare do Vittorija Veneta, prehaja na dnevni red.«

Podpirali so to resolucijo med drugimi močje, katerih odličnega javnega delovanja je polna vsaka stran italijanske zgodovine zadnjega četrstoletja, kakor Ruffini, Bergamini, Croce, Nava, Paternò, Lanza di Scalea, Credaro, Loria, Berenini, della Torre, Einaudi, Govoni pa so v razpravi senatorji Cicotti, Ruffini in bivši ravnatelj milanskega »Corriera della Sera«, Albertini.

Režimski listi — drugih danes v Italiji itak ni — napadajo srdito te govornike, češ da ti politični mrtveci, ki so se izločili iz nacionalnega življenja sodobne Italije, nimajo pravice, da bi govorili o pravicah naroda, toda njihovi govori, izgovorjeni z globokim prepričanjem, da sedanji režim vodi italijanski narod v pogubo, so napravili v vsej italijanski javnosti silen vtis, tak, da ga ne more zabrisati niti najbesnejši krik režimskega tiska. Kakor udarci težkega fužniškega kladiva so padali njihovi udarci po fašističnem režimu in zaman se je trudil gospod Mussolini, da bi s svojim govorom, s katerim je pokopal ustavo — »statuta ni več!« — ublažil, kaj šele odpravil učinek teh udarcev.

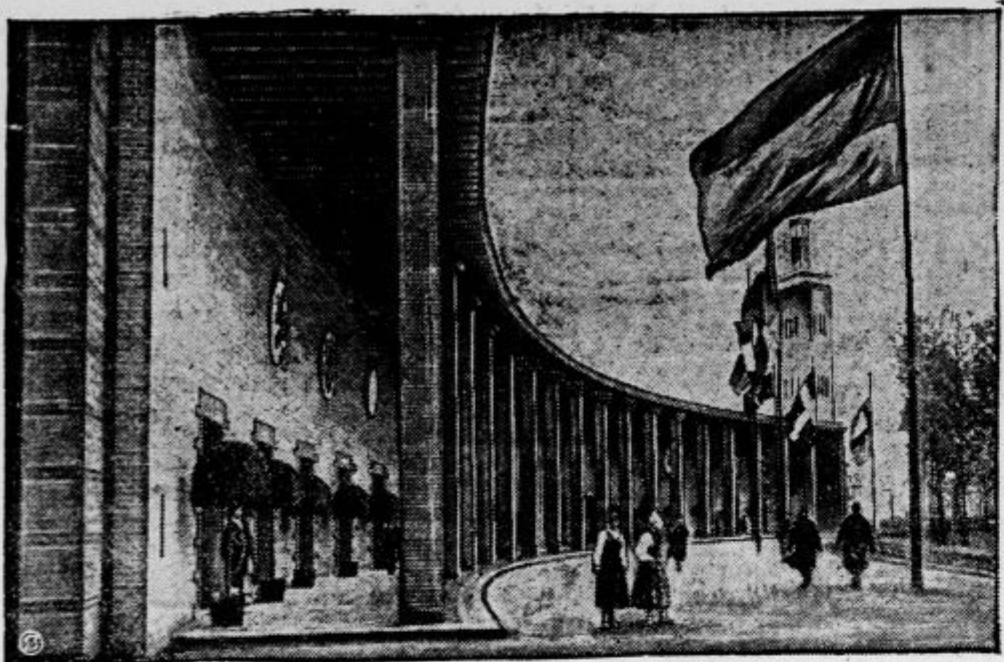
Govoreč o novem volilnem redu, je dejal sen. Cicotti, da novi parlament ne bo imel odporne sile, ker bo stvorjen na podlagi pokorščine, ker se bo v slučaju potrebe delal slepega, da bi ne bil nepokoren ter bo tako dejanski

škodljiv. Vlada se je dala zavesti v to tako negotovo stvaritev zaradi napačnega pojmovanja treh temeljnih načel: diktature, države in revolucije. Diktatura je sicer koristna, ali trajati sme le kratek čas, ker drugače neizogibno degenerira. Fašistična revolucija pa je v bistvu despotizem; fašizem ni revolucija, temveč involucija, je fevdalen plašč, ki skuša zadušiti vsako individualno svobodo.

Sen. Ruffini je povdarjal, da novi volilni red ne pomeni napredovanja, temveč nazadovanje, ker jemlje italijanskemu narodu pravico, da bi s isobodno in neposredno izbral svoje predstavnike, in s tem ruši temelje državne ustave, ki je nad 80 let zajamčevala državi monarhično reprezentativno vladavino, katero so tisti, ki so s svojimi plebsičiti otvorili državo, vsi najavtoritativnejši pisci in državniki in sploh ves italijanski narod vedno in tudi še danes videli ravno v pravici naroda, da si svobodno in neposredno voli svoje predstavnike. Italija si je po težkih borbah priborila svojo politično, gospodarsko in kulturno ujednjenje; predlagalci resolucije proti novemu volilnemu redu zato nikakor nočejo, da bi se država oropala enega najučinkovitejših sredstev njenega političnega određenja, njenega ujednjenja in nacionalne podvige.

Sen. Albertini je z bridko ironijo tožil, da je razsežna razprava o tej tako važni stvari nemogoča v razmerah, v katerih je mogla poslanska zbornica sprejeti ta zakonski načrt v par minutah, ne da bi bil kak član vlade in vladne večine tudi le odprl usta, ko je odvzeta vsa svoboda parlamentu in imata zbornici edinole nalogo, da sumarično odobravata vladne predloge. Logično bi bilo, da se v takih razmerah parlament sploh odpravi, dasiravno pravi vladno poročilo, da odpravitel parlamenta in absolutizem ne odgovarjata fašističnim nazorom. Novi volilni red pomeni neusmiljeno kršenje državne ustave in obenem tudi težko ogroža nekatere zelo delikatne pravice krone, a namen mu je le ta, da vzdrži fašizem in njegovo vlado na vlasti, pri čemer pa jemlje kroni in narodu pravico in sredstva, da ju

Iz življenja in sveta

K otvoritvi novinske razstave v Kölnu

Kakor smo že poročali, so otvorili te dni v Kölnu velikansko mednarodno novinsko razstavo («Pressa»), za katero so se pripravljali čeli dve leti in na kateri je zastopanih 43 držav. Od srednjeevropskih držav se je niso udeležile samo 3 in med neudeleženi je (seveda!) tudi Jugoslavija, ker vlada ni votala v ta namen borih 25.000 Din! Najbolj oddaljene azijske in ameriške dežele, so znale bolje ceniti važnost te prireditve, ki je sploh največja svoje vrste. Slika nam kaže razstavno palačo, v kateri ima vsaka država svoj odelek.

Magnus Hirschfeld šestdesetletnik

Po vsem civiliziranem svetu je znano ime nemškega seksualnega raziskovalca, berlinskega sanitetskega svetnika dr. Magnusa Hirschfelda. Dne 14. tega meseca se je obnovil njegov šestdeseti rojstni dan. Rodil se je kot sin uglednega zdravnika in človekoljuba v Kolbergu ob Baltskem morju. Študiral je vse mogoče stvari, jezikoslovje in filozofijo, medicino in naravoslovne vede. Velika potovanja so ga povela v Ameriko, v Afriko, v Orient in skoro v vse evropske dežele. L. 1910. se je ustalil kot specijalni zdravnik v Berlinu. Že l. 1908. je začel izdajati prvi «Casopis za seksualno vedo», a l. 1913. ustanovil z Ivanom Blochom, z Albertom Eulenburgom in Heinrichom Körberjem zdravniško družbo za seksualno vedo. Leta 1918. je ustanovil za to vedo poseben zavod, ki ga je leto pozneje prevzela pruska vlada. Osnova je tudi prvo nemško zakonsko posvetovalnico, ki ji je sledilo nad sto podobnih po vsej Nemčiji in Avstriji. Leta 1921. je predsedoval prvemu mednarodnemu zborovanju za seksualno reformo na znanih podlagi, ki se je vršilo v Berlinu. Tudi njegovo literarno delo v tej stroki je ogromno.

Ptiči – sovražniki letala

Zadnjič, ko je vozilo veliko Junkersovo potniško letalo proti Krakovu, ga je napadel v zraku velikanski orol. Roparici menda ni bilo všeč, da je njegov tekmeč s takim ropotom plul skozi zračne višave. Zakadil se je v letalo ter ga začel neusmiljeno obdelovati s kljunom. Krenili in krili, da je perje kar šopoma frčalo — od orla. Junkersovo letalo je namreč iz kovine in ni utrpelo nobene poškodbe, izvzemši nekaj izboklin v pločevini, dočim je napadalec plačal svojo trmo z glavjo. Med napadom je namreč zaneslo ptiča proti motorju in propeler ga je presekal na dvoje.

Podoben dogodek se je nedavno odigral tudi v Ameriki, kjer se pa ni končal nesrečno za ptiča, marveč za letalec. V tem primeru je napadel jastrebov hidroavion ameriške vojne mornarice. S kljunom je tako razcefral s platnom prevlečena krila, da se je letalo nagnilo na stran, izgubilo ravnotežje in treščilo iz silne višine na zemljo. Oba letalca so potegnili mrtva izpod razvalin.

Oblačimo

najfinejše, solidno in poceni!
DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Panteleimon Romanov:

Žena ali krava?

Ko je vaški apneničar Trofim prišel k seji občinskega sovjeta, je vprašal preplašeno:

— Žene so nam torej razveljavili? ..
— Kakšne žene?

— Take, nu... Zakonske žene.

Zdaj se je spomnil. Že prejšnji teden je izšel odlok. Vsi, ki so se poročili pred nastopom sovjetske vlade, so razrešeni.

— Bog z vami, prijatelji. Jaz že trideset let živim s svojo babo, — je rekel opekar, — kam naj sedaj pojdem in kaj naj storim z njo?

— Kakor hočeš, samo da nista skupaj, — je odvrnil Mitka.

— Če bedasta glava tega ali onega ne razume, je bolje za njo, da molči, — se je obregnil obenj član sovjeta.

— Nihče ne podi žen iz hiše, zahtevajo samo, da se udari pečat.

— Čemu pečat?

— Mož se zamisli in odgovori:

— Tako je določeno. Ubogaj!

— Ali nisi pravil nekaj o starih ženah? — je vprašal Trofim.

— O starih?... Da, glede njih je dovoljena ločitev.

Angleška letalka Lady Heath

je na potu iz Kapskega mesta v London. Prispela je že v Evropo in pristala v Rimu. Med Pretorijo in Bulawayem bi kmalu čakala katastrofalen konec. Letala je zelo nizko. Četa urojenecv je streljala na letalo in preluknjala motor. Za srečo je utegnili pristati v oddaljenem naselju, kjer jo je našla po nekaj dneh rešilna ekspedicija, katera jo je šla z avtomobili iskat. Po popravilu motorja je pogumna ženska odletela naprej.

Iz Pariza v Bukarešto na konju

Balkanskim deželam se bliža sedaj ljubka in mlada Parižanka, gospodična Rahela Dorange, ki potuje iz francoske prestolnice v Bukarešto na zelo originalen način — na konju. Vse svoje potrebščine nosi kljuse, ki sliči na ime «Le Huppé» v malem kovčegu iz usnja. Dama je prijezdila najprej iz Pariza v Strasbourg, kjer je bila slavnostno sprejeta, iz Strasbourga v Tübingen, iz Tübingena v Monakovo, od tam dalje v Linz, v St. Pölten in na Dunaj.

Na Dunaju je bila deležna pogumna jahalka tako prijaznega sprejema kakor se ga sigurno ni nadejala. Francosko poslanstvo ji je pripravilo stanovanje v hotelu «Imperial». Sprejeli pa so jo vsi člani dunajskega francoskega poslanstva in konzulata, kakor tudi zastopniki dunajskega kluba jahačev-amaterjev. Zbralo se je tudi nekaj radovednežev, ki so pomagali vihteti robce in vpti glasno dobrodošlico. Tako je dospela dama v dunajsko mesto spremljana od prijetne kavalkade, ki ji je sledila čez Mariahilferko na Ring.

Jahalka bo nadaljevala svojo ježo čez nekaj dni naprej proti Budimpešti in Bukarešti. Obledena je dama čisto po sportnih predpisih. Kakor se pravi ja-

halke spodobi, nosi črne hlače, bluzo s kravato in trd klobuk. Na petah obuvata žvenkljajoč ostroge, v rokah vihti bič. Konj pa uboga tudi brez biča. Pravijo, da je 15 let star, vajen dolgih potov in zelo potrpežljiv. To se razume, seveda, zakaj če ne bi bil potrpežljiv, ne bi nosil gospodične Dorange iz Pariza v Bukarešto skozi vse nevarnosti, ki pretijo ženski na taki poti, tudi če je oborožena s še tako dobro pištolo.

Lastovka – letalka preko oceanov

Prejšnjo jesen je pritrtil neki francoski rudar lastovki, ki je gnezdila v njegovi hiši, pod krila listek z besedilom:

«Poletji 1927. sem stanovala pri A. R. v Saint Avoldu na Francoskem in mi je naloženo, naj prinesem ob povratku sporočilo o deželi, v kateri sem se nahajala med odsotnostjo.»

Lastovka se je pred kratkim vrnila in je prinesla naslednji odgovor:

«Gnezdila sem na otoku Martiniku pri Jožefu Badyju, ki mi naroča, naj svoje gozdnarstvo stanodajalca prisrčno pozdravim.»

Lastovka je torej opravila brez nekode pot iz Francije na Male Antile in nazaj!

600 mož išče nevest

V atensko pristanišče Pirej je prispela nenavadna ekspedicija: 600 mladih Američanov grškega pokolenja, ki se hočejo poročiti z grškimi dekletji. Vst pripadajo zvezi grških Američanov, ki obsega nad 10.000 članov, in imajo vsak svojo nevesto večinoma že izbrano. Spoznali so se z njimi s pomočjo pisem in fotografij, a zdaj jih hočejo odvesti v novo domovino. Poročevalcem atenskih listov so izjavili, da jim ameriška dekleta ne prija, ker so preveč koketna in razsipna. Njih ideal so tiha, tenkočutna dekleta, ki ne uporabljajo barvila za ustnice in ki nosijo dolge lase.

14 ton zlata v zobeh

Neki zobozdravnik v Varšavi je izračunal, da je prebivalstvo Poljske v zadnjih letih porabilo 14 ton zlata za popravila v zobeh. Na Poljskem deluje blizu 3000 zobozdravnikov, ki porabijo na leto 1395 kg zlata. V 10 letih obstoja poljske države znaša potrošnja zlata 14 ton. Vse to zlato nosijo Poljakinje in Poljaki v svojem zobovju.

Dva krasna hrti

angleške pasme (whippets), kakršne uporabljajo zelo radi za lov na srne in na jelene in ki se izkazujejo tudi na pasjih dirkah. Hrti so zelo stara pasja parvrsta, ki jo najdemo že v pradavnih časih pri azijskih narodih. Njih lepota in gibčnost je našla številne občudovalce med starimi Grki in Rimljani, sam Ovid opeva v svojih «Metamorfozah» dirko s hrti. V srednjem veku so jim smeli biti lastniki samo plemeniti, iz česar izhaja starofrancoski rek, da «spoznaš plemiča po njegovem konju, njegovem sokolu in njegovem hrtu».

Pištola za otroke v londonski zbornici

Neki poslanec je predložil angleškemu parlamentu zakonski načrt, ki bi prepovedal prodajo nevarnih igračk. Tako smejo otroci, je dejal, kupovati neke vrste pištolo, čije kroglice prebijajo 2 cm debelo desko na 80 m daljave. Potegnil je pri tem iz žepa takšno pištolo, ki je bila povsem slična navadni pištoli. Zborniški predsednik se je dvignil iz opozoril poslanca, da je po starem zakonu prepovedano jemati v parlament orožje s seboj. Toda govornik mu je mirno odgovoril: «To mi je znano; a po veljavnem zakonu ta pištola ni orožje, temveč igračka; bojazen častitega gospoda predsednika mi baš dokazuje, da je treba ta zakon spremeniti.» Ob splošnem odobravanju je bil nato predlog sprejet v pretes.

Poglavar divjaškega plemena na Samoanskem otočju

Na tem otočju je pred nedavnim izbruhnila majhna revolucija, ki so jo Angleži potlačili samo na ta način, da so ravnali zelo popustljivo in odstavili svojega guvernerja.

Najdebelejši Dunajčani

Dunaj je na glasu, da imajo njegovi prebivalci med vsemi prebivalci evropskih prestolnic razmeroma najkorpu-lentnejše oblike. Da utegne tako biti, bi bilo razvidno n. pr. iz dejstva, da imajo dunajski debeluharji kakor nikjer v svetu svoj posebni klub, ki prireja vsako leto prvenstveno tekmo za določitev svojega najdebelejšega rojaka, približno tako kakor se zbirajo vsako leto lepotice vsega sveta na tekmo za lepoto prvenstvo. Tudi letos je priredil klub takšno prireditev. Konkurenti, ki so tehtali manj nego 130 kg, so bili kratkoma odločeni. Med ostalimi pa so briljirali Franc Schlesing s 182 kg (mesar!), najbrže najdebelejši človek na svetu, podjetnik Franc Lindl s 172 kg in atlet Karei Swoboda s 160 kg. Vsi trije so dobili bogate nagrade.

Kar se pa tiče najdebelejših Dunajčanov, jo klub zamašča išče že čela leta. Že večkrat je razpisal lepe nagrade za one dame, ki bi zmagale na debelostni tekmi. Še najbolj vitka se ni prijavila, kaj šele najbolj debela!

Leteči banditi

Na železniški postaji nekere predmestja v San Franciscu se je zgodil te dni slučaj, ki dokazuje, da korakajo tudi zločinci — vsaj ameriški — z duhom časa. Proti večeru, ko je bila postaja zaključevala dneve račune, je pristal na bližnjem polju aeroplan, iz katerega sta izstopila dva moža. «Ist na je ostal na svojem mestu. Mož sta šla do postaje, ki je bila v tistem času zapuščena. Vdrla sta v blaginikovo sobo in medtem ko je eden držal prestrašene uradnika z revolverjem v strahu, je drugi do dna izpraznil blaginjo. Nato sta blaginjnika zvezala, mu zamašila usta, zdirjala k letalu in v kratkem času ni bilo o roparjih nobenega sledu več.

Komaj so zločin odkrili, je policija brzojavila na vse strani, da so začeli preiskovati vsako letalo, ki je pristalo v okrožju 500 km od S. Franciscu. A šele tretji dan po dogodku je našel neki kmet na svojem polju 700 km od kalifornijske prestolnice letalo, o katerem se je izkazalo, da so ga bili uporabili tisti trije banditi. O njih samih pa seveda nobenega sledu. Zrtvovanje vozila se jim je še vedno izplačalo, ker je znašala uropana vsota 50.000 dolarjev.

Moderno prosjaštvo

«To je gotovo vaš sin, ubožec?»

«Ne, gospa, to je moj vanelec!»

Človek z nenavadnimi resnicami

V Santa Rosi v Kaliforniji imajo moža, ki ga vsak dan na tisoče ljudi ozmerja za sleparja in lažnjivca — zato, ker oznanja ljudem same resnice. Pa mož zaradi psovka nikogar ne toži, še prav vesel jih je, kajti te psovke mu pomagajo služiti si kruh. Ta mož je mister Robert Ripley, dopisnik največjih ameriških listov, celo tako važen dopisnik, da objavljajo ti listi njegove prispevke pod stalnim naslovom »Če verjameš ali ne«. In potem sledijo tiste resnice, ki razburjajo vročerknim yankeejem kri do te mere, da sedejo in mu pišejo pisma s samimi izbranimi psovkanji in grožnjami. Ko je n. pr. Lindbergh izvršil svoj epohalni polet preko oceana, je izjavil mister Ripley na kratko: »Lindbergh je 67. človek, ki je premagal v neprestanem poletu Atlantski ocean». Nato velikansko ogorčenje po vseh državah. Da se najde človek, ki si upa staviti zasluge ameriškega narodnega heroja v senco! Ripley je prejel skoroda več sramotil-

— Stara?

— Eno kravo, petdeset aršinov platna iz bombazevine, suknjen oprsnik in deset funtov sladkorja.

— Dobro; mar si se sprl s staro, kaj?

— Ne, ali šibka je, veš. Če mesi, ne more sama vzdigniti.

— E, ta je pa druga.

— Ondan se je bil vrnil iz vojaščine Ivan Andronov. Obrača se sem, obrne tja — doma ni ne žene, ne krave, ne plašča — sploh: vse je bilo prazno. Nu, žena je šla k drugemu in je vse odnesla. Zdaj se tožarita. Srečal je Ivan njenega drugega moža in mu je velel: »Vrni mi kravo in plašč in naj vaju oba vrag vzame.« Mož pa mu je odvrnil: »In kaj bo meni ostalo?« »Kaj ti bo ostalo? Nu, a žena?« »Glej ga, no. Ta bi pa rad, da bi zastojni vzal njegovo ženo!« — Tako mu ni vrnil ne krave in ne plašča Bomo videli, kako bo odločila sodnja. Prišel je, bratci, čas, da si človek lahko pomaga...

— O čem čekate? — je vprašal kovač, ki je pravkar planil v seino sobo.

— Kako, o čem? O kravah!

— Kaj, ali je spet kuga?

— Ne, ni kuga... o razporokah be-sedujemo.

član sovjeta. — Živi v civilnem zakonu.

— The... v civilnem, tudi lahko, res da, saj vsak dan tako živim...

— Živiš, toda brez pečata. Kaj pa.

Če ima ona kravo, potem nimaš kaj pe-

čat. Razumeš?

— Razumem... tako mi je, kakor da bi se bil izgubil v gozdu...Bogme...

— Mnogi ljudje se mučijo. Ondan se je mizar iz zasleja ločil s svojo staro.

Bilo je žalostno pogledati. Nu, tako sta dotlej živela... še njemu je seglo k srcu.

— Pa zakaj sta se neki ločila?

— I, zaradi spremembe, ka-li. Našel je drugo. Ima dve kravi, nov kožuh in deset pudov rži.

— Dve kravi?

— Da. Pa snaha je taka, da jo rad pogledaš. Okrogla, zdrava; še hudiča bi zapeljala. Vzdigne in nosi vreče s pet pudov rži. Tista prva je bila sicer dobra žena in mirna, a majhna, drobna... Njegovi dve kravi in njeni dve...

— Mati božja!...

— Ali je res to, kar praviš, — ali je stalno? — je vprašal Andrijuška.

— Kaj?

— Pa tisto-le, zaradi premoženja.

— Koliko pa ima tvoja?

— Nu ona, kaj pa da!

— Malce čudno, bi dejal. Kako pa je, denimo, s premoženjem? Na prva kravo... Kdo dobi kravo?

Član sovjeta je nekaj hipov molčal, nato pa je rekel:

— Če navedeš vzrok, da je kriva žena, tedaj gre krava tebi.

— A kako bo z novo? — je vprašal Andrijuška.

— S katero novo? — je nejevoljno dejal član sovjeta in je zamahnil z roko proti Trofimu, ki ga je nenehoma nadlegoval s praznimi vprašanji.

Govori vendar malce glasneje, saj te ne razumem!...

Namršil je obrvi in izprožil vrat proti Andrijuški, ki je sedel na poslednji klopi.

— Pravim: če se oženim in ima žena kravo, čigava bo?

— Skupna... dokler skupaj živita... i nu, mož je glavni družine.

— In kadar odpravim staro iz hiše, ali me boste hoteli poročiti z drugo?

— Mi ne poročamo. Poroča pop. Mi samo udarimo pečat.

— To se pravi: če si skočil iz zakona, se ne moreš več vrniti? — je vprašalo hkrati več glasov.

— Kakšen »zakon«? — je odgovoril

— A, ločitev?... Sicer pa je bilo tudi v prejšnjih časih tako...

— Poprej si moral čakati tri leta ali še več in še je bilo treba, da si jo s pričami zasačil pri onegavem delu — hm, — nu, zdaj pa se lahko ločiš, bratce, kadar se ti zljubi. Samo vložiti prošnjo in navedi vzrok. In tudi ona lahko odide v pustiv, na primer zbog zločestega ravnanja z njo...

— Kako praviš? Zbog kakega ravnanja?

— Če jo, denimo, pretepeš.

— Kakšna postava pa je to. Bog je dal in stvaril! To se pravi, da je po novem sploh ne smem pretepsti?!

— Nak, še opsovati je ne smeš.

— Niti lastne žene ne? — je hkrati vprašalo več glasov.

— Niti tiste ne, ki jo je Bog dal? — je kriknil Prohor Stelanič, ki je nadomeščal v cerkvi dijakona.

— Dejal bi, da se vam je vsem zmešala pamet, — se jih je zlovoljno otesal vojak Andrijuška, ki je bil prišel v občinski sovjet zaradi nekih drugih pojasnil.

Vendar je še sam vprašal:

— Po tem takem lahko navedem kot vzrok ločitve to, da sem ženo pretepel?

— To mora navesti ona zoper tebe!

— Ona?

nih pisem nego »plavalci Lindy« častilnih. Ampak Ripley je nastopil z nedošežno flegmo dokaz resnice, ki so ga objavili listi v njegovi rubriki: »Al-cook in Brown sta poletela leta 1919. z Nove Fundlandije naravnost na Irsko. Istega leta je poletelo 31 mož na kro-vu angleškega zrakoplova »R 34« in leta 1922. 33 Nemcev na krovu Zeppelina »Z R 3« čez veliko lužo med Ev-ro-pom in Ameriko«. Proti tem resnicam seveda ni mogoče oporekati. Vsa zmer-jajoča Amerika je dobila dolg nos in Ripley je triumfal. In drugega dne objavi spet kakšno takšno, da se vsi zgražajo — a vendarle brez pravega vzroka, kakor Jim mister Robert takoj dokaže. Danes dokaže, da traja dan na zemeljski krogli 48 ur, jutri da pa namskih slavnikov ne izdelujejo v Pa-nami, pojutrišnjem da je stalo odkritje Amerike samo 7296 dolarjev, natančno 7296 dolarjev. Mister Ripley ima dobro urejen urad, v katerem mu pomagajo 1 jezikoslovec, 2 lektorja in 1 tajnica, vsi z dobrih plačami. Njih delo je v tem, da sprejemajo obširno korespondenco in da stičejo za nemo-gočimi resnicami, ki razburjajo Ameri-čanom kri.

Rekordna blaznost

Mac Bride, neki Anglež, ki ima goto-vo dosti prostega časa, si je vtepel v glavo, da mora potolči svetovni rekord v vztrajnostnem igranju na klavir. Te-ga podjetja se je lotil v salonu velike restavracije v Manchesteru. Po 70 urah neprestanega igranja je bilo njegovo »muziciranje« bolj podobno oglušitve-mu razbijanju nega muziki, pri 77. uri ga je navzoči zdravnik pozval, naj pre-neha, če more, da ga zadene kap. Ker je trmoglav razbijal dalje, ga je znan atlet dvignil kratkoma na rame in ga ponesel po manchesterskih ulicah. Za tem čudim triumfom je šla cela množica radovednežev in občudovalcev. Med »igranjem« so ga trikrat obrili in prija-telji so mu sami servirali jedi in pijače v usta, ne da bi zato prenehal.

Boljševizem in kravata

Moskovska »Pravda« poroča, da je v Rusiji še vedno na dnevnem redu vprašanje, ali je za pravega boljše-vika dopustno, da nosi kravato. Po-sebno komunistična mladina se živo udeležuje debate o tem problemu. Neki mladi delavec je napisal n. pr. sledečo trditev: »Najprvo si omisliš kravato, potem greš v kino; potem si kupiš gajbico s kanarčkom in se na-čisti plesati — in stranka te je izgu-bila.« Kravata je po njegovem mnenju torej vseh nečednosti začetek. Toda drugi ne mislijo tako. So prepričani komunisti, ki navajajo, da nosi Karel Marx na vsaki svoji fotografiji prav-znatno ovratnico in tudi Kalinin ne zamaže pentlje. Celo Ljening je ni za-račal, to vedo vsi oni, ki so ga kdaj srečali v Švici in ki so ga videli vedno korektno oblečenega.

Najlepši jezik govorijo črnici

Havsi so plemo zamorcev, ki prebi-vajo v zapadnem delu srednje Afrike in so med vsemi črnici najbolj kultivirani. Bavijo se mnogo s trgovino in so veči-noma muslimani, deloma tudi kristjani. Njih karavane potujejo do Sredozem-skega morja po eni strani, do Indije po drugi.

O tem zanimivem plemenu, ki obsega kakšnih 20 milijonov duš, trdijo, da go-vori če že ne najbogatejši, pa najlepši jezik na svetu. Dejansko najdeš v njih-ovem jezikovnem zakladu prav malo besed in večinoma za pojme moderne tehnike, ki jim poznajo že na prvi po-gled tuji izvor, n. pr. besedo »kulur« (»Kühler« — hladilnik), »telefon«, »gram«, »banhof« (poleg domačega izraza »vur-in kéké« — postaja) itd. Za premožne pojme, pri katerih si tudi najbolj kul-tivirani evropski jeziki pomagajo z in-ternacionalkami, pa imajo Havsi svoje izvirne, sila lepe izraze. Tudi najbanal-nejše stvari označujejo z besedami, za katere bi jih lahko zavidal marsikateri evropski jezik. Za primer naj služi »dankali« — krompir, »abasa« — čebu-la, maraskvana — nespečnost, tabar-ma — postelnjak, »magogi« — likal-nik, »makaranta« — šola, »dogari« — policaj itd. Že ta lepota in bogastvo iz-razov sredi dežele, čije urojeni jeziki se drugače ne morejo ponašati z njima, vzbujajo začudenje vseh raziskovalcev. Toda havščina ima še druge skrivnosti na sebi. Ima nešteto besed, ki zvenijo povsem podobno besedam istega pome-na v indoevropskih jezikih. N. pr.: »li-kofani« pomeni mrtvaško oblačilo in na-

likuje starovisokonemščina besedama »hika« (truplo) in »fani« (blago), primer-jaj nemško »Leichnam« — truplo (iz »likahamena«, »hamen« — mreža, ode-lo); dalje »sil« (»Seil«) — vrvi; »hauja« — sekira (»Hacke«). Še več je prime-rov, ko se havsijske besede krijejo v prenesenem ali nasprotnem pomenu z istozvočnimi indoevropskimi besedami. Primerjaj: »anima« — kratko (latinsko — duša, dih); »dubi« — preiskava (lat. »dubium« — dvom); »turba« — ulica (lat. — vrvenje); »amare« — neveste (lat. — ljubiti); »kolva« — možgani (primerjaj rusko »golova« — glava); »baranja« — služabnica (prkm. rusko »barinja« — gospa); »rubuta« — pisati (prim. naše robotati — delati); »mati« — žena itd. itd. Mnogo besed ima po-vsem indoevropski zvok, dasi pomenijo vse kaj drugega: »uva« — mati (lat. grozdje); »maturi« — barvar (lat. »ma-turus« — zrel); »talata« — 3000 ali to-rek (grško — morje) itd.

Učenjaki si belijo glave, da bi našli zadovoljiv odgovor na to presenetljivo podobnost tega zamorskega jezika z našimi jeziki. Izključeno je govoriti o kakšnem prostem prevzetju indoevrop-skih in specialno evropskih besed te-kom stoletij, kajti besedni zaklad Hav-sov je prastar in je eksistiral z majhni-mi izjemami že v tistih časih, ko so prišli prvi belokožci na afriški konti-nent. Najbolj verjetno je, da gre tu za ostanki nekdanjega visoko kulturnega naroda, ki je pripadal indoevropskemu plemenu ali pa je bil nekoč v najtesnej-sih stikih z njim.

K parlamentarnim in deželno-zborskim volitvam v Nemčiji

Nemška nacionalska

Keudell

Hugenberg

200.000 dolarjev za lepe noge

V Washingtonu teče velika pravda. Miss Holland je imela neko napako na nogah in si je dala obe nogi operirati. Operacijo je izvršil večak v plastični kirurgiji, zdravnik dr. Scireson. Imel pa ni sreče. Operacija mu je izpodletela; nastopilo je zastrupljenje krvi, tako da so morali pacientki odrezati obe nogi nad koleni. Miss Holland sedaj toži zdravnika in zahteva za svoje noge 200 tisoč dolarjev.

Teodor Korn, Ljubljana

Poltjanska cesta št. 6

Krovec, stavbo, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov. Naprava strelodvodov, kopališke in klosetne naprave. Izdelovanje posod iz pločevine za firme, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle za konzerve) ter litografija.

Božje premirje v Trebnjem

Trebnje, to ime me vedno spominja na Trebnje tam daleč doli v kršni Hercegovini. Tam raste dober tobak, znamenit Trebnjina. In pa zajcev je bilo tam okoli vedno veliko.

Tudi okoli Trebnja jih je dosti, tako so mi vsaj zatrjevali ondodni lovci, ki imajo dobre pse. Drugače pa nima Trebnje s Trebnjem nič sorodnega raz-un imena in v zadnjem času še nečesa, kar bom pozneje povedal. Ampak pri-jazen kraj, to pa je Trebnje, zelo pri-jazen kraj. In zagrebški avtomobilisti, švigajoči mimo, vzklíkajo zadivljeni: »Ah kako hercig je ovdje!« in drvijo dalje na Gorenjsko, na Bled, na Jezer-sko... A tudi Trebnjani imajo avto-mobile in delajo ob nedeljah izlete na vse štiri vetrove, češ: doma je dolgčas.

Doma je zmeraj dolgčas. Meni je pa ravno ta tiha spokojnost Trebnja tako dobro dela. In uživam sem tam pravico nedeljsko idilo, ko sem se malo izpreho-dil po čedni beli vasi. Vse tiho, mirno, spokojno... Povsod je ob nedeljah ži-vahnije in glasnejše kakor v Trebnjem. Jaz Trebnjčanov bližje ne poznam, do-bil sem pa vtis, da morajo biti zelo mir-ni ljudje.

Zvedel sem pa tudi to, da so zelo delavni in podjetni ljudje, ki bi radi spravili Trebnje do kakega procvita in napredka. In imajo marsikak lep načrt, a ga ne morejo oživitvoriti, ker...

Ker je zdaj taka politika, ki ne do-pušča, da bi Trebnje kaj napredovalo. Štvar je namreč ta, na primer: Treb-njčani so momentano najbolj interesi-rani na dveh zadevah, ki sta veli-kega pomena za kraj. To je nova so-dnija in pa elektrika. Ne morejo pa do-biti ne ene ne druge, ker vlada zdaj poli-tika božjega premirja med strankami, ki jo je oznanjal gospod minister Korošec po volilnih shodih. Ta politika božjega premirja pa uči, da občine, ki niso v klerikalnih rokah, ne smejo dobiti nič. No, in ker je občina Trebnje danes v rokah kmečke dem., je potem takem jasno, da ne dobi ne nove sodnije ne elektrike. Tako je. In je pri tem edino tolažljivo to, da tudi klerikalne občine ne dobi nič. Od sedanje vlade sploh nobeden ne dobi nič.

Vsekakor sem se v Trebnjem vsaj lahko prepričal, kako politika božjega premirja v praksi izgleda. In to je tudi nekaj vredno. Zraven sem pa še nekaj drugega izvedel, kar v današnjih okoli-ščinah tudi ni brez politične pikantno-sti.

Namreč, da je trebnjsko graščino kupil mož z juga, pravcati musliman ali, kakor mi pravimo, Turek. In se je tam že tudi naselil, z ženo in otroki. Dobrih Trebnjčanov ta stvar baš ni preveč začudila, samo so zelo radovedni, kako bo novi in za naše kraje malce nena-vadni kolonist kaj gospodaril. Jaz, ki ad stičem za političnimi vzroki in učin-ki, bi pa rekel: Kaj pa, če je vse to le že nekako blagodejno znamenje prija-teljskega zavezništva gospoda Antona Korošca z gospodom Mehmedom Spa-hom, ki sedita danes skupaj na vladi?

Da ni morda s tem na novo poživlje-no muslimansko zanimanje za našo de-želo, ki je bilo že pred stoletji jako ži-vahno?

Ali pa, da ni morda to svoje sorte agrarna reforma, na katero je naš kmet doslej zastojal čakal, agrarna reforma, ki poide tako-le: Janez v Ameriko, Mu-stafa pa v Slovenijo —?

Take in enake neumne misli so mi zahajale v glavo, ko sem sedel tam v Trebnjem na klopi pred gostilno, poslu-šal pripovedovanje ljudi in gledal zvoni-k farne cerkve. Na zvoniku zdaj ni križa, menda ga popravljajo. In — glej jo čarobije: naj sem še tako menci-ali, vedno zopet sem videl tam vrh zvonika mesto križa bleščati v solncu polumesec...

No, da — zakaj pa ne? Čudna so pota politike gospoda Korošca, in morda še doživimo, da se bo tudi na Slovenskem kakor v Bosni poleg zvonika dvigal mi-naret in da bo poleg večernega zvona zapel z visokim glasom še muziej: »Allah il allah...« In da bomo, če že ne moremo priti do božjega premirja med strankami, imeli vsaj božje pre-mirje med verami.

Saj danes imamo žal itak samo pre-mirje praznih žepov...

Josip Fr. Knaflič.

najboljše, na trdnjše, zato na cenejši

13

Stavbeni les

NA OBROKE, krajše ali daljše dajem vsem onim, ki si nameravajo postaviti lastno hišico za stanovanje.

Frano Šuštar, lesna industrija

Ljubljana, Dolenjska cesta, 6298

Po dolgem času spet velik dogodek na slovenskem književnem trgu.

Ob stoletnici pisateljevega rojstva.

NOVO!

L. N. TOLSTOJ

NOVO!

Ana Karenina

ROMAN

Prevel VLADIMIR LEVSTIK

Dva zvezka z malone enajseto stranmi

Tiskano na najboljšem papirju, vezano v črno ali vijolično platno s bogato pozlačenim, moderno stiliziranim hrbtom po izvirnem umetniškem načrtu, v želatini nastem omotu in kartonasti kaseti.

Cena za oba dela skupaj Din 250.— (po pošti Din 10.— več).

Plačljivo tudi v obrokih.

Roman nudi izredno bogastvo filozofskih in moralnih idej, mojstrsko osvetljene s naravnost fanatično resnicoljubnostjo obdelane najgloblje in najintimnejše probleme ljubezni in zakona ter pomeni za vsakogar nepozaben in pretrajljiv no-tranji doživljaj.

Izdaja predstavlja eno najsilnejših del svetovnega slovstva, višek sloven-ske prevajalske umetnosti in obenem vrhunec dosedanje slovenske knjižne opreme.

Vaš dom in vaša knjižnica ne smeta ostati brez nje !!!!!!!!!

Naročila sprejema Zvezna Knjigarna, Ljubljana, Marjin trg št. 8. 1299

Naši onstran granic

— Brat ustrelil brata. V goriški bolnici je umrl 15-letni Anton Lisjak iz Planine pri Vipavi. Njegov 18letni brat je vzel v roko nabito puško, ki se je sprožila in Antona zadela v trebuh.

— Vlom v banko. V podružnico zavoda »Banca Cooperativa Giuliana« v Gorici v ulici Morelli so vlomili v nedeljo opoldne tatovi in odnesli okoli 60.000 lir denarja.

— Podoželski fašiji. V goriškem direktoriju so razpravljali o razmerah po posameznih podoželskih fašijah, ki niso baš silajne. Stroški na-raščajo, občine so že preveč obremenjene. Po-trjen je bil znova za člana komenskega fašije Ferdinand Kenda in imenovan so Stanislav Ko-drič ter Josip Kerševan za člana ribemberškega fašije, za člana čepovanskega fašije pa Peter Savli, Fran Suligoi in Peter Podgornik.

— Grozna nesreča na Kontovelu. Na cesti med Kontovelom in Prosekom je vo-dila učiteljica Micali deset šolskih deklic v riketorij na Proseku. Tovorni avtomobil s nasprotni strani, ki ga je vodil šofer Fran Zupančič, se je zasukal in obrnil k zi-du ter zavozil v skupino deklic. Avtomobilu se je pokvarilo krmilo. Sedem učen-ke je obležalo na tleh. Deklica Marija Reja je obležala mrtva, Nada Starec je kmalu nato izdihnila v tržaški bolnici. Druge ima-jo težje in lažje poškodbe.

— Pijanec razlil kralja. Mussolinija in vso Italijo. V vasi Sv. Martin pri Cervinjanu kolovratil večkrat okoli po cesti in javnih lo-kalih 39-letni Jos. Zorati ves pijan. Drugač-je, je dobil hlovec, delaven, ali kadar se opi-je, je bestija, ki se zaganja v ljudi, kriči in govori budalosti. Dne 15. februarja t. l. se je v neki gostilni prepiral z domačini in po-tem v dirnjo na cesti je žalil kralja, Mussolinija in Italijo. Pri razpravi v Gorici je izjavil, da ne ve čisto nič, kaj je govoril. Priče so ga naslikale kot dobrega Italijana, ki je prijatelj fašizma. Državni pravdnik je predlagal kazen 9 mesecev zapora in 600 lir globe, sodni dvor pa je obsodil Zorata na 10 mesecev in 15 dni zapora ter na glo-bo 700 lir.

— Dol s Italijo, dol s Mussolinijem. Poročali smo o razpravi proti obtožencem iz Viška v Furlaniji, ki so nabili nabornike iz Trevinjana in pri tem kričali »Hurá, dol z Italijo, dol z Mussolinijem!« Razprava se je nadaljevala 90. pr. m. Vsi obtoženci so bili oproščeni prve obtožbe (da so kričali »Dol z Italijo, dol z Mussolinijem!«) radi pomanjkanja dokazov, obsojeni pa so bili radi poškodb trije vsak na 1 mesec in 15 dni zapora, pet vsak na 1 mesec in 7 dni zapo-ra, trije so bili oproščeni. Visko je kraj ob prejšnji meji proti Italiji. Meja je padla ali staro furlansko sovrastvo do Italijanov je ostalo in še narašča.

— Italijanizacija prilimkov. V novem seznamu v Trstu politiziranih prilimkov žitimo nastopne značilnejše: Burger Cittadi-ni, Črešnar Cresinari, Jazbec Tasso, Jazbec Tassin, Jug Ughi, Konjedic Cavallini, Liščak Lissiani, Lovišček Loviselli, Marin-šek Marinšek, Milnar Molinari, Okoren Co-relli, Peric Pieri, Pisek Pizzicchi, Pogačnik Fogazzaro, Rafiči Raggi, Rössler Rosselli, Strasser Stracari, Verdellaj Verdellajo.

— O jugoslovanski konkurenci italijan-ski trgovski mornarici znova razpravlja »Piccolo« leta 1921. Je štela jugoslovanska mornarica 114.388 ton, lani 270.000, letos jih bo v kratkem 300.000. Otvori se brza črta med Sušakom in Kotorjem, snujejo se zveze z južno Ameriko. Seveda je vse to nič proti impozantni italijanski mornarici, ali vendar je vredno, da se vzame v pre-tres! Tako modruje »Piccolo«, ki ob tej pri-liki zopet zahteva vspostavitve nekdanjih črt med Dalmacijo in Trstom ter Reko, do-stavljajoč, da tiste famozne transverzalne črte ne koristijo Italiji nič ne v gospodar-skem in ne v političnem pogledu. »Piccolo« je zadovoljen, da se beleži porast jugoslo-venske trgovske mornarice tudi v Rimu. Pred tremi leti, ko so v Trstu vpili radi od-prave brzih črt med Trstom in Dalmacijo, so smatrali to v Rimu za neopravičeno ma-nifestacijo lokalne nezadovoljnosti.

— Iz imen je izvedenih v našem narodu polno prilimkov. S tem dejstvom se bavi »Piccolo« in izvaja: »Poprava prilimkov, ol-govarjajočih imenom svetnikov in mučeni-kov cerkve, poslovanjenih, je naravna po-sledica vzbujenega Italijanstva. Razvidna je absurdnost, da se v italijanski deželi, kjer so krstna imena italijanskih državljanov vsa italijanska po obliki in glasu, izgovar-jajo ta imena, rabljena kot prilimki po fone-tičnih zakonih slovanskih jezikov«. Samo tega ne ve dobro »Piccolo«, ali je bil izvirno latinski izraz preduržen ali preveden po-tem, ko je služil kot prilimek ali je bil sled-nji sprejet z že poslovanjenim izrazom... ve pa naša javnost dobro to, da derejo »Piccolovi« hiperfašisti v idijotstvo.

— Italijanski slepar. V Primorje so za-tekajo radi razni italijanski sleparji in na-vadno se jim posreči, da živijo dolgo časa dobro ter padejo pravici v roke šele po prav očitnih sleparijah. Seveda regnikolo je lahko velik gospod v zavojevani Julijski Krajini, vse se mu mora klanjati in ustre-zati v vsem, kar želi in hoče! 27letni Ra-fael Ippolito iz Sicilije je regnikolski tiček, ki je priletel na Goriško in tam sleparil na debelo. Izdal se je za grofa, doktorja, inženjerja, visokošolca. Premotril je učite-

ljico Lavro Cantazzo, da ga je poročila. Vpisan je bil tudi v goriški fašistični vse-učilski oddelek »Guido Resen«. Pred krat-kim je hotel imeti vseučiliško izkaznico. Pri knjigarnarju Pertotu jih je naročil kar deset po vzorcu ene prave. Ko so bile na-rejene, jih ni hotel sprejeti, češ da niso do-bre. Pertot je šel na policijo in sleparja so zaprili. Pri preiskavi so našli polno ponare-jenih dokumentov, šolskih in drugih. Ippo-lito je bil nekaj časa v nekem semenišču. Izdal se je včasih za duhovnika in bil je nekje celo nameščen kot duhovnik par me-secev!

— Prepočast. Na sestanku goriškega fašističnega vodstva se je tajnik Caccese hu-doval, da se vrši italijanizacija prilimkov tako neznatno, da je to v sramoto mestu in deželi. Mnogi pravijo, da nočejo žrtvo-vati svoje starodavne družinske tradicije. Fašisti v javnih službah so dobili zaradi tega nalogo, da grede takoj na delo in po-spešijo proces izpreminjevanja prilimkov v italijanski obliko.

— Komadni podožetati. Goriški fašistični direktorij zahteva od podožetov, da mo-rajo bivati stalno na svojih službenih me-stih. Doslej so bili mnogi v krajih izven prideljenih jim občin in so prihajali v urad le poredkoma, tako da so vodili občinske posle le tajniki. To mora nehati! Tajnik Caccese obsoja nered in počasno uradova-nje po občinah. Ali da bo odslej boljšje, tega ne verjame nihče.

— V Grgarju se je nekaj časa postav-ljal kot fašistični politični tajnik Jožef Pav-šič, ki je preobličil svoj priimek v »Pau-sich«. Njegove fašistične glorioje je bilo pa kmalu konec. Pokrajinski tajnik Caccese je Pausicha odstavil in grgarski fašisti spada-jo sedaj v območje solkanskega fašistič-nega komisarja, učitelja Ballabena. Slovence rabijo nekaj časa, tako da jim pripravijo prvi teren, potem jih pa odbrednoje in po-stavijo Laha za fašističnega voditelja.

— Ali je milicar javni organ? Fran Cu-der iz Loga pri Bovcu se je zoperstavil mi-licarju, ki je zahteval od njega na cesti dokumente. Pred sodnikom v Bovcu je bil oproščen obtožbe. Sodnik je mnenja, da milicar ni javni organ. Državni pravdnik v Gorici pa je trdil, da je Cuder razlil jav-nega organa. Pri prizivni razpravi je bil Cuder oproščen zaradi pomanjkanja doka-zov. Sodniki so se tako izognili odgovoru na vprašanje ali je milicar javni organ?

— Trgovsko prodiranje z Reke v Jugo-slavijo. Laški kreditni združni zavod za ob-novo Benečij daje trgovcem, ki se bavi-jo s prodiranjem na jugoslovanski terito-rij, kredit proti nizkim obrestim. Reški tr-govci se poslužujejo svobodne cone. Laška oblast jim gre na roko v najvišji meri. Laška trdnjava ima sedež na Reki in od tam trži z jugoslovanskimi teritorijami. Nobene davčnine ji ni treba plačati. Ves denar, pri-dobljene v jugoslovanski zemlji, gre lepo na Reko. Povrh tega te trdnje blago na naši granici same carinijo in fakturirajo, njih-ovi agenti se svobodno gibljejo med jugo-slovanskim ljudstvom, čeprav so tuji dr-žavljeni in živijo v inozemstvu. Te tvr-dke so tudi skrajno nesoladne in se ne dr-žijo trgovskih uzanc in predpisov, zanaša-jo se na reško trgovsko borzo po stari resnici, da vrana vrani ne izkljuje oči. Ta-ko trpijo številni jugoslovanski trgovci za-radi konkurence, ki nam kaže, kaj snujejo Lahi z nettunskimi konvencijami! Čujemo, da se pripravljajo energični koraki proti italijanskemu trgovskemu prodiranju opi-sane vrste na jugoslovansko zemljo.

— Inozemska ofenziva na italijansko pivo. Milanski »Popolo d'Italia« in za njim drugi listi so zarožneli proti konkurenci ki jo dela inozemsko pivo italijanskemu. Domači produkt je proti uvozu tujeja piva dobro zaščiten in izključuje je vsaka olaj-šava za uvoz, toda vendar prenese tuje pivo vsa uvozna plačila in se širi po vseh mestih, tako da so pritožbe italijanskih pivovarnarjev vedno silnejše. Fašistični listi trdijo, da domači produkt ni nič slabši od tujeja in pridušajo Italijane, da je dolž-nost vsakega Italijana, da pije samo itali-jansko pivo. »Piccolo« kriči, da morajo Tr-žačani piti samo tržaško, to je Dreherjevo pivo... Resnica je ta, da je italijansko pi-vo zanič. Posebno tuji se bodo lepo za-hvalili za italijansko pivno brozgo! Fašis-tično kričanje proti tujemu pivu bo od-jeknilo posebno na Češkem, ker je naperje-no v glavnem proti češkemu pivu! Tako pospešuje »Piccolo« odtujevanje Čehov Trstu!

— S Koroškega. V Smarjeti v Rožu je bila volilna borba pri občinskih volitvah izredno ostra. Slovenska stranka je odr-žala prejšnje število mandatov. Landbund je rohnel in teroriziral naše ljudi z vsemi sredstvi. Nekaterim je bilo naravnost za-branjeno priti na volišče in tako je ostalo doma najmanj 50 slovenskih volilcev. Pre-moteni so bili tudi neodvisni Slovenci, da so se družili z našimi narodnimi nasprotniki. Zalostno! Ali so pozabili, kako so jih leta 1919. volkverovci gonili po celovških ječah? — Izobraževalno društvo »Planina« v Selah šteje 62 članov. Knjižnica ima 834 knjig. Na občnem zboru se je ugotovilo dobro delovanje društva, ki bo v bodoče še uspešnejše.

Ljubezen v vrtu

Naročila in ure dopisa, ki so se oddali na oddelke JUTRA, Ljubljana, Prištevna ul. 4. Čekovni račun pošta Ljubljana št. 1842

Telefon številka 2492

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši tiskovni Din 5. Priloga za hro Din 5. - Leniva, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja, vsaka beseda Din 5. Najmanjši tiskovni Din 5. - Priloga za hro Din 5. - Ure priprave ne je upoštevati obsema z naročilom, sicer se oglasi ne prijemajo

Sprejemajo mali oglasi za prihodnje številke JUTRA se zaključijo dan pred izidom lista ob 17 uri. Poznejši sprejeti oglasi bodo priobčeni v naslednji številki lista.

Telefon številka 2492

Kampanja

Na počitnice

Kmetje in hišni posestniki na delu, ki bi oddali v Junij, Julij in avgust sode letovizijem, naj se posvetijo potom malih oglasov v Jutru. 18225

Služba

Trg. pomočnik

namoten, voj. prost, izurjen v mehaniki, stroji, izdelavi v manufakturi, dobri kmetijski Reflektanti, ki so vedeli tudi teletizije, imajo prednost. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra pod šifro »Samostojna moč«. 18209

Pečar, pomočnik

na stališču, potrdjen, imajo prednost. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra pod šifro »Samostojna moč«. 18209

Sodarja

M. M. spravljali obsema tudi v letovizijem, imajo prednost. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra pod šifro »Samostojna moč«. 18209

Vajenca

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Učenke

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Umovaljen

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Služba monterja

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Kuharico

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Vajenca

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Gospodinja

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Učenke

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Visokošolce

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Starša gospa

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Potnika

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Sretno trizerko

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Sivila

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

100 Din na dan

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Štavlje

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Za cerkevno dekorativno slikarstvo

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Praktikantinja

s znanjem stenografije in strojopisja ter slov. in nemščino, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Učenke

na ministrski obrt sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Natakarico in kuharico

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Mizarskega vajenca

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Natakarico

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Violinistko ali violinsto

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Kontoristinja

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Za veliko posvetstvo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Plačl. natakarja

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Urar, pomočnik

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Dekle

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Praktikantinja

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Frizerko

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Brivskega

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Mesar, pomočnik

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Visokošolce

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Starša gospa

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Potnika

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Sretno trizerko

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Sivila

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Za cerkevno dekorativno slikarstvo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Gospodinja šola

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Volonter

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Plačl. natakarica

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Fant

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Sofer - ključavničar

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Ne prezrite

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

1000-2000 Din nagrade

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Milinarji

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Plačl. natakarja

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Urar, pomočnik

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Dekle

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Praktikantinja

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Frizerko

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Brivskega

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Mesar, pomočnik

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Visokošolce

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Starša gospa

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Potnika

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Sretno trizerko

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Sivila

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Za cerkevno dekorativno slikarstvo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Sofer

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Najlepša drva

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Leseni zaboji

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Moderno krožno žago

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Akumulator, baterijo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Gospodinja

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Jugovidevo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Salvator

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Vinsko sesalco

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Nogavice

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Binkoštna odprava

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Prevoznik avto

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Tovorni avto

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Motorno kolo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Motorno kolo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Motorno kolo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Motorno kolo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Motorno kolo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Motorno kolo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Motorno kolo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Motorno kolo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

2 jedilnici

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Žimnice

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

10 panjev A. Z.

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Priloge

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

la bučno ot

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Žganjekuho!

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Prodaja košnje

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Krompir

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Stavbišče

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Enonadstropno hišo

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Vsakovrstno zlato

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Črne - juvelir

sposobna, sprejemajo takoj v roko ohranijo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelki Jutra. 18202

Telefonske aparate

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

»Amen,« je dejal abbé Benoit.

Vtisa, ki so ga bile novice napravile na župnika, sem se docela osvestil šele potlej, ko sva že sedela v lešnikastem salonu, ki ga je služinčad imenovala angleško dvorano, in sva pri desertu gledala drug drugega izza gorečih sveč. Šele tedaj sem opazil, kako razburjeno je otepal z dolgim, mršavimi rokami in kako mu je drgetal blede obraz, ko je govoril z menoj in poslušal moje besede.

»To je konec,« mi je dejal. »Znaš, gospod vinkot: to je konec. Vaš oče mi je velikokrat rekel, da je denar jedro oblasti. Z denarjem, je dejal, plačujejo vojsko in na vojski skoni vse. In res: nedavno je pošel denar. Posledice se že kažejo. Vojska je odrekla pokorščino. Vse gre po zlu.«

»A kralj?« sem rekel, ponevedoma oponašaje gospo markizo.

»Bog ohrani njegovo Veličanstvo!« je rekel župnik iz srca. »Njegovi nameni so čisti in zdaj jih bo lahko uresničil, zakaj narod je z njim. Toda brez naroda, brez denarja in brez vojske je kralj samo beseda. Ni čudo, da ta beseda ni mogla rešiti Bastilije.«

Nato sem mu povedal vse, kar se je bilo zgodilo pri gospe de Saint-Alais in na skupščinski seji; zamolčal nisem ničesar, niti tega ne, kako me je bila markiza javno odslovila. Moja pripoved mu je šla tako do živega, da sem bil kar presenečen. Ko sem opisoval prizor v skupščini, ni več strpel na mestu; jel je hoditi po sobani sem ter tja in govoriti sam s seboj. In ko sem povedal, kako je množica klicala: »Živel Saux!« je tehtno ponovil te besede in mi zadržljivo

pregledal v oči. Z rdečico na obrazu in igraje se s koščkom kruha, da bi skril svojo zadrego, sem mu nazadnje priznal, kake misli so me obhajale spotoma in kakšno izbero vidim pred seboj. A tedaj se je vrnil na svoj prostor in jel molče drobiti svoj kruhek, kakor sem delal jaz.

PETO POGLAVJE.

Odposlanstvo.

Toliko časa je molčal in nepremično strmel v mlzo, da sem naposled prestal govoriti, vprašujoč se, kakšna muha ga je neki pičila in zakaj mi ne reče tistega, česar sem se nadejal od njega. Tega, kakšen bo njegov svet, sem bil tolikanj gotov, da sem dal svoji pripovedi že od začetka temu primerno barvo. Pokazal sem mu svojo užaljenost, ponovil mu vse zaničljive besede in ga tako poučil o vsem, kar je moral vedeti, da izreče nasvet, ki sem mu ga bil v duhu že naprej položil na jezik.

Toda župnik še vedno ni izpregovoril. Stokrat sem ga bil čul, kako je zatrjeval svojo simpatijo do ljudstva in svoje sovraštvo do podkupljivosti, sebičnosti in vseh zlorab uradne oblasti; ura še ni bila minila, kar je z iskječimi se očmi govoril o padcu Bastilije. Po njegovem nasvetu sem bil dal sežgati sramotni steber; na njegovo prigovarjanje sem bil lani daroval v času lakote veliko vsoto za prehrano vaščanov. In zdaj, ko sem čakal, da vstane in mi jame prigovarjati, naj zaigram svojo vlogo, je molčal!

Nazadnje se nisem mogel več premagovati.

»Nu?« sem rekel vznemirjeno. »Ali mi nimate ničesar povedati, gospod župnik?«

Tako govoreč se mprestavil eno izmed sveč, da bi mu boljše videl v lice. Toda on je še vedno pobešal oči in se ogibal mojega pogleda; njegov obraz je bil zamišljen in njegovi prsti so se igrali z drobtinami.

»Gospod vikont,« je dejal naposled z resnim glasom, »po svoji babici sem tudi jaz plemič.«

Bilo mi je, kakor da sem pal z neba, ne zato, ker je bila ta podrobnost nova zame, ampak zato, ker sem videl, kam meri.

»In zaradi tega,« sem dejal, »zaradi tega bi radi ...«

Ustavil me je z mahljajem roke.

»Ne,« je rekel rahlo. »Nič ne bi rad. Zakaj vzlic vsemu sem rojen iz ljudstva in s poklicem siromak. Toda ...«

»Toda kaj?« sem ponovil zlovollno.

Namestu odgovora je vstal, vzel enega izmed svečnikov in stopil k steni, ki jo je krasila slika mojega očeta, obrobjena z vencem umetno izrezljanega listja, in prečital ime, ki je bilo zapisano pod njo:

»Antoine du Pont, vicont de Saux,« je rekel kakor sam pri sebi. »Pravičnik je bil in prijatelj siromakov. Bog mu daj večni mir in pokoj!«

Zamišljeno mu je gledal nekaj časa v resni in plemeniti obraz, ki mu je očividno vzbujal mnogo spominov; nato je s svečnikom v roki pristopil k portretu, ki je visel na nasprotni steni.

»Adrien du Pont, vikont de Saux, polkovnik Flandrskega polka,« je čital. »Mislim, da je bil ubit pri Mindenu ... Vitez svetega Ludvika in kraljevskega doma. Zal plemič je bil in gotovo tudi hraber. Nisem ga poznal.«

Odgovoril mi nisem, toda rdečica mi je jela stopati v lice, ko se je obrnil k tretji sliki, za mojim hrbtom.

»Antoine du Pont, vikont de Saux,« je čital tu, dvigaje svečo. »Maršal in pèr francoski, vitez kraljevskih redov, polkovnik kraljevega doma in član tajnega sveta ... Umrl je za kugo v Genovi leta 1710. Slišal sem, da je bil poročen s princeso Rohansko.«

Gen. zastopstvo za ljubljansko oblast

higijenično • tehničnih predmetov, ki se z lahkoto prodajo, se odda gospodu z malim kapitalom. Strokovno znanje ni potrebno. Ponudbe pod »Dobra eksistenca« na podružnico »Jutra« Maribor. 6312a

ZELO ZNIZANE CENE

Dvokolesa, novi modeli 1928, motorji, otroški in igralni vozički, najnovejši živalski stroji in igrarike, ke Michelin Poseben odsek za popolno popravilo emajliranje in ponikanje dvokoles in otroških vozičkov, živalskih strojev do prodaje na obroke - 11 -

»TRIBUNA« P. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4

2 leti kredita!

Vseh vrst

mizarski in kolarski stroji

posamezni in univerzalni z vgrajenim motorjem ali brez njega 49

Polnojaremniki

Welker Werke I. Wachstein, Wien X.,
Luxenburgerstrasse 12.

Citir od 195 Din. dalje Gramofoni od 345 Din. Ročne harmonike od 85.-

Največja obl. trvdka glasbenih instrumentov

Meinel & Herold

Tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

Maribor (111-A)

Razpošilja prvovrstne kvalitete. Izdelke po izredno nizkih cenah. Preko 100.000 glasbil smo prodali v preteklem letu. Kar dokazuje gotovost naše trdnice in nizke cene!

Zahtevajte naz veliki brezplačni katalog

Gitar od 207 Din. dalje Mandoline od 136 Din. dalje

Sprejme se

20 dobrih zidarjev

na Poljanskem nasipu
pri podjetju inž. Dukić in drug,
Ljubljana. 6293

Razpis.

Mestna občina ljubljanska razpisuje oddajo mizarskega in vodovodno - instalacijskega dela ter dobavo plinskih aparatov za kopalnice pri zgradbi mestne stanovanjske hiše na Poljanah. Ofertalni pripomočki se dobe od dne 19. maja dalje pri mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored št. 2-II med uradnimi urami.

Ponudbe je vložiti v imenovanem uradu do dne 31. maja 1928 do 11 ure dopoldne.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 16. maja 1928. 630

TRAŽITE U SVIM TRGOVINAMA SAMO:

Jugobanāt ~ patent ~ brašno

JER ČETE BITI TEK ONDA VAŠIM PECIVOM ZADOVOLJNI!

Halo! Halo!
Tu RADIO

»BLAUPUNKT« Berlin.

AMATERAPARAT (»Baukasten«) našega trocevne aparata na zvočnik je skoro zgotovljen in montiran, a cena je komplet s škatljo in žico za baterije ter 3 komade Philip sove cev!

samo dtnarjev 703.—

Vsakdo si lahko zgradi jedno osobito dobro sprejemno stanico. Tvorniška zaloga celokupnih »Blau-punkte« in »Philipse« fabrikatov. Dobiva se:

IDEALWERKE
BERLIN SO 33,
Coepenickerstrasse 10/a

BEOGRAD SUBOTICA
Balkanska ul. 36 Pašičeva ul. 1

Prima flor
nogavice

Varstvena znamka

»MRAVLJA«

traja en par
delj kakor več parov drugih
Pazite na znamko in
zahtevajte povsod le 1^a flor
nogavice znamke »Mravljia«

Javna zahvala.

Podpisani sem imel svoj fotograf-ski atelje zavarovan pri jugoslovanski zavarovalni BANKI »SLAVIJA«.

Ko mi je letos fotografski atelje z mojim inventarjem vred pogorel, mi je že imenovana zavarovalnica izplačala vso na njo odpadajočo vsoto brez odbitka, dati »Slaviji« ni bilo javljeno nadzavarovanje, sklenjeno pri drugi zavarovalnici.

Za to nadvse kulantno postopanje se ji javno zahvaljujem ter jo kot tako in kot domač zavarovalni zavod vsakomur najtopleje priporočam. 629

V Ljubljani, dne 15. maja 1928.
ROVSEK DAVORIN.

Surovo maslo

kupuje na celoletni sklep prvovrstno, centrifugalno čajno maslo. — Dopisi pod E. Vajda, Cakovec Medjimurje. Telefon 59, 60, 3. 6264

En gros **Specijalna** En detalj
trgovina vozičkov in koles

V zalogi kolesne opreme in igrače za otroke
Renoviranje koles, vozičkov in živalskih strojev

ZEMELROK OTON

Lasna tovarna: Tržaška cesta - Gillice,
Prodajalna: Ljubljana, Marjita trg št. 2.

HAILEDJE!

BLUZE
PULLOWERTE
ROKAVICE
NOGAVICE

A. JINKOVEC
HAŠL. K. SOŠI
MESTNI TRG
17-18-19.

Selitve

»mesto in za delcu
»trokuvno in najcenejši
potom

Slovenia
»ranspor

Ljubljana,
diklošičeva cesta 36
»telefon št. 2718 36

Flobert puške

lovške puške, browninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloge lovske, ribiške potrebščin ter umetalni ogenj.

F. K. KAISER,

puškar, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

Krasoto tepe ženske

zamorete naj-boli občudovati z našim Stereoskopom v žepni obliki. Presenetljivo krasni prizori. Nekaj popolnoma novega za ljubitelje lepih prizorov. Ženske in moške aktne študije skupine v prosti naravi. Originalne krajevne slike raznih krasnih mest.

Razpošilja
Novinski biro. Ljubljana, Šelenburgova 7-II.
Cena aparatu z 10 dvojnim slikami 90 Din.
Nadaljne serije slik po 35 Din.
Poštne prosto. 112

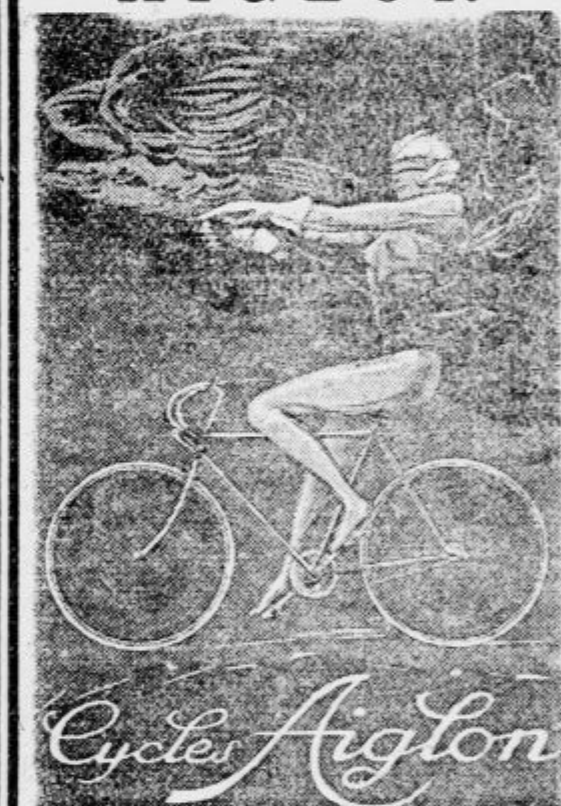
Pozor zastopniki

srečk na obroke!

Povsem novi največji odstotki!

Pišite v lastnem interesu takoj pod šifro »Beskon-kurenčna zarada P 975« na INTERREKLAM d. d., Zagreb - Marovska 28. 6233a

Zakaj so kolesa AIGLON

najpriljubljenejša?

Ker so izdelana v prvovrstni francoski tovarni, imajo krasno obliko, so iz najboljšega materiala, imajo priznano najlažji tek, ter so v primeri k izvrstni kvaliteti po

jako nizkih cenah.

Cene od Din 1480.— naprej.
Elegantni katalogi in ceniki na zahtevo pri

Viktor Bohinec,
Ljubljana

Dunajska cesta št. 21. 6307

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiu).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, oreduimi in krediti vsake vrste, eskompt in inkasno menic ter nakazila v tu. in inozemstvo safe - deposits ltd ltd.

Brzjavke: Kredit Ljubljana - Telefon št. 2040 2457 2548 Interurban 2706 2806